

APOSELO

Aposelo Ali-kitame

Yesunole Takama Yakete

Tanemo

¹ Anu oyali Tiopilasi, Yesuyo titikome tane-pala wipitikome taneta ni titikome olaukane-pala wipitikome olaukaneta i i wane neke namolo bokuke kabe koukoane wiane mekakakou. ² Nipa Akolaliyo a tibu pene ate moa aua poameneyake Epetane Yomini patu kautakoa kakomepa one takoa motane Aposelo ali-kiti tamene wa oa tanemoka wiane mekatapekou. ³ Yesuyo tete-kala mootokoa tukale moa kamotokatekaneyake one tuake kamotadeko wa one Aposelo ali-kitame wene tomotoa tokome ele kule toa pono yametekala taneya. Nipa ta pataka padeka noi kakoa (40) ponoka toapa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo toko ko-pala oa mekala taneya. ⁴⁻⁵ Wa padepete one oya-lawe-pala opia mekome nee noa mekome okome Yerusaleme ta tewitikoa poameamene. Agetaiyo kiwi auapeou wa okanakale taatekoa tomotoa eida nepia meamene. Yoneyopa ali atoa pa ue motokama yakoyake Agetaiyopa one Epetane Yomini kiwike awinomotoa moa wetekoo. Kiwike noo wane oane pikolu yatekoina ago awinoateko tigotokono, Yerusaleme tewitiko a poameneya eida nepia meamene wa akeneya.

Yesu A Tibuke Moa Aua Pekenemo

⁶ Wa naniko odeneya koukoa mekete one yatekete ekete Ali Munu tone takepa mone yene yopinaneyano, i taapa pine yene tone yopiatono, mone yene neme litia wetekoa eni luku Yu yene totome yopimono wene piko-pe wa yatekoli okome ⁷padele padele witateko oipa Agetaiyo one wene litia oi pedoa pikala toko. One eni pedoa piko toa kime oyake wene toamiki. ⁸ Eni wene toamikiyake Epetane Yomini kiwike awinome meoo. Nitikalepa one tele patu kautakoa kakete eya toma yawei. Anume toma yakoule kime enekoinapa ta piko peyake oa pupitikama yawei. Nipa Yerusaleme Yudea Sameria yeka yukuka takeka nitoi wa Yesuyo akeneya. ⁹ Nimo okalepa o yename enekakoa Yesu a tibuke moa aua pekeneya. Nipa enekoa kakoli wedome agopa takaneya.

¹⁰ Nitaneyake a tibuke nepikoa pikoli ali takuta ake tane mamina kakeneya kiwi kakoiya liti kotikatapea note kananeya. ¹¹ Nitikete ekete kiwi Galili yene a tibu dekolo pa nepikoa piki-pe. Ina Yesupa ate tibu moa aua pokanakago tibuke pokana toa dikoa wakapea nokale enoi wa edelo agotame akeneya.

Yudase Luku Mataiasi Takoa Kakanemo

¹² Nitaneyake Yesuno oya-lawe Oliwe-pini tonu keti toa Yerusaleme take wakapea pekeneya. Oliwe-pini tonu Yerusaleme tata pake odene (1) kilomita pianeya. ¹³ Yesuno oya-mikiti Yerusaleme take eni peketepa ako yapu kini oboai tane yapu pote mepaneya. Eidapa eya ali-kiti oboa meaneya. Pita Yoneta mea ni Yame

Aderuta mea ni Pilipi Tomasita mea ni Batolomiu
 Matiuta mea ni Alepiasine mana Yame mea ni
 Saimone one pade ibini Selote wa ibini akene
 ago mea ni Yamene mana Yudase mea taneya.
¹⁴ Eni ali peya lugutukoa odeneya oboa mekete
 Akolali kowitikala taneya. Nipa Yesuno nine
 Maria ni pade atoa-kiti ni Yesuno wamene-mikiti
 eni yene-pala koukoa mekete kowitikala taneya.

¹⁵ Einapetepa eni yene ege takupeta kadukoa
 wa lene kolo kakoa (120) ali atoa koukoa mekoita
 kini lene makono Pita kamokoa kakome okome
¹⁶ anukameyo kipala ukumo yakamene. Pa-
 pete Epetane Yominiyo wene takakale Depidiy-
 opa Yudaseyo toatekamo Akolaline bokuke wia
 mekapianeya. Yesu wimotoa moa metekanak-
 agoke uku. Einago Yudaseke papete wia mekapi-
 ane toa taatekamedekale taatekoa toka. ¹⁷ Yudase
 einagopa Yesuyo onekele takamotoa takoa mo-
 tokale toto-pala opia yakona wa Pitayo akeneya.

¹⁸ (Yudasepa one toka poaneleke kue
 mootokoapa itono pade topo toa motaneya.
 Nitoapa aka mati kawa pitakale tepe kolotini
 tʔokolokaneya. ¹⁹ Eni tanemo Yerusaleme take
 mekoi peyame yakatapeneya tokome eni itonopa
 Akeledama wa ibini akeneya. Akeledama wapa
 lokeyo itono wa ekete akeneya.)

²⁰ Enilekepa Pitayo okome okome lo akene
 bokuke eya wa wia mekaneya piko.

*Einagono itonopa tumu tokaneya pimoto, ode-
 nagoka eida meamomoto toe wa wia
 mekapianeya.*

Eya waka wia mekapianeya.

Einago pupu luku panagome tomatoto wa wia mekapianeya.

²¹ Eni wia mekapiane toa taatekoa taneyano, einago luku eya ago moa kakato. Ali Muno Yesu toto-pala opia yaka toa-kama kagekama yakanak-ago pade takoa moa kakato. ²² Nipa Yoneyo ali atoa ue motokama yakale laigoa toto-pala opia yawa ni Akolaliyo Yesu tibuke ate aua pokaleka pa kagekama yawa tokanakago pade Yudase luku moa kakatoane uku. Yesu tukale Akolaliyo moa kamotokakale enekoonakamopa dikane ago pade toto-pala yakome oma pomotoane tekene ni uku wa Pitayo akeneya.

²³ Nitikale nitato toe wa ootokoa ali takutane ibini takoa akeneya. Panagopa Yosepe, Basabasi waka ibini akeneya. One pade ibinipa Yasasi. Padena agopa Mataiasasi. ²⁴ Einagotane ibini takoa oa Akolali kowitzikete ekete Ali Muno ali peyane tepene wene pikolepa neme lekoa enamele tokono, neme takoa motokagopa i wa totome wene to-motono ta. ²⁵ Yudase one poatekata poademepa Aposelo ago mea Yesunole takoake wakanano, one luku panagome Yesunole takakome memotoono, neme mainago takoa motoko-pe wa kowitzitoa kakeneya. ²⁶ Nitoapa einagono ibini moadete gutu lua kea mea Mataiasine ibini i tadeko wa enoa einago moa kakaneya. Nipa ali tuku melepu kakoa (11) ali-kitipa Aposelo ali-kiti wa akene toa einagoka Aposelo ali wa akeneya.

2

Epetane Yomini Ali Atoake Awinameno

¹ Pedikose wa ibini akene ta patakalepa Yesuno oya-mikiti peya odeneka oboa meaneya. ² Nitikoika a tibuke pupulege mati uu oa kawa nekene tetepo tootapekome eni yene odeneya koukoa mekoi yapu lobutua tagatapeneya. ³ Nitikale eni yene ete oto enete tokoli toe itipono keneya kini kini tobouke tete tete toa pitakolokakale enaneya. ⁴ Epetane Yomini kiwike awia tagatapekome wene taka taka tokale ta padeka padeka yakoa akene agale-kitike pademo pademo oa kakala taneya.

⁵ Einata einapete ta piko peyake mea Akolalinele wedoa takama yakene Yu yene Yerusaleme take toge kikoika mekoika note oboa meaneya. ⁶ Eni uu okamo yatekete eni Yu yene eida eni uu okata obomoa pote kapaneya. Pote kakete yatekoli Yesuno oya-mikitame e yene kini kini take mekete yakoa akene agale-kitike Akolalinemo oa kakoli yatekete wene kainya pianeya kakeneya. ⁷ Nitoa ka oa kakete ekete i yene peyapa pa Galili yenameke ikino, ⁸ tone tone ta-kitike mekete yakoa oko agale-kitikepa okala tikili totome yateko. Edoa wene toa iki patu. ⁹ Totopa eya ta-kitike kawa nokoya wa kini kini ta ibini takoa okala taneya. Pasia ni Midia ni Ilame ni Mesopotemia ni Yudea ni Kapadosia ni Podase ni Esia ¹⁰⁻¹¹ ni Perisia ni Pabilia ni Idipi ni Sairini ta liti piko Libia ni Lome enika eni ta kawa nokoo. Toto padeka-kiti etene Yu yene mea ni padeka-kiti namolo pa yateneke Yu yene-pala lipua mea tokoo. Ni toto padeka-kiti Keriti Arebia tata kawa noko. Totopa ta piko peyake tutu tutu

wa kawa noko. Opi tone yakoa oko agale-kitike i yename Akolaliyo tubele toma pokomo i i wa mo wia kakili totome yateko. ¹² Nitoa wene kainya pianeya kakete kini kini yakaate tekete ekete opi-la, edele toatekolo iki-pe wa ka oa kakeneya. ¹³ Nitikolipa padeka-kitame tea agale kikoa ekete beita ipa gerepi po ku ue noa pia tekete leau oa kakete iki wa akeneya.

Pitayo Mo Wia Kakome Akenemo

¹⁴ E yename enimo okoli Pita one tuku melepu kakoa (11) oya-mikiti-pala kamokoa kakome telo okome okome no yatene Yu ali-kiti ni i Yerusaleme take pitiki peya kime yatekimopa pine toaweane ukuno, wedoa yakoe. ¹⁵ Totome gerepi po ku ue nokoa pia tekete leau oa kaki wa kime ikino, opi lou pini 9 kilokoepa totome gerepi po ku ue sisoake edoa moa nokoa pimotoa-pe. ¹⁶ Totome pade nitamokoo. Ipa eya ago Yoeleyo papete oa plane toa taatekoa toko. Eya wa oa pianeya.

¹⁷ *No Akolaliyopa wipitia ta patateka tigotokale toatekoumo ukuno yakoe. Ali atoa peyake anu Epetane Yomini moane wetekakolu kini tepene lobutua tagatapeoo. Nitikalepa kini mana kono-mikitamepa anu agale toaweana akoi. Kini tuali-kitamepa pulete keneya padele padele yametekoule enoi. Kini ada yatename pule pitikoita pule enekala toi.*

¹⁸ *Enipete-menepa anu Epetane Yomini anu pupu yeneke moane wetekakolu ali-kitikeka atoa-kitikeka awia tagatapekale anu agale oa pupitikakama poi.* ¹⁹ *A tibukepa ele kule tubele witakoane itonokepa padele*

padele telekole witakoane tekene anu tele pine yametekala tou. Nitikolupa kamate yokoa kawa toe nokoa kawa lodome eya kuya peya agopa takoa too. ²⁰ Ni lou moa yomiyomu takatapeoo. Tokeneka kamate pagene tetepo taneya kawoo. Nipa Ali Muno pa teleta tootapeneya noateka tigotokale enika enile too. ²¹ Nitikalepa Ali Muno wa-ye wa kowitikoi peya Akolaliyo toa moo wa Yoeleyo wia mekaneya.

²² Pitayo nimo ootokoa okome Iserele yene kipala i ukumo yakoe. Kiwi pakeke ele kule telekole toma yakanakago Nasarese Yesuke uku. Einagome Akolaline peku noa tadeko wa kime wene tomotoa tokome Akolali patu kautakoa kakome enika enile toma yakana. ²³ Akolaliyo papete wene toopiane toa taatekoa tekete Iserele yene kime one-pala eya tokoina. Poane peku nakene yename yomo lekaneyake wia dekakamotoa moa metekoina. ²⁴ Nitikoinake Akolaliyo moa kamotokaka. Nipa wakome labakaneya kawou toa Yesu tuane ali atoa tete mooka kaki take pome mepaneyake Akolaliyo toa motoka. Eida labaneya kamele toamokale tokome toka. ²⁵ Enilekepa Depidiyo Akolaline bokuke papete eya wa wia mekapianeya.

Ali Muno Akolalipa anu lene timini takakoane pikou lono-kama kakale enekou. Anu nimini yono lono kakome no yopikolo tokome padelemeka no toa potokamele toamoko. ²⁶ Nitikono, kolotini nakolo wediane meane ke wane uku. Nipa tukile toatekuyake Akolaliyo toatekole nepiane

meane wediane mekene uku. ²⁷ *Tuane ali atoa pote meki take anu yomini mea kamotoa neme wawamoo tokolo tekene ni uku. Nipa nekele-kama takamotoa takoa motokago noanu tigini lomumotoa wawamoo.* ²⁸ *Pa meane kama poateku kaapa i wa neme no wete yamepikana. Nopala odenekata opia yakilepa nipa wediane meane tagamotoa teke too wa Depidiyo papete wia mekapianeya.*

²⁹ Pitayo nimo ootokoa okome anukameyo tone kaua Depidi-loeke eya wane ukuno, yakoe. Einago tua pokale oloyo taneya. One oloyo tane lukupa tone take pa pia kakeneya.

³⁰ Einagomepa Akolaliyo toatekamo papete toaweia wia mekapikala taneya. Nitane ago-pala Akolaliyo eya wa akeneya. Neeke tawateka ago pade ne luku ako odene mekome ali atoa pawe toa talo toa kawoo wa oa togotaneya. Akolaliyo nitoo wa Depidiyo wene tokome eya taneya.

³¹ Akolaliyo toatekale papete enepikomepa Keraisu moa kamotokatekamoke eya wa wia mekapianeya. *Einagopa tua pekene ali atoa pitikoika mea kamotoa Akolaliyo wawamoka. One tigini lomumotoa wawamokome moa kamotokaka wa Depidiyo wia mekapianeya.* Nipa enile wete tane tetepo takoa wia mekapianeya.

³² Eni wia mekapiane toa Akolaliyo taatekakomepa ina Yesu wete moa kamotokaka. Enipa toto peyame leneme enekoomo uku. ³³ Einagopa Akolaline nimini yono lono ate moa kakaneya kakome opi eya toka. Oneketaiyo one Epetane Yomini ne meou wa papete oa togotopikana toa

taatekoa metekale moapa one Epetane Yomini toto mea tagatapeka. Nitikale tone tepene lobutua tagatapekolo tokome totome imo oa ika ile tokolo kime yakoa enoa tiki. ³⁴⁻³⁵ Depidi-loe a tibuke wete poameneyake eya wa akeneya.

Ali Muno Akolaliyo anu Ali Muno-pala eya wa oka. Nepala poi teia meki yenepa moane kawikoane neke kawane komo pikouno, anu nimini yono lono nooke menamene wa oka wa Depidiyo wia mekapianey.

³⁶ Iserele yene kiwi peya-pala eya wane ukuno, yakoa moe wane uku. Ina Yesu kime lekane yomoke wia dekokoinapa Akolaliyo moa Ali Muno wa oa Keraisu wa oa kakaka wa Pitayo akeneya.

³⁷ Pitayo nimo okale yatekete e Yu yene tepe tebemo tebemo toa kakeneya. Nitoapa Pita-pala ete Aposelo ali-kiti-palaka ekete ame-loe poanele eni tekete tadeko. Tone toatekole agopa tokono, edele tomotoa iki-pe wa okoli okome ³⁸ kini poanele toma yakoinake Akolaliyo po letu mekakanapa keetapea poanele wia mitikakamotono, kini poanele tewitikoia Yesu Keraisu patu kautakoa kakete ue moamene. Nitikolipa Akolaliyo one Epetane Yomini metekale kiwike awinoo.

³⁹ Akolaliyo one Epetane Yomini meou wa papete oa togotokomepa kiwika kini mana kono-mikitika ta tetemada pitikoi yeneka metekene meou wa oa pianeya. Nipa tone Ali Muno Akolaliyo one takoa moa kayo oateko yene peya one Epetane Yomini meademe oko wa Pitayo e Yu yene-pala akeneya. ⁴⁰ Nitoapa e yene mama motokome

pademo pademo okome okome i take poane peku lawetane yenepa kini poanele toma yakoike Akolaliyo kibu moonoo, eni poanele tokoi yene-pala odeneka dekoa kibu motokaya tokolo pilia wawati wa Pitayo pubu oa kakeneya. ⁴¹ Enika enimo oa kakale ali atoa kainya matiyame yakoa moa ue motaneya. Nipa eina ta pataka-pete ege egeta kadukoa (3,000) ali atoa tadiya Yesuno yatene-pala lipuaneya.

Yesuno Peku Nakene-kiti Mekete Tanemo

⁴² Eni yenamepa Aposelo ali-kitame olaukane toa litima pekete odene wene piitikoa koukoa mekala taneya. Nitoapa palawe wane popimoo moke toa noa Akolali kowitoo tokala taneya. ⁴³ Aposelo ali-kitame telekole toma yakoile enekete peyame ka oa kakete ekete Yesuno tele patu kautakoo kakete tadiki wa okala taneya. ⁴⁴ Yesunomo yakoo motokoi peyapa odeneya koukoa mea kinikiya ete oto wa tatikamu taneya. ⁴⁵ Nipa kini oya-lawe padeya toamokale enekete kini itono eya topo toa kue moa moke toa mekala taneya. ⁴⁶ Nitima pekete ta pataka abuna tobou losu yapuke obopokala taneya. Nitimotekete kini yapu-kiti obopekete palawe wane popimoo moke toa nokala taneya. Nipa kolotini nakale odene wene-kama pianeya mekete taneya. ⁴⁷ Nitoa mea Akolali kei pia kakoli enekete ete peyame ke ke wa kiwi pewe wiai taneya. Nitikakoo Ali Munoyo ta pataka abuna ali atoa toa moma pokomepa one yatene-pala moa lipukoai taneya.

3

Kawata Lepo Taneya Meane Ago Epetekanemo

¹ Wa pade-pete lou wegoukaka (lou pini 3 kilokoke) Pita Yoneta tobou losu yapu pekeneya. Nipa Yu yene tobou losu yapu pote kowitoai tane-pete pekeneya. ² Nitoata pekete enekoli kawata lepo taneya opiane agopa one oya ali-mename tobou losu yapu kago ludu mekadete leyo leyo toa aua ponokoli enaneya. Ta pataka abuna koniyo kago wa ibini akene kagoke tuapea tobou losu yapu ponokoi yenaneke kue oia mokala tomotoa eida aua pote mekoai taneya. ³ Eina mekoai taneta Pita Yoneta tobou losu yapu lobutadete tokoli enekome einagome kue mano wa okale ⁴ Pita Yonetame einago nepikakete Pitayo okome tota nepikamene wa okale ⁵ padeya mouno wene pikome nepikaneya. ⁶ Nitikale Pitayo okome silepa kue golo kueba toamokoyake padeledo ne auapeane touno, ⁷ Nasarese Yesu Keraisu patu kautakoane kakene ukuno, kamokoa pa wa ootokoa one nimini yono moa katekamotokale eina eina one kawata one kawa lamenetaka tele tootapeka. ⁸ Nitikale tigoa kamokoa kakome opi yamele toko wa yakeneya. Nitoa Pita Yonetapala tobou losu yapu opia pome Akolali kei pia tigawineya pekeneya. ⁹⁻¹⁰ Nitima pokale enekete peyame ekete ekee i agopa tobou losu yapu koniyo kagoke-kama mekome kue oia mekanakagono, ke ke wa one-pala tokanakaleke ka oa kakeneya.

Pita Tobou Losu Yapu Kakome Akenemo

¹¹ Pita Yonetame latekakoinakagomepa einagota yono mokoa kakaka ali atoa wapokamoa

pote unukamoa kakeneya. Nipa Solomono wa yomini kayo oa ibini akene lono ka akeneya teyapea pote kakeneya. ¹² Nitikoli enekome Pitayo e yene-pala okome Iserele yene anu oya-lawe edekolo wene kainya pianeya kakete tota lene wikoa kaki-pe. Totame Akolalinele wedoa takama yakete tekete i agopa tone teleme kamotokakoono wene pikete tiki-pe. Tone teleme pade latekamele toamokoyake ¹³ Akolaliyo latekaneya. Nipa one patu-kama kautakoa kako ago Yesupa ali atoame kei pimotoa tokome taneya. Tone kaua-mene Eberame Yekobeta Aisake toa yopikoa kako Akolalike uku. Eni Yesupa Pailaseyo pitia yakakamotoa kime aua pote mepokoina. Nitikoli pitia yakatekoa i ago po kotokoane wetekou wa okake Yu yene kini Yesu tumotono wene pikete wakoina. ¹⁴ Nipa Akolaliyo one wa takoa moa kakapikago Yesu wene kiyo akeneya-kama mekago eni wakoina. Nitoapa ali-kiti wia tukakala tane ago Barabasi po kotokoa wetekaka-ye wa okoina. ¹⁵ Nitoapa ali atoa poome mekoa wene takoa latikagopa kime wia tukakoli tua pokanake Akolaliyo moa kamotokakale kamo poka. Enipa Yone totame enekoomo uku. ¹⁶ Ina kawata lepo taneya mekanakago kime i enoa wene tiki agopa Yesuno ibinike wene tunganeya tokome weye akatapeneya. Nipa Yesuno ibini wedekoa one patu kautakoa kakete latekatapeneya kime eni enekina.

¹⁷ Ame-loe Yesu einakago wia tukakoinapa kimeka kini tobou ali-kitameka wene toamekete tokoinano wene tekene uku. ¹⁸ Einapa Akolaliyo wene takane toa one agale toawe akane

ali-kitamepa Keraisuyo tete moa tuatekamo papete wia mekapikala taneyano, kime Yesu wia tukakilepa Akolaliyo papete wene toopiane toa taatekakete tadiki. ¹⁹ Nipa kini toma yakoi poanele Akolaliyo moa kogamotono, kini namolo poane wene wia wawe. ²⁰ Nitikolipa Ali Munoyo kiwi weye akoa pewe wia too. Nitoapa kiwi auapeou wa one takoa moa kakapikanakago eina Yesu wa loko o to wetekoo. ²¹ Nitatekoyake papete Keraisu a tibuke nepia meoo. Nipa Akolaliyo one agale papete toawe akane ali-kiti wene takakana toa taatekakome one namolo latikanakeya peya weneya latimotoa Keraisu a tibuke nepia meoo. ²² Moseseyo einago Keraisuke papete eya wa oa pianeya. *Kini Ali Muno Akolaliyo one agale toaweane akamotoa no moa kakakana toa naniko kini wamene ago pade one agale toaweane akamotoa moa kakoo. Nitoono, einago taatekoa nokome toe wa okale-kama tamene.* ²³ *One nokome oka toa yakoa moamokagopa Akolaliyo one yatene pakeke katekoa atukoo wa Moseseyo oa pianeya wa Pitayo e Yu yene pubu okome akeneya.* ²⁴ Nimo ootokoa kakome okome totome ipete taatekoa toatekoomopa eya ago Samueleyoka toaweane oa pianeya. One eina toaweane oa pianeyane toa Akolaline agale toaweane akane ali peya lokama nekete akeneya. ²⁵ Kini papete toaweane akapianele ni Akolaliyo kiwi yatene auapeou wa kini kaua-mikiti-pala papete oa togotaneleka kime pikoa kakete opi taatekakolo enoa yakoa tiki. Enipa Eberame *neeke taamo pokoi ali atoake tekene e ku yatene ta piko peyake tama pote mekoika talo toane pewe wiou wa Ako-*

laliyo Eberame-pala oa togotopiane toa taatekoa tokoleke uku. ²⁶ Akolaliyo papete oa togotopikana toa taatekakomepa onekele-kama takama pokago kiwike namolo takoa moa wetekakana. Nipa kini toma yaki poanele tewitikoa wawe wa kiwi pewe wia kamotoa moa wetekakana wa Pitayo akeneya.

4

Pita Yoneta Kanosolo Ali-kitane Leneke

Kakete Akenemo

¹ Pita Yonetame e Yu yene-pala pa ko oa kakoika Akolalike lodo yotokoai tane ali-kitika tobou losu yapu talo tane yene yopikagoka Sadusi yeneka einagota kakoita nekeneya. ² Nipa Yesu tua pokome wa kamo pokale tokome ali atoaka tua potepa wa kamo poi wa einagotame olaukanemoke kotimi yoa tekete nekeneya. ³ Nitoa einagota dekoa motekete ekete opi ta wete likono, kini koiso podolio akato wa po yapu pitikapaneya. ⁴ Nitaneyake einagotame okoimo yakane yene peya matiyame kini okoimo yakoa motaneya. Nitaneyake Yesunomo wete yakoa motane yene-pala eni yene kibutukoa oi moapa ali-kama takoa oi motokoli ege egeta wakala kadukoa (5,000) kakedekoi.

⁵ Podolikama Akolalike lodo yotokoai tane ako tobou ali-kiti Kanosolo ali-kiti Yu yenane totono pine toa olaukane ali-kiti enika eni ali peya Yerusaleme take odeneka koukoa meaneya. ⁶ Ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago Anasika one wamene-mikitika

Kaiapasika Yone Alesadataka eida koukoa meaneya. ⁷ Eni yename Pita Yoneta kini lene yoto moa kakoa pitia yatekete ekete kitame abela tokoinakalepa tene tele patu kautakoa kakete tokoiya-mo. Tene ibini wedekoa epetekakoiya-mo wa okoli ⁸ Pita one tepene Epetane Yomini lobutua tagatapeneya kakome okome tobou ali-kiti Kanosolo ali-kiti kipala i ukumo yakoe. ⁹ Kawata lepo taneya mekanakagopa Yone totame auapea epetekakoopa edoa epetekakoiya-mo wa kime tota pitia yatekino, ¹⁰ kipalaka Iserele yene peya-palaka eya wane ukuno, yakamene. Kime yomo lekaneyake wia dekakoli tuaneyake Akolaliyo moa kamotokane ago Yesu Keraisuno ibini wedekaneya tokome i ago kini leneke latekatapeneya kako. ¹¹ Yesu einagokepa Akolaline bokuke eya wa wia mekaneya pikono, yakoe.

I yomopa poadeko wa yapu wiane yene kime paya tetepo takoa wakeneyake panagome i yomopa yapu pigi wa moa wianeya wa wia mekaneya piko.

¹² Ta piko peya pitiki ali atoa toa motokagopa einago odene. Pade lokoaka mena. Kiwi toa momotoa one ibini wedekoa oatiki agopa einago odene wa Akolaliyo one ibinipa Yesu wa akeneya wa Pitayo akeneya.

¹³ Nimo okale yatekete e yene oote tekete ekete i agotapa pa agotano, mane mane pine pitia yakoa luamene agotameke piti toamokolo kakete imopa i ikino, einakago Yesu-pala opia yakoi agota tadeko wa akeneya. ¹⁴ Nitoapa einagotame latekane ago kita-pala opia kakale enekete tekete

pademoka ete topo takoa wameneya. ¹⁵ Nitoapa einagota Kanosolo yapu meaneya moa akolono wetekatekoa pedoa pikete ekete ¹⁶ i agota-pala edele tato patu. Padele telekole ina tokoi. Ae, kini ina tokoimopa Yerusaleme take pitiki peyame yakatapekete tikino, kauatiyake oyake kauamele toamokono, ¹⁷ eya tato. Kini ina tokoinakamo ta peyake oa pupitikaya tokolo einakago Yesuno ibini patu kautakoa kakete odene agoka wa pade olaukameamene wa ato wa oa tukaneya.

¹⁸ Nitoapa oto noe wa Pita Yoneta kayo oa motekete ekete einakagono ibini patu kautakoa kakete pademoka wa pade olaukoa wameamene-koli ¹⁹ Pita Yonetame ekete Akolaline leneke kawapa totame edele tomotoa iki-pe. Kini wene litia tomotoa iki-pe. Akolaline wene litia tomotoa iki-pe. Kini takoa oe-na. ²⁰ Totame pade tone leneme enoa kaleme yakoa tokoomo kauameneya toaweaa oo wa akeneya. ²¹ Nitikoli Kanosolo ali-kitame einagota wa kikoaa ootokoapa poe wa wetekaneya. Nipa edele toa kibu moo wa wene kibutua mekoiyake ete ali atoa peyame einagotame tokoinakaleke Akolali kei pia kakoli tokome kibu moamele toameneya pa poe wa wetekaneya. ²² Mali padeka noi kakoa (40) ponoka toa pa lepo taneya meane agoke latekakoiya tokome ete peyame ke wa Akolali kei pia kakeneya.

Yesunomo Yakoa Motane Ali Atoame

Akolali Kowitikete Akenemo

²³ Kanosolo ali-kitame kita wete poe wa wetekakoli Pita Yoneta kini oya-mikiti mekoita pata wa pekete Akolalike lodo yotokoai tane tobou

ali-kitameka Kanosolo ali-kitameka kita kiko
 okoinakamo toawe a opaneya. ²⁴ Nitikoli yatekete
 kabunu kokotukoa ekete tone Ali Munu Akolali
 tibuka itonoka kusa ueka enika eniyake meki
 peya neme latikoya. ²⁵ Nitikago neme toawe
 okana toa Epetane Yominiyo wene takakale tone
 kaua ago Depidi-loe nekele takama pokagome eya
 wa wia mekapianeya.

*E ku yatene pa tepene poto witoa kotimi yotaneya
 mea tikilepa edekolo tiki-pe. Ali atoamepa
 pata pale toatiki oi pedoa pikilepa edekolo
 tiki-pe. ²⁶ Ta piko peya ako tobou meki-
 kitame poi kamotokoa ni kiwike lokoa tobou
 meki-kitameka Ali Munu-pala one Keraisu-
 palaka poi topato wa poi kibutu ai toniki wa
 Depidiyo wia mekapianeya.*

²⁷ Eina wia mekapiane toa etene taatekadeko.
 Nipa nekele takama pomotoa takoa moa
 kakapikago Yesu itonoke nokale Erode Podiase
 Pailaseta pa yatene-kiti-pala Iserele yatene-
 palaka koukoa mekete one wia tukatekoi oi pedoa
 pikoina. Tone i Yerusalem e take koukalogoa
 nitikoina. ²⁸ Enile tokoinapa Akolali ne tele
 tootapeneya meke wene toopikanakale taatekoa
 tokoina. ²⁹ Eni yename toto tete meatekoi
 agale amo a okoinano, neke pupu yene toto piti
 moameneya kakete nekemo atiki toa akoono,
 auapeano ta. ³⁰ Nipa nekele takama pomotoa moa
 kakanakago Yesu one ibini patu kautakoa kakete
 yene tane ali ato a latekoa ele kule telekole toma
 poono, auapeano ta wa kowitoa meaneya. ³¹ Nitoa
 kowititikoa mekoli kiwi oboa mekoi yapu muku
 muku tootapekale Epetane Yomini kiwike awia

tagatapeneya. Nitikale peyame Akolaline agale i i wa piti moameneya kakete toawe akaneya.

Yesuno Ali Atoame Kinikiya Moke Tanemo

³² Yesunomo yakoa motane yene peya odene wene-kama pianeya meapa kinikiya-kiti anukuya mati wa wamato, odeneya pikoa mekete moke tato wa tatikala taneya. ³³ Aposelo ali-kitamepa padele padele telekole toma yakete Ali Muno Yesu tua pokale Akolaliyo moa kamotokanemo wedoa oma yakoli Akolaliyo pewe-kama wia yopia kak-eneya. ³⁴ Nitaneyake Yesuno ali atoa ponopeneya mekileka toameneya. Nipa itono pine yenameka yapu pine yenameka kini itono yapu eya topo toa kue moomotekete ³⁵ Aposelo ali-kitike aua pokala tokolipa padeya toameneya pa mekoi ali atoa moke toa tatikakala taneya.

³⁶ Saiperase take Lipai yatene ago Yosepeyo einakale taneya. Einagopa Aposelo ali-kitame Banabasi wa ibini akeneya. (Banabasi wapa ali atoa wene weye akakago wa ekete akeneya.) ³⁷ Einagome one itono pade topo toa kue moomotokome Aposelo ali-kiti mekoita aua pome meeta-peneya.

5

Ananiasia Sapairatame Toa Potokanemo

¹ Pade ago Ananiasiyone natono Sapaiarapala oi pedoa pikana toa tokome itono pade topo toa kue moapa kue padeka teia moa one wa pa pikoa pianeya. ² Nitoapa keku kue Aposelo ali-kiti mekoita aua pome mepaneya. Nipa kue peya aua nome metane tetepo takoa

taneya. ³ Nitikale Pitayo okome Epetane Yomini-pala kapene wakake kue padeka teja moa pikoa piake peya iya auane nuku wa wini okopa Setanuyo eni poane wene edekale moa lukamotoa toka-pe. ⁴ Eni itono wetu topo toameneka nekeya-kama pianeya. Nipa eni itonome topo toa motoka kue peya pa pikoane meada wa wene pioo tokapa itonoka kueka nekeya-kama tokome oyake pikoa kawoo toka. Neke kapene wakateka oipa edeyake pedoa pikato-pe. Neme kapene wakoa ikilepa pa ali-kiti toto-pala wamoka. Akolali-palapa oka wa Pitayo okale ⁵ yatekome eina eina one kakata aua witipitakome tuaneya. Nitaneyake einago-pala tanemo yatekoi peyame ekee wa piti tuuloganeya meaneya. ⁶ Nitaneyake tuali-kiti nekete tukanakago katekamo maminame ewetemotekete aua pote oloyo topaneya.

⁷ Lou pini tebolo tadiya ponotokaneyake natonoka onekane-pala tanemo yakameneya atiki toa nekeneya. ⁸ Nokale Pitayo yatekome okome kini itonome topo toa motokoi kupa nekaneyo kotu kakoa aua noka-pe-kale okome eeno, eni kue peya aua nokome toka-kale okome ⁹ Epetane Yomini-pala kapene wakoa enatekoi oipa edeyake pedoa pikoti-pe. Nekane oloyo topokoina tuali-kiti wakapea note a kago ludu kakete ikino, yaka. Neeka dikoa aua pote oloyo topoi wa okale ¹⁰ eina eina natonoka one kakata aua witipitakome tuaneya. Nitaneyake eina tuali-kiti nekete ina atoaka tuadeko wa moa aua pote odene oloyoke lewitikatakutukoa pipaneya. ¹¹ Nitaneyake Yesunomo yakoa motane yename ete ali atoa peyameka enimo yatekete ekee wa

pitime tuuloganeya meaneya.

Aposelo Ali-kitame Toma Yakenemo

¹² Aposelo ali-kitame padele padele telekole toma yakilepa Akolaline tele patu kautakoa kakete tadiki wa ali atoame ka oa kamotoa taneya. Yesunomo yakoa motane yene peyapa tobou losu yapu keneke Solomonu wa yomini kayo oa ibini akene lono oboai taneya. ¹³ Ete yename eni yene-pala lipua meadete piti moteketeke ke ke wa kiwi kei pikala taneya. ¹⁴ Nitoapa pade ali atoa Ali Munu agoke wene tugaketepa one agale yakoa motane yene-pala lipuai lipuai taneya. ¹⁵ Enika enile tanelekepa ali atoame kini yene pitane-kiti moa akolono aua pote ka ludu tomo tatia mekakala taneya. Nipa Pita one yomini takoa ponokale latoa poi wa moa mekakala taneya. ¹⁶ Yerusaleme ta liti plane take pitikoi ali atoameka yene pitane-kitika ipono awitaneya mekete tete mokoa kakene-kitika koukotukoa aua nokoli peya epetekatapeneya.

Aposelo Ali-kitame Tete Motanemo

¹⁷ Aposelo ali-kitame nitima yakoileke ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agomeka one Sadusi oyali-kitameka eya taneya. Ali atoame kiwi tewitikoa Aposelo ali-kiti litiei wa wene poaneya mekete tekete ¹⁸ Aposelo ali-kiti dekoa moa po yapu pitikapaneya. ¹⁹ Nitaneyake likonu Ali Munoyo moa wetekane edelo ago nokome po yapu kago pea Aposelo ali-kiti akolono aua pokome okome ²⁰ ali atoa mea kama poatiki totono wenele toatikimo-kama tobou losu yapu pote olaukapamene

wa oa pekeneya. ²¹ Nitikale ta pene patakaka edelo agome oka toa tekete tobou losu yapu pote olaukoa kakeneya.

Nitaneyake ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agomeka one oya-mikitameka ete Kanosolo ali peya koukoa noe wa moa obokaneya. Iserele Kanosolo ali peya eni koukoa mekete ekete po yapu pitiki Aposelo ali-kiti enemotokapoe wa poyo ali-kiti moa wetekaneya. ²² Nitikoli pekete enekoli po yapu meameadekoli enekete wakapea nekete ekete po yapu kago loko pitikoa keteaneya kakale enekoo.

²³ Ni kago yopia kakoina ali-kitame e kago akolono nepikoa kakoli enekoo. Nitoa kago pea enekolo padeka meameadeka wa akeneya. ²⁴ Nitikoli

tobou losu yapu talo tane ali-kiti yopikagomeka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka edoa pokoti patu wa wene kibutukoa mekoika ²⁵ pade ago nokome okome kime moa po yapu pitikakoina ali-kitipa tobou losu yapu kunu kakete ali atoa olaukoa kakina wa onaneya.

²⁶ Nitikale tobou losu yapu talo tane ago one poyo ali-kiti-pala opia pokome Aposelo ali-kiti moa Kanosolo yapu aua nekeneya. Nipa ali atoame kue katekamo a witikaya wa piti motekete tekete poti moa aua nekeneya.

²⁷ Aua note Kanosolo ali-kitane lene yoto moa kakakoli eyago ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agome okome

²⁸ Yesunomo wa pade olaukameamene wa totome oa tukakoonake onekemo Yerusalem take oa pupitikatapediki. Nipa Yesu wia tukanepa toto aukakala toa ni iki wa okale

²⁹ Pita-loeme ete Aposelo ali-kitameka ekeke tone Akolaliyo ta wa okole-kama litia toono, pa ali-kitane wene litiamoo. ³⁰ Tone kaua-mikiti yopikago Akolaliyopa Yesu tuaneyaya pikata moa kamotokaka. Kime yomo lekaneyake wia dekoa tukakolika moa kamotokaka. ³¹ Nitoapa ali atoa toa momotoa tokome oneke lokoa Ali Muno latikoa one nimini yono kounoke moa kakaneya. Enipa Iserele yename poanele toma yakoike po letu mekakouna keetapeane waou wa taneya. Nipa tepe kolotini pekoa pikolipa nitou wa taneya. ³² Kipala i okopa Aposelo ali-kiti tone leneme enekoomo oko. Epetane Yominyoka enimopa wene takakala toko. Akolaliyo one agale litia tiki yeneke awia memotoa wetekane Yominike oko wa Aposelo ali-kitame akeneya.

Kanosolo Ago Gamalieleyo Akenemo

³³ Aposelo ali-kitame enimo okoli yatekete e Kanosolo ali-kiti kotimi wene mati luaneya tekete kiwi wia tukadete akeneyake ³⁴ Kanosolo ago pade Gamaliele wa ibini akene agome eya taneya. Einagopa Parisi ago Mosesene totono pine toa olaukakago ete peyame kei plane ago kamokakome okome i ali-kiti akolono tekei meati wa moa wetekoe wa okale ³⁵ wetekakoli okome Iserele ali-kiti kipala i ukumo yakoe. Ina ali-kiti-pala toateko oipa poti pedoa piato. Kini toma yakilepa kinikile tiki patu, Akolalinele takaki patu. ³⁶ Namolo eya ago Tiudasiyo tube ago i kakuno, noe wa poi kamotokakale ege kadukaka ketepome kadukoa kakoa (400) ali-kiti one lono takoa pokoi. Nitikolipa poi keneke poyo yename einago wia tukakete one agale

litia tane ali-kitika wia tadekatapekoi. ³⁷ Naniko Galili Yudaseyo eya toka. Ali atoame takesi kue pitikamotoa kini ibini bokuke wia mekane-pete Yudase kote tokale okome itapa tepe kikono, poadā wa ete takoa pokome ali atoaka wia lokoa iyawea aua poka. Nitikale poyo yename einago wia tukakete one agale litia tane yeneka wia tadekatapekoi. ³⁸ I Aposelo ali-kitipa kini tikile pa kini weneme tadekolipa wete edikoa tadatapeoino, toa kamotono toe. ³⁹ Kini tikilepa Akolali patu kautakoa kakete tadekolipa kime oyake ketekamele toamoo. Nipa Akolali-palaka dekoa poi teigete toi wa Gamelieleyo akeneya.

⁴⁰ Nimo okale yatekete ete Kanosolo ali-kitame ekete nitoono ta wa eina Aposelo ali-kiti noe wa kayo oa motekete eya taneya. Layo tiginame wiati wa poyo ali-kiti metekoli witikoli wa motekete ekete Yesuno ibini patu kautakoa kakete onekemo wa pade wameamene wa wetekaneya. ⁴¹ Nitikoli Kanosolo ali-kiti mekoita tewitikoa pekete wedikete ekete eina witikoinapa Yesuno ibini wedekoa onekele takakoonakaleke totome oyake ya momotoa Akolaliyo ni tadeko wa pekeneya. ⁴² Nititikaneyake ta pataka abuna tobou losu yapuka kini kini yapu luduka obopokala tekete Keraisu Yesunomo one epetane ko i i wa oma yakeneya.

6

Ali Tatono Kakoa (7) Takoa Moa Kakanemo

¹ Einapete-mene ali atoa kainya matiyame Yesunomo yakoa mootokoa one yatene-pala

lipuai lipuai taneya. Yesuno yatene eni tubetema pekene-pete Geriki agale yakoa akene Yu yename Iberu agale yakoa akene Yu yene-pala ko oa kakete ekete ta patako abuna nee eya tatia meteketepa tone nepo atoa wanakala tiki wa wene pokete akeneya. ² Nitaneyake Aposelo ali-kitame Yesuno agale yakoa motane yene peya noe wa moa obokoa mekete ekete toto Aposelo ali-kitame kini nee eya tatikadetepa Akolalinemo olaukoa wamele toamokono, ³ nee eya tatikamotoapa kini oyali-kiti tatono kakoa (7) takoa moamene. Nipa Epetane Yomini awia tagatapeneya mea epetane peku noa tikileke ete-kitame kei piki ali-kiti takoa moamene. Nitikolipa toto luku kakete nee eya tatikamene wa totome moa kakatekoapa ⁴ eni pa pupu wa toameneya Akolali kowittoa mea Yesunomo oma yawa too wa Aposelo-kitame akeneya. ⁵ Nitikoli peyame ke wa wedia mekete nee eya tatikatekoi ali-kiti tatono kakoa (7) takoa motaneya. Einali-kiti dikoa. Panago Sitipene einagopa Yesuke wedoa wene tugoa meane ago. Eingoke Epetane Yomini awia tagatapeneya. Ni Pilipi ni Perokorasi ni Naikena ni Taimone ni Pamena ni Nikolasi. Nikolasi einagopa Adioke take pa yatene ago meake Yu yene-pala lipuaneya. ⁶ Ete yename o ali-kiti takoa mootokoa Aposelo ali-kiti mekoita aua pokoli Aposelo ali-kitame Akolali kowittoa yono pianeya. ⁷ Nitaneyake Akolaline agale oa pupitikatapeneya. Yerusaleme ali atoa peya matiyame Yesunomo yakoa mootokoa one yatene-pala lipuai toa kakeneya. Akolalike lodo yotokoai tane ali kainya matiyameka Yesuke

wene tugoa mea onekele takama pekeneya.

Sitipene Dekoa Motanemo

⁸ Sitipene einagopa Akolaliyo pewe wia tagatapekale one tele patu kautakoa kakome telekole toma yakale enekete ali atoame ekete padameka toamatikilepa i tokono, enatoe wa ka oa kakeneya. ⁹ Nitaneyake Libetine wa ibini akene losu oboai tane ali-kiti Sitipene-pala wene poaneya mekete one-pala agale toonali yoa kakeneya. Eni losu oboai tane Yu ali-kitipa eya ta-mene Sairini Alesaderia Silisia Esia enika eni ta kawa nekeneya. ¹⁰ Eni yename Sitipene moa patukadete wili toa kawa teko tokale wakeneya. Nipa Epetane Yominiyo wene takakale agale muno pewe kakoa oa kakale tokome one moa patukamele toameneya. ¹¹ Nitoapa kapene wakoa oatekoi ali-kiti tuku toa kawa motekete kue laukakete ekete i agomepa Moses Akolalitate poane agale okale kime yatekoo wa akoa amene wa kue metaneya. ¹² Nitikolipa eina kapene wakoa agale okoli yatekete ali atoaka tobou ali-kitika Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika wene pokete kamotokoa Sitipene kakata pote dekoa moomotekete Kanosolo ali-kiti koukoa mekoita aua pekeneya. ¹³ Nitoapa eina kapene wakoa oatekoi ali-kiti Kanosolo ali-kitane lene yoto moa kakakoli kapene wakakete ekete i agomepa tone Akolaline takoa wikakakoona tobou losu yapukeka Mosesene totonokeka poane agale oma yako. ¹⁴ Eya waka okale yatekoo. Nasarese Yesuyopa tone tobou losu yapu keaweata dekatapea ni toto Yu yename litia toateko totono Moseseyo yametane totono katekoa weneya

totono yamea too wa i agome okale yatekoo wa akeneya.

¹⁵ Nitaneyake Kanosolo yapu mekoi peyame Sitipene nepikakoli one lene timinipa edelo agono lene timini tetepo tootapekale enaneya.

7

Sitipeneyo Kanosolo Ali-kiti-pala

Akenemo

¹ I agome dika dika wa kapene wakoa okoli yatekome eya ago ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agome Sitipene yatekome okome i yename neke tanemo-kala ikino, nimini ikiti-pe-kale Sitipeneyo okome ² atai ame-lawe agale pade oane metekuno, yakoe. Tone kauago Eberame Arane take wete tōa pome mepameneyake one opiane ta Mesopotemia ta pa eida mekalepa pa teleta tootapeneya meko Akolali pono yamenokome okome ³ ne yemeateku take mepoano, nekameyo-mikiti tewitikoa neke ta-pala tōano pa wa akeneya. ⁴ Nitaneyake one Kaledia ta tōa pome Arane take mepaneya. Oneketai eida mea tukalepa Akolaliyo wini ta tōano pa wa okale tewitikoa kiwi i pitiki take nome menaneya. ⁵ Einata einapete Akolaliyo one itono nateya dedeyaka yameameneyake okome naniko neeka neeke tāmōa pokoi yeneka eni take meo wane mekoane yameou wa Akolaliyo oa pianeya. Eberameyo one mati odeneka wete opiameneyake ni akeneya. ⁶ Nitikome okome neeke tāmōa pokoi yenepa mone take pote mepokoli eni ta pine yename kinikile-kama

takamotoa kiwi tika tika toa tete mea toi. Nitikoli mali ketepome kadukoa (400) ponoka toa pa edikoa meku pekete toi. ⁷ Nitoa mekoli enekene kiwi yopikoa potokakoi yene kibu motokakolupa neeke tama pokoi yename eni mone ta tewitikoa oto wakapea note mekete anukule takama yawei wa Akolaliyo Eberame-pala oa pianeya. ⁸ Nitoapa ne yatene auapeouno, dikamene wa oa togotokome one eina auapekome toateka adeka pikome ali yatene kepene teigakete toatekoile yametanya. Nitaneyake Eberameyo Aisake opia pikome ketepo kakoa (8) ta pataka-pete matiyane kepene teiganeya. Aisakeyoka mana Yekobe opia pikome einakale taneya. Yekobeyoka one ali mati tuku kakoa (12) opikome-kama einakale tokala taneya.

⁹ Wa naniko tone kaua-mikiti Yosepe-pala wene poaneya mekete eya taneya. Idipi take panagono pupu-kama takamotoa dekoa moa topo toa kue motaneya. Nitaneyake Akolaliyo einago Yosepe mama moa yopikoa kakome ¹⁰ tete motane-pete-kama toa mokala taneya. Nitoapa Idipi ako odene meane tobou ago Perouyo i ago Yosepe wene muno kakene ago tadeko wa wene tomotoa tokome one peku lawetekala taneya. One eni peku noa toma yakale enekome Perouyo one Idipi ta one yapulu yene peya neme yopikoa kamene wa oneke lokoa tobou ago moa mekaneya. ¹¹ Wa naniko Idipi Kenane tatake kobu igi noka matiyame ali atoa kobume tukete welea meaneya. Tone kaua-mikitameka kini noatekoi neepa piamokale tuku tokoa kawa teko tokale wakeneya. ¹² Nitoa mekete Idipi take nee

pade piko wa okoimo kugu yatekome Yekobeyo one mana-mikiti Idipi take noatekoo nee topo toa mopoatino poe wa wetekakalepa tone kaua-mikiti enipete titimoa Idipi take pekeneya. ¹³ Wa taku takoapeta Idipi take pokoli Yosepeyo one Yosepe kaku wa one ibini toawe akeneya. Nititikaneyake Idipi ako meane tobou agome inapa Yosepe yatene nekete tadiki wa wene taneya. ¹⁴ Nitaneyake Yosepeyo etene Yekobe laine wamene-mikiti peya noatino noe wa agale oa wetekakale keti note menaneya. Eina yene kakoi toa oi motokolipa ege odepeta kadukoa wa timini mukitini patukoa padeka pagini (75) kakoa ali atoa kakedekoi. ¹⁵ Yekobe Idipi take eida nome mea tuaneya. One mana-mikitika eida mea tukala taneya. ¹⁶ Tone kaua-mikiti eida mea tukala taneyake kini tigini leyo leyo toa ta pine lono Sekeme take aua pote tuane ali atoa piai tane kotake pipokala taneya. Eina kotapa Eberameyo Emono mana-mikitaneke kueme topo toa motaneya.

¹⁷ Akolaliyo Eberame-pala neeke tawateko yatene auapekene ile tou wa papete oa plane agale wete taatekameneyake tone kaua-mikiti Idipi take eida taamoata nekeneya. Wa naniko one einagale taatekateka tigotokalepa ¹⁸ Yosepe wene toamene tobou agome Idipi ta yopia meaneya. ¹⁹ Einagome toto yatene oa yotokoa talo toa potokaneya. Nipa kini mati-kitipa tumotono, opitikoa paka lono pote pipokala toe wa tone kaua-mikiti tete motokoa kakeneya. ²⁰ Einapetepa pade adoname koniyo mati Mosese opikete akolono pipameneya kini yapu tokene

teboloke pa ukoa mekete adu lawetaneya. ²¹ Wa naniko akolono moa pikoli Idipi ako tobou agono koname enamutukome one mana mati latikoa tubetekaneya. ²² Nitikalepa Idipi take mane luane-kitame kini peku-mene yaamoa lawetekoli noa tokome agale muno kakoa oa padele padeleta wene toa toma pekeneya.

²³ Mali timini mukitini patukoa padeka noi kakoa (40) ponokale Mosese one Iserele yeneke ugu pou wa wene pia meaneya. ²⁴ Nitoapa ugu pokome enekale Idipi agome Iserele ago witikale enekome Iserele ago auapekome Idipi ago kibu motokoa wia tukaneya. ²⁵ Nipa one yenamepa no i agome kiwi toa momotoa Akolaliyo moa kakapiadeko wa wene tikino wene pikome taneya. Eni wene pikanake one yatename wene taneya mena. ²⁶ Wa podolikama Mosese eida wakapea pome enekale Iserele agota takuta poita tootakutukoa kakoli enekome okome anu oyata kita wameneta edeyake tete meetakutukoa kaki-pe wa kawikoa enaneya. ²⁷ Nimo okale tete metane agome Mosese-pala wene pokome ete pedekakome okome tota yopia ka wa teyo okale teke toko-pe. ²⁸ Neme abela Idipi ago pade wia tukadeko toa noka opi wia tukade oko-pe wa okale ²⁹ Moseseyopa abelana tokounakamo peyame yakatapeadiki wa piti tokale Idipi ta toa pekeneya. Nitoapa Midiane take toa pome mekome one matita takuta eida opia kakaneya.

³⁰ Mali lene timini togoikoa padeka noi kakoa (40) ponokale eya taneya. Mosese Kati Sainai tono liti ali piamene take pome meane-pete de yomo deyake toe itipono okoa kaka pakeke edelo ago

pade pono yamenokale ³¹ enekome wene kainya pianeya tokome pinele pome enepaneya. Nitoa pome yatekale Akolaliyo agale okale yakaneya. ³² Yakakoa kakale Akolaliyo okome okome neke kaula ali-mene Eberame-loe Aisake-loe Yekobe-loe einago-mene yopiane kaku Akolali no i kakuna wa okale yatekome tokome enamene piti tokale kolu kolu moa kakeneya. ³³ Nitoa kakale okome ne wini kakotapa tipi tanetano, neke kawa yene kotokoa pia. ³⁴ Eya wane ukuno, yaka. Anu yatene Idipi take tete moa kakili enoane komoka oa kakili yakoane tekene toane moadene i nukuno, opi nepa Idipi take wakapea poano pa wane ne moane wetekada wa Akolaliyo akeneya.

³⁵ Mosese einagopa one yatename wakete ekete toto yopia koiso akola ta wa teyo okale teke tokope wa wakene ago. Ni agome toto yatene toa moa talo tomotoa tokome Akolaliyo takoa moa Idipi take eni wetekaneya. Einapa Akolaliyo one edelo ago Mosese kakota imo akapa wa oka toa pome yomo deyake toe itipono okoa kaka pakeke kakome akaneya. ³⁶ Nitaneyake padele padele telekole ali atoa wene kainya pikanele toma pokome one yatene Idipi ta tewitiko aua pokome Kiane Ue ketoa ali piamene take aua pekeneya. Nitoa ali piamene ta ludu aua yakilepa mali lene timini togoikoa padeka noi kakoa (40) ponoka toa padele padele telekole toma yakome taneya. ³⁷ Mosese einagomapa Iserere yene-pala papete oa pikome okome Akolaliyo no takoa moa kakakana toa tokome kiwi pakeke meka ago pade one agale akamotoa takoa moa kakoo wa oa pianeya. ³⁸ Mosese einagopa ali piamene take ali

atoa-pala koua meaneya. Ni Kati Sainai tonoke agale akanane edelo ago-pala opia kakeneya. Ni tone kaua-mikiti-pala koua meaneya. Ni ne yate-name yakamoto no ta wa Akolaliyo toto mea kama pomotoa toko agale i i wa Mosese yametane ya.

³⁹ Mosese nitane agoke tone kaua-mikitame one agale litia toameneya. Nipa kini wenepa Idipi take pianeya mekete one wakeneya. ⁴⁰ Nitoapa Erone-pala ko oa kakete ekete toto Idipi ta tewitiko aua yakanakago Mosesepa Sainai tonoke kawa kakono, one-pala tokale agopa tokono, tuko patu, tuamoko patu. Tone kowitateko gode-kiti latikoano ta. Nipa i ta ludu namolo kakoa toto aua yawatiki gode-kiti adeka pia yomini latikoano ta wa akene ya. ⁴¹ Einapetepa eina yename pitimekawe kai tine yomini latia kakakete Akolali tetepo takoa padeya-kiti aua note mea lodo yoai taneya. Nipa kini yoname latikoinakeyake ke ke wa wedia kakeneya. ⁴² Nitaneyake Akolali mukiti yamea mekomepa eina yename a tibuke kakene lou tokene eya etepea kowitima pomotoa wakeneya. Einapa Akolaline agale akane ago padame eya wa wia mekane toa taneya.

Iserele yene kipala ukumo yakoe. Mali lene timini togoikoa padeka noi (40) kakoake ali pi-amene ta ludu pima yakete kini pitimekawe kai sipi sipi kai eya wia lodo yoma pokoi. Eni lodopa nooke yotokoiya mena. ⁴³ Moloko einagono mamina yapu latia aua yakete eina yapu keneke lodo yoai tokoi. Ni kini kowitiko ago Lepane one tagoi tibuke a kakona wa one tagoi adeka pia yomini latia aua yakoi. Moloko Lapaneta kowitato wa kini yominike

lodo yoma yakoinano, kini ta pine lono ete takoane lititapeane Babilone take ete moane wetekou wa Akolaline agale akane ago padame wia mekaneya.

⁴⁴ Tone kaua-mikiti ali piamene ta ludu pima yakete meme kai kepeneme latiane yapu-pala aua yakeneya. Nipa Akolaliyo Mosese kotua ko oai tane yapu-pala aua yakeneya. Eina yapupa Akolaliyo Mosese-pala adeka pia akene toa latianeya. ⁴⁵ Eina yapu-pala aua yawa tua peketi kini mana-mikiti laukoa pekeneya. Wa naniko Akolaliyo Kenane take pitane yatene-kiti ete takoa lititapekale tone kaua-mikiti tobou ago Yosua-pala Kenane take pote awia meketepa eina yapu-pala aua pote kakapaneya. Nitoapa kini mana-mikiti eida opia kakoa tuma note wipitiketepa Depidi opiane-peteka eina yapupa eida pikoa kama pekeneya. ⁴⁶ Einago Depidi Akolaliyo pewe wia yopikale okome ne meateko yapu oyake wikakoupe wa yatekale ⁴⁷ Akolaliyo neme mena wa ak-eneyake mana Solomono one luku tobou ago mekome wikakaneya.

⁴⁸ Nitaneyake Ali Muno Akolalipa alime wikakane yapu mekilepa toamoko. Enikepa Akolaline agale akane ago padame Akolaliyo okamo wia mekakome okome

⁴⁹ *Tibupa anu tene pogakoane mekuya. Itonopa anu kawa pogakoane mekuya. Anu edeya yapu wikakadete iki-pe. Alime wikakane yapu kenekepa no edoane memotoa-pe.* ⁵⁰ *Tibu itono enika eniya peya anume-kama latiane pikouya.*

Eina akenepa Akolaliyo papete akenemo uku wa Sitipeneyo oa kakeneya.

⁵¹ Nimo ootokoa Sitipeneyo e Kanosolo ali-kiti-pala okome kepena teigamene pa yatene meki toa kini kabe ko akameneya meki. Nipa kini kaua-mikitame tane toa kimeka Epetane Yomini ete pedekakala tiki. ⁵² Kini kaua-mikitame Akolaline agale akane ali peya padeka katekameneya tete mema-kala nekeneya. Ni wene kiyo akeneya-kama meko ago noatekamo toaweaa oa plane ali-kitika wia tukama-kala nekeneya. Einago taatekoa nokalepa one wia tukakoe wa mone yenane yonoke kime moa pikoina. ⁵³ Akolaline totonopa one edelo ali-kitame papete toaweaa akoo metaneyake kime pikoo kaketeke litia toamekete enile tokoina wa Sitipeneyo oa kakeneya.

Sitipene Kueme Kaua Wia Tukanemo

⁵⁴ Sitipeneyo nimo okale yatekete e Kanosolo ali-kiti kotimi yotokoi matiyame one-pala eei wa kime kolukoo kakeneya. ⁵⁵ Nitikolika Sitipenepa oneke Epetane Yomini awia tagatapeneya kakome tibu ate nepikakale Akolali tele pata tootapeneya kakale enoa ni Yesuka one nimini yono kounoke kakale enoa taneya. ⁵⁶ Nitikome okome tibu kene peaneya pikolo enoane ni Ali Yatenane Oyago Akolaline nimini yono kounoke kakalo enoane tukuno, enoe-kale ⁵⁷ e yename agale tayo ootapea kini kale kene yoname ketekoo one unukamoo dekoa motaneya. ⁵⁸ Nitoapa Yerusaleme ta kago ketepono patukoo lia pitikakete kueme kaua wia tukaneya. Nipa i ago Sitipeneyo Akolali taumada toa okale yatekoo

wa akoya akene ali-kitame one wia tukadete kakete kini tokoo kakene mamina kotokoa pala pitikaneya. Nipa tuali pade Solo wa ibini akene agono kawane pala pitikaneya. ⁵⁹ Nitikakoa Sitipeneyo kowitikome okome Ali Muno Yesu neeke nukuno, anu yomini moa ta wa kowititikoa ⁶⁰ neuwe tukuketikakome agale telo okome okome Ali Muno i yene kini i poanele tikileke nami wia kibu motokameamene wa ootokoa atu piou toa tukome tuaneya.

Eni yename Sitipene wia tukamotoa kakome eyago Solo kipala odene wene-mene pia kak-eneya.

8

Soloyo Yesuno Ali Atoa Tete Metanemo

¹ Sitipene wia tukane ta pataka-pete eina eina titimoa ete yenamepa Yerusaleme take Yesunomo yakoa motane-kiti dika dika toamene tete meai taneya. Nitaneyake Yerusaleme ta toa Yudea Sameria tata piko peyake tadoa pekeneya. Nitaneyake Aposelo ali-kiti toa poamekete pa eida meaneya. ² Nitikakoa Yesunole wedoa takama yakene ali padeka-kitame Sitipenene tiginini moa aua kotake pipekete oneke komo k̄ata pitikoa kak-eneya.

³ Solo einagome Yesunomo yakoa motane yene wiane atukou wa wene pikome kini kini yapu yapu mekoi toa tuku toma pome enamutukome akolono lia pitikoa alika atoaka po yapu pitikakala taneya.

Yesunomo Sameria Take Oa Pupitikanemo

⁴ Yesunomo yakoa motane yenepa Yerusaleme ta toa ta piko peyake tadoa pekete Yesunomo mo wima pekeneya. ⁵ Pilipi oneka Sameria take pokome Keraisunomo i i wa mo wia kak-eneya. ⁶ One eni okamo yakoa one telekole tokale enoa tekete ali atoame one oka agale wedoa yakakoa kak-eneya. ⁷ Einata einapete ali atoake awitane ipono-kiti ka ak-eneya takoa pokala taneya. Ni kawa yono tau taneya meane-kiti ni kawa okeaneya meane-kiti kainya mati epetekatapeneya. ⁸ Nitaneyake Sameria take pitikoi ali atoa wedia kakala taneya.

⁹ Sameria takepa Saimone wa ibini akene ago meaneya. Einago koto mati otoi ago mekome taneleme ali atoa wene kainya pikakala taneya. Einagopa ibini akene ago kaku wa mate okala taneya. ¹⁰ One nitane ago tokale kamo yene ponopene yene peyame ekete i agopa Akolali keneyano, Akolaline tele patu kautakoa kako wa one okagale-kama wedoa yakakoa kakala taneya. ¹¹ Nipa koto mati otoi ago mekome taneleme kini wene kainya pikaneya tokome one agale wedoa yakakala taneya. ¹² Wa naniko Pilipi eida nome mekome eya epetane ko Akolaliyo ali atoa talo tokome toko ko ni Yesu Keraisuno ibini oa mekala taneya. Nitikale yakoa motekete ali atoa peyame ue mokala taneya. ¹³ Saimone einagomeka Pilipiyo okamo yakoa moa ue mootokoapa Pilipi pokaka litima pekeneya. Litima pome enekale padele padele telekole toa ali atoa wene kainya pikoa tokale enekome wene kainya pianeya meaneya.

¹⁴ Aposelo ali-kitipa Yerusaleme take eida

pa meketepa Sameria yename Akolaline agale yakoa motokoi wa akedekoimo yakatekoa Pita Yoneta takoa moa Sameria take poatino poe wa wetekaneya. ¹⁵ Wetekakoli note meketepa Epetane Yomini eni yeneke awinome memotoa kowitikaneya. ¹⁶ Nipa papete eina yename Yesuno ibini wedekoa ue motaneyake Epetane Yomini kiwike wete awinameneya tokome ni kowitikaneya. ¹⁷ Nitoa kini mataike yono pikoli Epetane Yomini awinaneya.

¹⁸ Aposelo agotame eni yenane mataike yono pikoli Epetane Yomini awitikale enetekoia Saimoneyo einagota kue metekome okome ¹⁹ kitame wini telekole tiki toane toada. Nipa anume takoane mataike yono pikou-kitike Epetane Yomini awinomotouno, yameatino toe wa kue metaneya. ²⁰ Nitikale Pitayo okome neke kue-pala aua iponane poane take pamene wane uku. Epetane Yomini Akolaliyo nami kakameneya pa mekala tokoyake neke kueme topo toane mou wa neme wene pika tokolo ni uku. ²¹ Akolaline leneke wene kiyoy wameneya kake tokanano, Akolaline pupu tota-pala odeneka takama yamele toamoko. ²² Wini poanele tokake Akolaliyo po letu mekakana oneme kea mitikademe toko patu. Kea mitikakamotoa toa enoano, neke wini poane wene wia wawa one kowitamene. ²³ Ae, neke tepene poane wene mati alatapekome nime ne labakome tadeko wa Pitayo okale okome ²⁴ poanele tekene tadekuno, neke wini okole-kiti nopala takayano, Ali Muno kowitikamene wa akeneya.

²⁵ Nitaneyake Pita Yonetamepa Keraisuyo toma yakale enekoinakamoka Ali Munono agaleka mo wima yawa peya takamotekete eni ta tewitiko Yerusaleme take wakapea poadete pekeneya. Ni-toa Sameria ta ludu pekete ali atoa pitikoika Yesunomo oa mekutu toma pekeneya.

Pilipiyo Isiopia Take Tobou Ago

Yesunomo Pine Toawe Oa Metanemo

²⁶ Wa naniko Pilipi Sameria take eida pa mekako Ali Muno agono edelo ago Pilipi mekata nokome okome wete kamoko pa. Yerusaleme take titimoa Gasa take keita witane bateteke pamene wa wetekaneya. Eni batetepa ali piamene ta ludu pianeya. ²⁷ Edelagome oka toa tokome Pilipi kamomotokome eni bateteke poademe pokome Isiopia take ago kotuaneya. Einagopa ibini akene tiobago. Isiopia take ako odene meane tobou atoa Kadesike loko tobou ago mekome einatoane kamoya peya yopikoa kakeneya. Einagome Akolali kowitademe Yerusaleme take pome mepaneya. ²⁸ Pome mea kowitimotokome Isiopia take wakapea poademe pekeneya. Nipa osi kaime lia aua pokaya waneke mea poademe pokomepa Akolaline agale akane ago Aisaiayo wia mekane boku lewea oi moma pekeneya. ²⁹ Nitikaka Epetane Yominiyo Pilipi-pala okome eni osi kaime lia aua pokoya waneke mea ponokago kotua pamene wa okale ³⁰ teyapea kotua pokome yatekale einagome Akolaline agale akane ago Aisaiayo wia mekane agale oi moa mekale yakaneya. Yatekome okome

neme wini oi motoko agalepa wene toko-pe-kale okome ³¹ eni agale pine tōaweā oateko ago pade enamukuyano, edoane wene tuku patu wa ootokoa mekome okome nopala odeneya mea patono, lewia meno wa okale nitaneya. ³² Nitoa mea enekale einagome oi moma pome tugane agalepa dikoa wia mekaneya enaneya.

I tōaweane uku agopa padame sipi sipi kai wiademe lia aua pou toa pade ali-kitame one wiadete lia aua pekeneya. Sipi sipi kai tine pine pitukoa kakili agale wametekaneya pa kako toa einagoka agale wametekaneya pa kak-eneya. ³³ Einago koiso akoa ya motokakoli padameka one kei piameneya. Itonoke mea togameneya pa tekei mekale po tewitikale pekeneyano, oneke tama pokoi yene i i wa teyo tōaweā omotoa-pe.

Eni akenelepa wete tane tetepo takoa Aisaiayo papete wia mekapianeya.

³⁴ Einagalepa tobou agome oi moa mekome tokome Pilipi-pala okome Akolaline agale akane agome teeke akeneya patu. Pinali oneke akeneya patu. Panagoke akeneya patu wane ne yatekene uku-kale ³⁵ Pilipiyopa einagome eina oi moma pome tugakata titimoapa Yesu ko oa meaneya. ³⁶ Nitoa batete ludu opia mea potepa ue meaneya liti witakete tobou agome Pilipi-pala okome ue i meadekono, ue mouno, anume ue momotoa padeleme ketekako patu-kale okome ³⁷ poome toameneya Yesuke wene tugoa mekepa oyake moamele toko-kale okome eeno, Yesu Keraisu onepa Akolaline mana wane wene tuku wa ootokoa ³⁸ osi kai yopikago-pala okome no

ponene meouno, osi kai witimoa kamotono ta wa akeneya. Nitoapa eniya waneke mea katepitoa Pilipi-pala uele keti pome kakale Pilipiyo ue motokaneya. ³⁹Ue motokakale Isiopia ago Pilipita ue matanuke ate pogatekoa pote kakoika eina eina Epetane Yominiyo Pilipi takoa moa aua pekeneya. Nitikalepa tobou agome Pilipi wa pade enameneya one ta pine lono wedianeya pekeneya. ⁴⁰Nitaneyake Pilipi Asedose take witakome eida titimoa pima yakomepa pitikali latia pitikoi ta piko peyake Yesunomo oa mekutu toma pome Sisaria take tugapaneya.

9

Solo Yesuke Wene Tuganemo (Aposelo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Sitipene tuutukaneyake Ali Munono agale yakoa motane yene keteane wiou wa Solo kotimi yoa meaneya. Nitoapa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago mekata pokome eya wa akeneya. ² Damasikase takepa Keraisunole takama piki yene tuku toane enamutukene ali-kitika atoa-kitika po kakoane oto Yerusaleme take liimoane auane nouno, enile toateku pipia pade eni take losu yapu yopikali-kiti yamepouno, pipia wia meano ta wa opaneya. ³ Nitoa pipia moomotokome Damasikase take poademe tigotokakoa pokata odepeta a tibu laigoa toawineya noka pame one payapono pia unukakale ⁴ itonoke aua pitalogakale agale ludu nokome okome Solo Solo nepa no edekolo tete mekala toko-pe wa

okale yatekome okome ⁵ Ali Muno nepa te kake oko-pe-kale okome neme tete mekala toko ago Yesu kakene ukuno, ⁶ Damasikase take wete poke mepamene. Poke mekalepa neke toatekale panago nome toaweana onoona, wete kamo pa wa akeneya. ⁷ Nimo okaka Solo-pala opia nekene ali-kiti witimoa kakete agale wametekoa pa nepia kakeneya. Agalepa eina okake alika enaneya mena. ⁸ Nitaneyake Solo kamokakome lene kikoa enoake one leneta liitapeneya tadekale enamele toamokale tokome one oya-laweme yono moa aua Damasikase take pekeneya. ⁹ Nitikoli nome mekale ta tebolo-peta lia patakale padeka enameneya ue neeka wawa pa meaneya.

¹⁰ Damasikase takepa Yesunomo yakoa motane ago pade Ananiasi one eida mekata Ali Munoyo pule menokome okome i ago Ananiasi wa okale okome nopa i kakuno, yakouno oano ta-kale okome ¹¹ eya yapu kiyi akeneya piko wa ibini akene batete kebonoke kako yapu Yudasene yapu poke eya wa yakapamene. Tasase take Solo neke i yapu nome meko-pe wa yakapa. Solo einago eni yapu mekome no kowitoa mekome tokono, one mekata wete kamokoa poano pa. ¹² Solo einagome one pulete enekale panago one ibini Ananiasi nepa one mekata nokome one lene wa kikoa enekamotoa yono piademe nokale enekano, one lene kikakapamene wa Ali Muno agoyo akeneya.

¹³ Nimo okale okome ekee Solo einagome Yerusaleme take neke agale yakoa motane yene dika dika toamene tete motokama yako wa akedekoimo yatekou. ¹⁴ Ika Damasikase takeka ne kowitoai tiki yene peya po kakoa po

yapu pitikamotoapa Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kitame one pipia pade wia metekoli eni pipia-pala oto aua nekedeko wa okale ¹⁵ Ali Munoyo okome wete poano pa. Einagopa noanume takoane motokou ago. Ni agome e ku pa yateneka kini ako tobou ali-kitika anu Iserele yeneka enika eni yene pitiki toa anu ibini i wa toaweama oma pomotoane tekene takoane motokou. ¹⁶ Nipa nooke toa dika dika toamene tete moma poatekoya one ooyamepiadene tukuno, one mekota wete pa wa Ali Muno agome okale ¹⁷ yakamotokome pome one meka yapu keneke tuapea pome Solo enekome yono pikome okome ame Solo Damasikase take noade nokale ne pono yameteka ago Ali Muno Yesuyo wetekakolo nuku. Nipa neke leneta wa kiko enoa Epetane Yomini awia tagatapeneya mea toamotoane nuku wa okale ¹⁸ eina eina Solo one lene kidonome keneya ketekalogane toe takoa pitakale lene kiko enaneya. Nitoa kamokakome ue motaneya. ¹⁹ Nititikoa nee pade moa nakale popeyo nekeneya.

Damasikase Take Soloyo Yesunomo

Mo Wia Kakome Akenemo

Soloyo Damasikase take ta pataka-mene Yesuno agale yakoa motane yene-pala opia meaneya. ²⁰ Nitoapa Damasikase losu yapu kako toa Yesu onepa Akolaline mana wa oma-kala yakeneya. ²¹ One eni okamo yatekoi peyame ekete ekee i agopa Yerusaleme take Yesu kowitoai tokoi yene wia atukakanakago patu. Ikaka edikaki yene po kakamotokome Akolalike lodo yotokoai tiki tobou

ali-kiti mekita liimoa aua poademe nokagomeke imopa i oko wa ka oa kakeneya. ²² Nitaneyake Solo Akolaline tele patu wedoa kautakoa kama pokome okome Yesu einakago onepa eina papete Keraisu wa ibini oa plane ago tadeko wa onekemo pine toaweaa oa kakale Damasikase take Yu yename one-pala agale topo takoa amele toameneya. ²³⁻²⁴ Soloyo Damasikase take nitoa mekale eina Yu yename one wia tukatekoi oi pedoa piitikoa Damasikase ta kago keteponoke ta ete patakakete oto likakete toa poi piatinya. Nitaneyake panagomepa Yu yename ne wiadete tiki wa Solo mekata pome pubu opokale ²⁵ likonu one oya-laweme Solo moa pawe tobou waneke pote kakete tube ka keneke uuketikoa makoke po kakoa widoa keneke akolono pomotoa keti tukaketikaneya.

Solo Yerusaleme Take Pokome Tanemo

²⁶ Nitaneyake Solo Yerusaleme take pokome Yesuno agale yakoa motane yene-pala lipuademe wili toa mekale peyame i agopa Yesuno agale yakoa motokago mena wa piti motekete one wakeneya. ²⁷ Nitaneyake Banabasiyo one-pala oya kakatekoa Aposelo ali-kitike aua pokome okome i agopa Damasikase take poademe pokome Ali Muno Yesu enekale Yesuyo one-pala ko oa kakeneya. Wa naniko Damasikase take pome mekome Yesu patu kautakoa kakome onekemo atiki toa toaweaa akeneya wa Banabasiyo Solo kei pia kakeneya. ²⁸ Nitaneyake Solo Yerusaleme take eni yene-pala ete oto wa opia yakome Ali Muno patu kautakoa kakome onekemo atiki toa

toawe a oma yakeneya. ²⁹ Nitoa Geriki agale yakoa akene Yu yene-pala agale topo takoa okale eni yename one wiadete tuku toa kakeneya. ³⁰ One wia tukatekoi oi pedoa pikoimo yakatekoa one oya-laweme Solo moa Sisaria take nabisike wetekapekete ekete neke Tasase take wakapea poano pa wa ue dipike mekoa wetekaneya.

³¹ Nitaneyake enipete-mene Yesuno ali atoa Yudea Galili Sameria ta-meneke mekete tete moameneya poti kilikoa meaneya. Nipa Epetane Yominiyo auapekale Akolalike nate wene pianeya mea onekele wedoa takama yakeneya. Nitaneyake ete ali atoa Yesuke wene tugo a mea kipala lipuai lipuai taneya.

Pita Lida Dopa Tatake Pokome Tanemo

³² Pita ta piko peya pima yakome padepete Yesuno ali atoa Lida take mekoika ugu pome mepaneya. ³³ Pome mekome enekale eya ago Iniasi yono kawata tau toomotaneya pikale enaneya. Einagopa mali ketepo kakoa (8) ponoka toa-kama pa dikaneya wala ike pia kakeneya. ³⁴ Pitayo einago enekome okome i ago Iniasi nepa Yesu Keraisuyo latekakono, neke yene pitike tatikoa pitikoya wete moa ewetoano, kamo a wa okaka eina eina kamokoa kakeneya. ³⁵ Nitaneyake Lida Sarone tatake pitikoi peyame eina latoa pokago enoai tekete tepe kolotini pekoa pia Yesuke wene tuganeya.

³⁶ Einapete Dopa take Yesuno agale yakoa motane atoa Tabisa wa ibini akene atoa tuaneya. Tabisa Geriki agaleke eketepa Dokasi wa ibini ikiya. Einatoapa epetanele-kama toa ali atoa

auapekala tane atoa. ³⁷ Einatoa yene pia mea tukale one oya-laweme ueme abe kogatekoa ako yapu moa pipaneya. ³⁸ Lida taapa Dopa ta namike pikale tokome Yesuno agale yakoa motane yename ekete Pita Lida take ponome mekome tokono, wida meameneya tone Dopa take wete noo wa Pita enemopoe wa ali takuta moa wetekaneya. ³⁹ Nitikoli pekete ne noo wa kowitikoli nipa patoe wa Pita einagotapala opia pekeneya. Nitoa tumai yapu nokale einagotame ako yapu aua pokoli nepo meane atoa-kitame Pita unukamoa kakete kini tigini mamina eya pikoa kakete ekete ika iyapa i tuane atoame tone takoa mekala toka wa Pita yamea kakete komo oa kakeneya. ⁴⁰ Nitikoli Pitayo peya akolono moa wetekatekoa neuwe tukua Akolali kowitaneya. Nitoa peketapekome tuane atoa enekakome okome Tabisa wete kamo wa okaka leneta kikatapeneya. Nitoa Pita enekome kamokoa meaneya. ⁴¹ Nitikale one yono moa katekamotokome nepo meane atoa-kitika ete Yesuno agale yakoa motane-kitika noe wa kayo oa motokome einatoa i latoa kakona wa yametaneya. ⁴² Nitaneyake Pitayo tanemo Dopa take oa pupitikaneyake eni take mekoi peya mati Ali Munoke wene tuganeya. ⁴³ Pita onepa Dopa take eida pa mea kakeneya. Nipa kai kepeneme padeya padeya latia tane ago Saimonane yapu meaneya.

10

Pita Koniliasi Mekata Pokome Tanemo

¹ Sisaria takepa Koniliasi wa ibini akene ago meaneya. Einagomepa Itali wa ibini akene poyo yatene yopia meaneya. ² Einagomeka one yapu meane ali atoameka Akolalinele takama pote oneke nate wene pia lukoa meaneya. Nitane ago tokome onekeya-kiti ponopene Yu yene tatikoa mekala toa Akolali kowitoai toa taneya. ³ Wa padepete lou wegoukakaka (lou pini teboloke) tadiya pule pitikome enekale Akolaline edelo ago pade nokale enaneya. Edelo ago eni nokome okome i ago Koniliasi wa okale ⁴ piti tokale nepikoa pikome okome Ali Muno edade noke kake oko-pe-kale okome Akolaliyopa neke kowitike okamo yakoa nekeya-kiti tatia metekale enoa tokome ne wene taneya mekono, ⁵ Saimone Pita enemotokapoe wa neke pupu ali pade-mene Dopa take moa wetekamene. ⁶ Einagopa kai kepeneme padeya padeya latia toko ago Saimonane yapu tube kusa ue liti mekome tokono, nitamene wa edelo agome akeneya. ⁷ Nimo oomotokome pokale Koniliasiyo eya taneya. One pupu ali takuta ni oneke lukoa meane poyo ago pade Akolalinele wedoa takama yakene ago einagomene noe wa kayo oa motokome ⁸ one pulete enekanakamo-kama toawe a okome okome Dopa take Pita enemotokapoatino poe wa wetekaneya.

⁹ Podolikama einago-mene Dopa take tigotokakoa nokoika Pitayo Akolali kowitademe one meka yapu yalini waneke ate lewia pome mepaneya. Nipa lou mataike ponome kakale taneya. ¹⁰ Nitoa mekome kobu tokale nee noademe akeneya. Nitane-pete yapu pine

yename nee noatekoi nodokakete kakoika
¹¹ Pita pule pitikome enekale tibu peaneya
pikata mamina petene nami-meneke po kakoa
itonoke tukaketikakale enaneya. ¹² Eni mamina
kagonoke eya kuya kai kaya ini lobutaneya pikale
enekakoa ¹³ agale ludu nokome okome Pita ne
wete kamo a eniya-kiti moa wia namene wa okale
okome ¹⁴ Ali Muno wini okolepa toamou. Neme
yametekoya-kitipa toto Yu yename kekaneya
latikoa noamokoya-kiti toko-la. Enika eniya pade
wete noamokouya tekene noamou-kale ¹⁵ agale
ludu wa nokome okome ika iya nomotoane
latikakou wa Akolaliyo yametekaya-kitipa neke
kekaneya wa wamea. Eniyapa moa na wa
akeneya. ¹⁶ Enilepa tebolopeta tokala taneya.
Nititikaneyake eina mamina petene a tibuke wete
katekamotaneya.

¹⁷ Nitikale Pita atu kamokoa mekome eni pulete
enekuyapa edoa tokoto patu wa wene kibutua
mekaka Koniliasiyo moa wetekane ali-mename
Saimone one yapu manika kako-pe wa pitia
yakatekoa one meka yapu kago keteponoke note
kananeya. ¹⁸ Nitoa kayo ekete ekete Saimone
one pade ibini Pita wa iki ago wida meko-pe wa
yakaneya. ¹⁹ Nimo kayo ekete kakoika Pitayo
one pulete enekanakale wene kibutua mekale
Epetane Yominiyo one-pala okome ali tebolome
ne tuku toma note kei kagoke kakete tikino,
²⁰ wete kamo a kotua pa. Poome toameneya
eni ali-mene-pala opia pamene. Anume oto
wetekakolu tokome ni nikino, opia pamene wa
okalepa ²¹ Koniliasiyo moa wetekane ali-mene

kakoita pokome okome kime tuku toniki agopa no i kakuno, edekolo tuku toniki-pe-kale ekete ²² poyo yatene tobou ago Koniliasiyo poe wa wetekakale nokoo. Einagome epetanele-kama toa Akolalike poti wene pia lukoa mekagopa Yu yene peyame one kei piai tiki. One mekata Akolaliyo one edelo ago pade wetekakale nokome okome Pita oto nomotono ta. One nokome okamo neme yakamotoane ukuno, one mekota neke pupu ali pade-mene wetekamene wa edelo agome Koniliasi-pala oka toa toto ni nokoo-koli okome ²³ nipa i yapu piatono noe wa makutukoa motaneya.

Pimotokome podolikama Pita einago-mene-pala opia pekeneya. Dopa take Yesuno agale yakoa motane ali pade-kitika kipala opia pekeneya. ²⁴ Pita eni yene-pala Sisaria take noademe nokale Koniliasiyo one wamene lainemikiti one oya-lawe enika eni ali atoa obokoa yapu nepia meaneya. ²⁵ Nitaneyake Pita one yapu eida tuapea noademe nokaka Koniliasi kotua pokome Pitane kawane keti pekoa pitakome ke wa one kei pianeya. ²⁶ Nitikale Pitayo one yono moa katekamotokome okome noka pa agono, winile toameano, kamokoa ka wa moa katekamotaneya. ²⁷ Nititikoa one-pala ko oma pome yapu pokome enekale ali atoa peya mati eida oboa mekoli enaneya. ²⁸ Enekome okome no Yu yatene tone kaua-mikitame kitau laukane toa pa yatene ali-pala opia poamoa yapu-kitika ugu poamoa toko. Eni kitau noanumeka lauakoane mekouyake Akolaliyo pule metekome okome odene agoka pa yatene ago wa wamoa kitau laukameamene wa

oka. ²⁹ Nitikale tekene Koniliasiyo moa wetekane ali-mene no mekouta nokoli koamoane wete oto nukuno, no enemonomotoa einago-mene edekale moa wetekakoiya-pe wa Pitayo yatekale ³⁰ Koniliasiyo okome eko ikouna ipetepa lou pini teboloke Akolali kowitoane mekolu panago yati yati tane mamina kakeneya anu lene timini lono kotikatapea nome kaka. ³¹ Nitikome okome Akolaliyopa no neke kowitoai teke okamo yakoa nekeya-kiti tatia ponopene ali atoa mea tokale enoa tokome ne wene taneya mekono, eya toano ta. ³² Dopa take Saimone one pade ibini Pita wa iki ago eya agono yapu pitimekawe kai eya kepeneme padeya padeya latia toko ago Saimone one yapu tube kusa ue matanu liti ponome mekome tokono, einago enemopoe wa neke pupu ali pade-mene moa wetekamene wa edelagome okale ³³ eina eina ne oto nomotoane anu pupu ali pade-mene moane neeke wetekakou. Ne epetekoa teke opi nokono, ke wane uku. Akolaliyo neme a wa oka toa yakoono, Akolaline leneke toto peya i oboa mekono, wete a wa Koniliasiyo akeneya.

Pitayo Koniliasi Yatene-pala Oa Metanemo

³⁴⁻³⁵ Koniliasiyo nimo okale Pitayo okome papetepa Akolaliyo no Yu yatene odene one wa takoa moa yopikoa mekono wene pianeya mekou. Opa e ku pa yatene oneke nate wene pianeya lukoa mekete kijo akenele toma yaki peyaka Akolaliyo one wa pawe toa talo toko wane wene tuku. ³⁶ One agalepa Iserere yene mekoika oa memotoa Akolaliyo Yesu Keraisu moa wetekaneya.

Nitikale nokome Akolali-pala poi teigoa wawa odene wene pianeya meatekoimo i i wa oawineya yakeneya. No Yu yatene e ku pa yatene peyaka yopia meko Ali Muno Keraisu Yesuyo nitaneyaya. ³⁷ Kipala i uku agalepa Yudea ta piko peyake oa pupitikanemo kimeka yatekete tokoi. Yoneyo ali atoame ue moatekoimo oma yawa ue motokatekaneyake Galili take titimoa oa pupitikanemoke uku. ³⁸ Enipa Akolaliyo Nasarese Yesuke Epetane Yomini moa awitikoa tele lukoa tokale ele kule epetanele toa ni Setanuyo moa kautane yene peya latekama yawa taneya. Akolaliyo one auapekala tokale nitaneyaya.

³⁹ Yu yatenane ta piko peyake Yerusaleme takeka Yesuyo padele padele toma yakale-kama tone leneme enekooya tekete dika dika wa toaweamele tokolo uku. Yesuyo nitaneyake tobou alikitame dekoa moa yomo lekaneyake wia tukakoi. ⁴⁰ Nitikolipa ta tebolo takoa pataka-pete Akolaliyo Yesu moa kamotokatekoapa ali atoa mekoika pono yamepomotoa taneya. ⁴¹ Nitaneyake ali atoa peya pono yametaneya mena. One toma yakale enemotoa Akolaliyo takoa kakapikana yene odene pono yametekala toka. Nipa one kamo pootokaneyake onepala opia mekete nee ueka nokala tokoo yene toto odene pono yametekala toka. ⁴² Nitikome okome onekemo ali atoa-pala i i wa akama yamene. Ni wipitia ta pataka-petepa ali atoa peya tua pokoi-kitika yomini meaneya mekoi-kitika kini koiso akoane omotoa Akolaliyo one moa kakapika wa akama pamene wa pono yamenokome oka. ⁴³ Einagokepa Akolaline agale papete toaweame akane ali peyame eya

wa ekete akeneya. Oneke wene tugoa mekoi peyapa Akolaliyo kini poanele toma yakoi ke po letu mekakana keetapea mitikoo. Nipa Yesuno ibinike tokome nitoo wa Pitayo akeneya.

Pa Yatene Ali Atoake

Epetane Yomini Awinanemo

⁴⁴ Pitayo nimo oa kakaka one agale yakakoa mekoi peyake Epetane Yomini awinaneya. ⁴⁵ Nitikale enekete eya yene Yesuke wene tunganeya mea Pita-pala opia nekene Yu alikiti wene kainya pianeya. Nipa Akolaliyopa Epetane Yomini kiwike namolo awitikakana toa i pa yatenekeka awitikadeko wa wene kainya pianeya kakete akeneya. ⁴⁶ Eni yename agopa tane agaleke Akolali kei pia kakoli yatekete tekete ni akeneya. ⁴⁷ Nitikoli Pitayo okome Epetane Yominipa totoke namolo awinokana toa i pa yatenekeka awinadekono, ue motokameo wa teyo omotoa-pe. ⁴⁸ Yesu wedekoa ue moamene wa okome eni yene ue motokaneya. Nitikale Koniliasiyo one yenameka ue mootokoapa kipala opia mea kamene wa Pita kowitikoli tokome ta pataka pade-meneke eida pa meaneya.

11

Pita Yerusaleme Ta Wakapea Pokome One

Toma Yakanakamo Toawe Akenemo

¹ Mone pa yenameka Akolaline agale yakoa motiki wa akedekoimopa Aposelo ali-kitame yakaneya. Yude ta piko peyake Yesuke wene tugoa meane yene peyameka yakatapeneya.

² Wa naniko Pita Yerusaleme take ate wakapea nome mekale eina ali padeka-kitame one kikoa akeneya. Nipa Akolaline mati-kiti latiadetepa ali mati yatene kepene teigamedeko wa akene yename Pita kikoa ekete ekete ³ nepa kepene teigamene pa yatene agono yapu poke one yene-pala opia meke nee nakeneya. ⁴ Nitikoli Pita one yakome tokanakamo titikome toka-pala wipitikome tokata eya wa toawe akeneya.

⁵ Dopa take Akolali kowitoane mekene pulete keneya enekolu a tibuke padeya mamina petene nami-meneke po kakoa no pitikou pitia ketipea tukaketikakale enekou. ⁶ Leneme nepikoane pikolu eya kuya yo tane kai eteya egetamene kai kaya ini enika eniya peya lobutua pianeya enekou. ⁷ Nitoane yatekolu agale ludu nokome okome Pita ne wete kamo a eniya-kiti moa wia na wa okale ⁸ yatekene ekene Ali Muno wini okolepa toamou-li. Neme no yametekoya-kitipa toto Yu yename kekaneya latikoa noamokoya-kiti. Enika eniya pade wete noamokouya tekene noamou-kolu ⁹ agale ludu wa nokome okome Akolaliyo nomotoa latikaneya-kitipa neke kekaneya tokolo noamuku wa wamea wa oka. ¹⁰ Enilepa tebolopeta tokala taneya. Nititikaneyake eni mamina petene a tibuke ate katekamotaneya. ¹¹ Nitikale eina eina ali tebolo no mekou yapu kotikatapea note kakoi. No enemonomotoa moa wetekaneyake Sisaria ta kawa nokoi. ¹² Nitikoli Epetane Yominiyo nopala okome poome toameneya wini ali-mene-pala opia pamene wa okale opiane pokou. Nitikolupa

Yesuke wene tugoali ali ko melepu (6) kakoa nopala Siseria take opia pokoi. Einali-kiti i note kaki. Toto peya pote Koniliasine yapu tuapea pokolo ¹³ Koniliasiyo one pulete enekana toa kekome okome edelo ago pade one yapu nome kakome okome Saimone one pade ibini Pita wa iki agopa Dopa take mekome tokono, enemotokapoe wa neke pupu ali pade-mene moa wetekamene. ¹⁴ Einago nome mekomema neeka neke yapu pitiki-kitika toa moateko agale oa meoo wa edelo agome oka toa Koniliasiyo nopala oka. ¹⁵ Nitikale agale titikene okouka Epetane Yomini eni yeneke awia tagatapeka. Nipa totoke namolo awinokana toa toka. ¹⁶ Nitikale enekene inapa Yesuyo namolo wa oa pikanakale taatekoa tadeko wane wene tokou. Nipa Yoneyo ali atoa ue motokaneyake oneme ue motokou toane Epetane Yomini kiwike awitikou wa oa pikana wene tokou. ¹⁷ Nipa Yesuke wene tugakoo-kiti totoke Akolaliyo one Epetane Yomini awitikakilepa nami kakameneya tokana toa eni pa yenekeka awitikakano, ipa Akolaliyo tadekono, one wene pika toane tagamedekale eni yene ue motokakou wa Pitayo e yene-pala akeneya.

¹⁸ Nimo okale yatekete e yename Pita wa kikoali wameneya Akolali kei pikete ekete pa yatene ali atoaka mea kama poadetepa oneke tepe kolotini pekoa pimotoa tadeko wa Akolali kei pia kak- eneya.

Adioke Yene Yesuke Wene Tuganemo

¹⁹ Yu yename Sitipene wia tukatekoa ete ali atoa tete motokakala tokolipa Yesuke wene tugoali

meane-kiti Yerusalememe ta toa Pinisia Saiperase Adioke ta-meneke tadoa pekete Yu yene takoa Yesunomo oa mekala taneya. ²⁰ Eni yene padekakiti Saiperase Sairini tatake opiane ali-kiti Adioke take pote mekete Ali Muno Yesunomo pa yatene ali atoa-palaka oa mekala taneya. ²¹ Nipa Ali Munoyo auapea yopikale oa mekala tokoli eni pa yatene ali atoa peya matiyame yakoa motekete oneke tepe kolotini pekoa pia lukoa meaneya.

²² Nitaneyake Yerusalememe take Yesuke wene tugoa meane-kitamepa eni tanemo yatekete tekete Banabasi takoa moa Adioke take poano pa wa wetekaneya. ²³ Nitaneyake Banabasi Adioke take nome mekome enekale Akolaliyo eni yene pewe witikome tadekale enekome wedia mekome okome Ali Munagole wedoa takama pamene wa kini wene weye akakala taneya. ²⁴ Banabasi einagopa epene wene pianeya meane ago. Epetane Yomini oneke awia tagatapeneya tokome Yesunole wedoa takama yakeneya. Nitane ago Adioke take eida mekakoa eni yene peya mati Ali Muno-pala lipukala taneya.

²⁵ Wa padepete Banabasiyo Solo enemopou wa Tasase take tuku topaneya. ²⁶ Tuku toa kawa enamutukome Adioke take pata wa wakapea aua pekeneya. Nitoa Adioke take poteta mekete odene malike Yesuke wene tugoa meane yene-pala obokala taneya. Obokala tekete ali atoa peya mati olaukoa kakeneya. Yesuke wene tugoa mekoi-kitipa Keraisuno ali atoa wa ibini ikilepa eida Adioke take titia taneya.

²⁷ Einapete pake Akolaline agale akane ali pade-kiti Yerusalememe kawa Adioke take keti note

menaneyā. ²⁸ Note meketepa eya ago Agabasiyo okome ta piko peyake kobu igi mati noo wa oa pianeya. Nipa Epetane Yominiyo wene takaka toa akeneya. (Eni kobu igi mati taatekakilepa Lomane ako tobou ago Kelodiasiyo ta piko peya yopia meane-pete taneya.) ²⁹ Agabasiyo nimo okale yatekete Yesuke wene tugoa mekoi peyame kini Yudea take meki oya-mikiti auapeato wa padeya-kiti kini pikoi toa takoa oboa pikakala taneya. ³⁰ Nitatekoa Banabasi Solota metekete ekete Yudea take Yesuke wene tugoa meki yene yopiki ali-kiti metekapoatino poe wa wetekaneya.

12

Pita Po Yapu Pitaneyā Toa Motanemo

¹ Eina-pete laigoa tobou ago Erodeyo Yesuke wene tugoa mekoi yene padeka-kiti tete motokakala taneya. ² Nitikomēpa one poyo ali-kitame Yonene wamene ago Yame kabe teigamotoa taneya. ³ Nitikale tokome Yesuke wene tugamene Yu yene wedia mekoli enekome ena toane Pitaka mou wa one poyo ali-kitame dekoa motokamotoa moa wetekaneya. Enilepa Yu yename mono mono akamene palawe yoa nakene wa ibini akene toge kia mekoi-pete taneya. ⁴ Nitikale Pita dekoa moa aua note po yapu pitikakoli one poyo ali-kiti tuyono tuyono wa yopikakala tomotaneyā. Nipa Yu yename eni toge kia nootokoa mekoika Pita moane eni Yu yenane lene yoto kakoane pitiane yakou wa Erodeyo wene pikome taneya. ⁵ Nitikale Pita

po yapu eida pia mekalepa Yesuke wene tugoa mekoi-kitame Pitane kowitikoai taneya.

⁶ Erodeyo podolikama Pita moane pitiane yakou wa wene pia pitikakoa Pita po yapu pitikome atu pitikata poyo ago takuta one kouna takoa dekamoā pitaneya. Nipa kapa pota takuta kakoa kebetoa pitikaneya. Akolono kago keteponokeka poyo ali pade-kiti eida kakete yopikoa kakeneya. ⁷ Nitikakoa Ali Muno agono edelo ago Pita pitikata kotikatapea nome kakale one po yapu pitikata pa toa kakeneya. Nitaneyake edelo agome Pitane podene wia kamotokakome okome wete kamokoa kamene wa okaka one yonoke kakane kapa pota kotokoa pitaneya. ⁸ Nitikale edelo agome okome neke matiu moa kawa neke kawa yeneka moa mekoa ta wa okale nitaneya. Nitikale okome neke tokoo mamina peteneka lobutukoano, no pukuka namene wa oa pekeneya. ⁹ Nitikale Pitayo litima pokomeke edelo agome tokalepa niminile toko wa wene toameneya. Nipa ipa pulete tukutu patu wa wene pia pekeneya. ¹⁰ Nitoa edelo ago Pitata poyo ali tuyonome yopia kakoi kago patukoa penaneya. Wa eina toa poyo ali tuyonomeka pade kago yopia kakoita patukoa ponetekoa kapame latiane kago keteponoke tugoa kapaneya. Nitikoli ena kago one weneme pekale akolono witoata pekeneya. Nitoa batete ludu pote ka katepake edelo agome Pita tewitikoa pekeneya.

¹¹ Pokalepa Pita one-pala tokale niminile tadeko wa wene tokome okome Erodeyoka Yesuke wene tugamene Yu yenameka no i ago tete meou wa wene pokoinake Akolaliyopa one edelo ago moa

wetekakale toa motokome tadeko wa akeneya.

¹² Nitoa eni wene kibututukoapa Yone one pade ibini Make einagono nine Mariane yapu pekeneya. Eni yapu keneke ali atoa peya mati oboa mekete Pitane kowitikoa meaneya. ¹³ Pita eni yapu kagoke pome kakome wi wi tokale yatekome yapu pupu atoa pade Rodayo kago pekademe nome yatekale ¹⁴ Pitayo okomokale yatekome wedikome tokome kago pekameneya yapu kouna lono teyapea pokome okome Pita kago kene akolono ku nome kakome toko-kale ekete ¹⁵ leau eke oko-koli okome e'e mena. Pita kagoke ku kakome toko wa okala tokale ekete ni tadekopa Pita one edelo ago latia nome kakome toko wa wene toamekete akeneya. ¹⁶ Nitikakoa Pitayo akolono kago wi wi toa kakale note kago peetapekete enekete ekete ekee inapa Pita tadeko wa ka oa kakeneya. ¹⁷ Nitikoli Pita yoname kawikatekoa kakomepa Ali Munoyo edelo ago moa wetekakale po yapu nome akolono aua pokanakamo i i wa toawe akeneya. Nimo ootokoa kakome okome kipala i ukumo Yameka anu ete oya-mikitika mekoika toawe akapoe wa oomotokome padeya pekeneya.

¹⁸ Podolikama pene ta patakaka poyo yename ekete ekee inakago Pita manika pokome pokato patu wa poome kau kau yakeneya. ¹⁹ Erodeyopa einago wete tuku topoe wa okale tuku tokoa kawa teko tokale wakoli eya taneya. Ete piapa Pita yopia kakoina poyo ali-kiti pitia yakatekoapa einago yopia potokadeki wa ootokoa kakome i poyo ali-kiti wia tukoe wa ete poyo ali-kiti

moa metaneya. Nitimotokome Erode Yudea ta tewitikoa Sisaria take keti pome mepaneya.

Erode Tukome Tuanemo

²⁰ Erodeyopa Taia Saidone tatake pitikoi yene-pala kotimi yoa meaneya. Nitikalepa eni yene koukoa nekete one pitika yapu luku talo tok-ago Bilasasiyo kiwi auapemotoa oya kakatekoa Erode mekata nekete ekete tone noateko neepa neke take-kama topo toa monokala tokono, odene wene piato wa kowitaneya. ²¹ Nitaneyake ipete wa namene wa oi metekana-pete eni yene wa nokoli Erodeyo tobou ago kawateka mamina-mene moa kawa tobou ago meateka walaike pome mekome eni yene-pala agale oa metaneya. ²² Nitikale yatekete kayo ekete ekete inapa alime oko toa mena. Akolaliyo oko toa eni okono, yakatoe wa kayo oa kakoli ²³ eina eina Akolaline edelo ago padame one winaneya. Erodeyopa ipa Akolaliyo wene takako toane uku wa Akolali kei piamokale tokome taneya. Nitikalepa pukiname tepe noa teianeyake tukome tuaneya. ²⁴ Nitaneyake Akolaline agale ta piko peyake oa pupitikama pekeneya tokome ali atoame yakoa moma-kala pekeneya.

²⁵ Banabasi Solotame Yerusaleme pekete tatikoa metekatekoiya-kiti tatikoa meemotekete Adioke take wakapea pekeneya. Nipa Yone one pade ibini Make einago-pala aua pekeneya.

13

Banabasi Solotame Yesunole Takama

Yamotoa Takoa Moa Wetekanemo

¹ Adioke take losu yapu oboai toa Akolalinele takakoi-kitipa padekame one agale toaweā akoa padekame onekemo pine toa olaukoa taneya. Eya yename nitoa meaneya. Banabasi ni Simione ni Lusiasi ni Maneyene ni Solo. Simione one pade ibini Naisa wa akeneya. Lusiasi onepa Sairini take ago. Maneyene einagopa Erodepala tau takoa egetane ago. Eni Erodepa tube-toa wetini toa kakome Galili ta yopia kakeneya. ² Eni yename Akolalinele takoa mekete nee wawa mekoika eya taneya. Epetane Yominiyo kiwi wene takakome okome Banabasi Solotame anu pade pupu takamotoane kayo okouno, anu eni pupu takamotoa einagota moa kakamene wa akeneya. ³ Nitikale eni yename nee wawa kowititikoapa nitato wa yono pia wetekaneya.

Saiperase Take Tanemo

⁴ Epetane Yominiyo okana toa tekete wetekakakoli Banabasi Solota Selusia take keti pote pipaneya. Piimoteketepa tube ue dipike peapetekoa mea Saiperase take pote mepaneya. ⁵ Saiperase ta keneke piko Salamise take pote mekete Yu yenane losu yapu kaka toa Akolalinemo oa mekutu toma pokoli tuali Yone opia pokome auapema pekeneya.

⁶ Saiperase ta ludu pima yawa eka matanu lono Pepose take pekete otoi ago pade Ba-Yesu wa ibini akene ago kotuaneya. Einago Yu yatene agomepa Akolaline agale akama yakuna wa oa meake otoi ago mekome ali atoa oa yotokakala taneya. ⁷ Einagopa Saiperase ta yopia kakago Sesiasi Polasi-pala opia-kama yakene ago. Eni ta

yopikago Sesiasi Polasi wene muno meane ago tokome Akolaline agale yakademe okome Banabasi Solota oto nomotoa wa agale oa wetekakale nekeneya. ⁸ Nitikoli tobou agome kini agale yakoa motokaya tokale Elimasi wa ibini akene agome kita-pala neno oa kakeneya. (Einago Geriki agaleke Elimasi wa ibini ikilepa otoi ago wa ekete iki.) ⁹ Nitikale Solo one pade ibini Polo wa akene agome eya taneya. Epetane Yomini oneke awia tagatapekale kakome eina otoi ago nepikakome okome ¹⁰ nepa nipa Setanuno peku noa tokagono, padele padele kiyi akenele-kiti moa agopa takade wili tokoa kawa poanele-kama toa ali atoa oa yotokoa toko. Akolaliyo nimini akene agale pamo tetepo takoa koigaku peke toapa manipete wako patu. ¹¹ Akolaliyo ne kibu moonoo, nepia. Opii-mene neke leneta liitapeneya yake lou paka enameneya pa yawa meoo wa Poloyo okale eina eina one lene libu takatapekome yomiyomume agopa takaneya. Nitikale one yono moa aua yawatekago tuku toa kakeneya. ¹² Nitikale enekome ta yopikagome okome Ali Muno agonomo i agotame olaukoa kakipa etene nimini akediki wa wene kainya pianeya kakome yakoa motaneya.

Pisidia Ta Keneke Piko Adioke Take Tanemo

¹³ Nitaneyake Poloyoka one oya-mikitameka Pe-
pose ta tewitikoa ue dipike peapetekoa mea pote
Pabilia ta keneke piko Peka take witapeneya. Ei-
dapa Yoneyo o yene tewitikoa Yerusaleme take wa
wakapea pekeneya. ¹⁴ Nitaneyake o yename Peka
ta tewitikoa Pisidia ta keneke piko Adioke take

pote mepaneya. Eidapa ko mea pupu toamene-
pete losu yapu tuapea pote witipitoa meaneya.

¹⁵ Nitoa mekoli Mosesene agale tiginika Akolaline
agale papete toawe akane ali-kitame akene agale
tiginika oi moa peya takakete losu yapu talo tane
ali-kitame eya taneya. Agale wetekakete ekete
oya-lawe i oboa meki ali atoa auapeatiki agale
oa meadete eketepa yakamotono oe wa akeneya.

¹⁶ Nitikoli Polo kamokoa kakome yono pitikakome
okome

Iserere ali-kitika Akolalike nate wene pia one
kowitoai tiki pa yatene ali-kitika kiwi peya-pala
i ukuno yakoe. ¹⁷ Iserere yenane Akokaliyo
tone kaua-mikitipa one wa takoa motaneya. Ni-
taneyake mone Idipi take pote mea kakoli pewe
wia kakale eida pitikali opia tagatapeneya. Wa
naniko Akolaliyo padele padele telekole toa eni
ta tewitikoa aua pekeneya. ¹⁸ Nipa mali padeka
noi kakoa (40) ponoka toa-kama tone kaua-mikiti
mama moa ali piamene take egetoa aua yakeneya.
¹⁹ Nitimotokome Kenane ta ludu pitane yatene
tatono kakoa (7) yatene wia atukoa eni yatenane
ta tone kaua-mikiti kini wa yametaneya. ²⁰ Nipa
mali ege kadukaka pogime kadukoa (450) mali
ponoka toa edikoa pewe wia yopia kakeneya.

Nititikaneyake kini tanele takoa enoa
akatekoi ali-kiti Akolaliyo moa kakama pome
wipitikomewa one agale akane ago Samuele
moa kakaneya. ²¹ Nititikaneyake tone kaua-
mikitamepa kini Ali Muno meatekago neme
takoa moa kakakamene wa Akolali kowitoai
tokoli Bedamine yatene ago Kisene mana Solo
takoa moa kakakaneya. Nitaneyake mali padeka

noi kakoa (40) ponoka toa Solo einago Ali Muno mekome talo toa kakeneya. ²² Akolaliyo einago Solo katekatekoa one luku Depidi kini Ali Muno moa kakakaneya. Nitoapa Depidi kei pikome okome *i agopa Yesine mana Depidi nota odene wene pianeya yakagono, anu wene pikule-kama too* wa one kei pianeya. ²³ Wa wipitikome toto Yu yatene toa momotoa tikilepa einago Depidike tagakago Yesu moa kakaneya. Nipa kiwi yatene auapekene dikou wa papete oa pikana toa taatekoa taneya. ²⁴ Yesu wete taatekoa noameneyake Yone namolo takoa nokome Iserele yene peya kini namolo poane wene wia wawa tepe kolotini pekoa piatino, ue moamene wa mo wima yakeneya. ²⁵ One eni pupu toa peya takateka tigotokale kakome okome nopa edane ago kakuno wene piki-pe. Papete oa plane toa taatekoa noatekagopa no mena. Nopa einago menake one naniko nomotoane no namolo takoane nuku. Einago nokolopa one auapekilepa toatekuyake pa ago tekene one kawa yeneka oyake kekamele toamoko wa Yoneyo oka.

²⁶ Anu oya-mikiti Eberameke tagene yeneka Akolalike nate wene pia kowitoai tiki mone yeneka Akolaliyo ali atoa toa moateka agale oa wetekakilepa totoke oa wetekaneya. ²⁷ Yesu taatekoa nokale Yerusaleme take pitikoi yenameka kini tobou ali-kitameka einago eni nekedeko wa wene toameneya. One wene toamekete koiso akakoipa nipa oneke papete oa plane toa taatekoa taneya. Einapa kini ko mea pupu toamiki-pete-kama Akolaline bokuke oneke wia mekane agale oi mokala tikiyake taneya. Nipa

Akolaline agale papete toawe a Kane ali-kitame oneke papete wia mekapiane agale oi mokala tikiyake nitaney. ²⁸ Einagopa Pailase mekata aua pekete i ago wia tukakoano ta wa akeneya. Nipa one wia tukatekoi nami kawameadekaleka pa puputua taneya. ²⁹ Nitoapa Akolaline bokuke oneke papete wia mekapianele-kama toa peya takatekoapa one tiginini yomo lekaneyake wia dekaneya toa moapa tukoi-kiti piadete kokapiane kotake moa pipaneya. ³⁰ Nitaneyake one eni tuaney pikata Akolaliyo moa kamotokaneya. ³¹ Nititikaneyake eya yene Galili ta laigoa onepala opia yawa Yerusalem take pokoina oya-lawe pono yametekala taneya. Nipa ta kainya mati pataka toa tokala taneya. Nitikale enekoiya tekete one eni oya-laweme toto Isererele yatene-pala dika dika wa toawe oma yaki. ³²⁻³³ Einapa Yesunomo kini wene epetekateko ko totome eya wa toawe oko. Akolaliyo kiwi yatene auapekene dikou wa tone kaua-mikiti-pala papete oa pikana toa taatekoa tokompa kiwike tagene yene toto kako-pete Yesu tukale moa kamotokaneya. Eni toatekalekepa Akolaline bokuke taku takoa samo lo agale eya wa wia mekaneya piko.

Nepa anu mana. Opi nopa neketai latiane meku wa Akolaliyo mana-pala akene toa wia mekaneya piko.

³⁴ Akolaliyopa one tukale moa kamotokakale tiginini wa lomuumatekaleke eya wa akeneya. Auapekene dikou wane Depidi-pala kiyo akenele toatekoumo oane pikouna toane ne auapekene taatekoane tou wa Akolaliyo mana-pala akeneya.

³⁵ Enilekepa panagome Akolaline bokuke eya waka papete wia mekaneya.

Nekele-kama takama pomotoa takoa motokago tukalepa lomumotoa neme wawamoo wa wia mekapianeya.

³⁶ Depidiyo Iserele yene yopia mekome Akokalinele takoa peya takatekoa tua pekeneya. Nitaneyake one kaua-mikiti oloyo toai tanetake one yename oneka oloyo tokolipa one tiginine eida lomuaneya. ³⁷ Depidipa nitaneyake Akolaliyo moa kamotokane agopa lomukile toameneya. ³⁸ Nipa anu oya-lawe kiwi eya wane wene takakene uku. Einago Yesuyo tokalekepa Akolaliyo kini poanele toma yakoike po letu mekakana keetapea mitikoo wa totome kipala toaweake oko. ³⁹ Akolaline leneke poanele toamene yene meadete Mosesene totono litia tootapeato wa kime wili toa kawa teko tokolo tetekoa poanele pa tiki. Nitikiyake Yesuke wene tugoa meki peyapa Akolaliyo poanele toamene yene tetepo takoa wene keaneya meko. Yesu tukaleke ni toko. ⁴⁰ Akolaline agale papete toaweake akane ali-kitame pubu akene toa kipala takayano, wedoa meamene. Akolaliyo akene toa eya wa pubu akeneya.

⁴¹ *Tedu mea ya takoa tiki-kiti kipala eya wane uku. Anume tukule enoa ka oa tuati. Kiwi meki-petepa padameka namolo toamokoinakale toadene tekene ni uku. Enilepa i i wa panagome toaweake okaleka kime yakoa moamoi wa akeneya wa Poloyo e yenepala oa kakeneya.*

⁴² Nitaneyake Polo Banabasitame eni losu yapu tewitikoake poadete kakoika e yename ekete ye

pupu toamatiki-pete wakapea note enika enimo wa oa menamene wa kowitaneya. ⁴³ Nitoapa kini losule toa peya takatekoa padeka-kiti Yu alikitameka Yu yene-pala lipuane pa yatene alikitameka Polo Banabasita litia pekeneya. Litia nokoli e yene-pala ko oma pekete ekete Akolaliyo kiwi pewe wima pomotono, onekele wedoa takamoā pamene wa oma pekeneya.

Polo Banabasitame Yesunomo

Pa Yatene Ali Atoa-pala Oa Metanemo

⁴⁴ Wa ye ko mea pupu toamatekoi-petepa eni take pitane ali atoa pa natetekoa kamotoa ete peyame Ali Munagonomo yakadete koukoa nekeneya. ⁴⁵ Koukoa note kakoli enekete Yu yene wene mati poologaneya kakete Polo-pala neno oa tea agale oa taneya. ⁴⁶ Nitikolika Polo Banabasitame piti moameneya kakete ekete Akolalinemo oa metekilepa Yu yene kipala namolo takoa ato wa totome oa metekoyake kote tokolo waki. Nipa kipa Akolaline take mea kamele toamene tetepo takakete ikili tokome kiwi tewitikoa wawa mone pa yeneke poo. ⁴⁷ Tone Ali Muno agome tamene wa oka toa toadete toko. Eya wa oka.

E ku mone pa yatene-kiti pa takalogamene wane kiwi moane kakapikouna. Nipa e ku yatene ta piko peya pitiki toa pekete kiwi toane motukumo oa pupitikakamotoane tekene tokouna wa Ali Muno agome oka wa Poloyo akeneya.

⁴⁸ Nimo okale yatekete e pa yatene ali atoame ke wa Ali Munono agale kei pia kakeneya.

Nitaneyake Akolaliyo mea kama pomotoa takoa moopiane ali atoa peyame Yesunomo yakoa motaneya.

⁴⁹ Ali Munono agale eni ta piko peyake oa pupi-tikatapeneya. ⁵⁰ Nitaneyake Yu yenamepa Polo Banabasitane agale yakamatoe wa Akolalinele takama yakene ibini akene atoa-kitika eni take tobou meane ali-kitika oa kamotokama yakeneya. Nitoapa einagota tete meetekoa kini ta tewitikoa poe wa tikatapeneya. ⁵¹ Nitikoli einagotame kiwika tewitikoa wako wa kini kawake kakene kege tadamotekete Aikoniamе take pote mepaneya. ⁵² Nitaneyake Yesunomo yakoa motane yename ke wa wedia meaneya. Nipa Epetane Yomini kiwike awia tagatapeneya kolotine meaneya.

14

Aikoniamе Take Tanemo

¹ Adioke take tokoinakale Aikoniamе takeka wa einakale taneya. Polo Banabasita Yu yenane losu yapu pote kakete Akolaline agale wedoa oa metekoli yatekete Yu yeneka mone pa yeneka peya matiyame ee, nimini iki wa Yesuke wene tuganeya. ² Nitaneyake kini agale yakamadete wakoi Yu yenamepa i agotame ikimo yakamatoe wa mone pa yene oa kamotokakoli mone yenameka einagota-pala kotimi yoa meaneya. ³ Nitikolika eida mea kakete Ali Munagonomo oa metekilepa piti moameneya taneya. Nipa Ali Munoyo ali atoa pewe wia talo tokome tokomo eni oa mekala tanepa ina okoinapa nimini akediki wa e yename wene tomotoa tokome Ali Munoyo einagota tele lukakale padele padele telekole

toma yakeneya. ⁴ Nitaneyake eni take pitane yene padekamepa Yu yenane totono litia tato wa oa wa padekamepa i Aposelo agotane agale yakoa litiato wa puutakutukoa meaneya. ⁵ Nitaneyake Yu yenameka mone pa yenameka kini tobou alikiti-pala koukoa mekete einagota tete mea kueme k̄aua tukatekoi oi pedoa pianeya. ⁶ Eina koina tanemo kugu yateketepa einagota wete kamokoa Aikoniamē ta tewitikoa eya ta ludu t̄oa yakeneya. Likionia ta keneke piko Lisira Debi tatake ni eni tata liti kebono piko ta-kitikeka t̄oa yakeneya. ⁷ Nitoa t̄oa yawa Yesunomo-pala oa aua yakeneya.

Lisira Debi Tatake Tanemo

⁸ Lisira takepa niname kawata lepo taneya opiane ago pade kawa kautoa pikileka toamene ago eida meaneya. ⁹ Einagomepa Poloyo agale okale yakakoa meaneya. Nitikale Poloyo one nepikoa pikale Akolaliyo one epetekamele toko wa einagome wene piadekale enekome telo okome okome ¹⁰ neke kawata kiyotokoa kamokoa ka wa akeneya. Nitoa okaka tigatapekome yawa kakeneya. ¹¹ Poloyo enile tokale enekete e yename kini Likionia take akene agaleke ekete pule alita tone yagono ali latitapea toto pakeke i note kaki wa k̄a oa kakeneya. ¹² Nitiketepa Banabasi tobou pule ali Siasi wa ibini oa wa Polo Emesi wa ibini oa taneya. Polo mo wia kakago tokale Emesi wa ibini akeneya. ¹³ Pule ali Siasike lodo yoai tane yapupa Lisira ta eko keneya wikakaneya kakeneya. Eni yapu talo tokagomeka ete yenameka i agotake lodo yatoe wa akeneya. Nitoapa talo agome yomo tidiyo pilia

moa poke apetoa pitimekawe kai-meneka moa ta keteponoke aua pekeneya.

¹⁴ Kitake lodo yoadete tokoimo yatekete Polo Banabasita wene poaneya kakete kini kakene mamina iyatapeneya. Nitoapa eida oboa kakene yene pakeke teyapea kayo oawineya pekete ekete ¹⁵ ame-lawe dekolo tiki-pe. Totapa kini yagono alita, pule alita menano, lodo yoa enile paya nou toa mekete tikile tewitikoa wawa Akolalike tepe kolotini pekoa piati wa kipala oko-ye. Einago Akolali pa mea kama nokagome tibu itonota tube ue toa latia eniya-meneke yakoiya-kitika latia taneyano, oneke wene tugamene. ¹⁶ Einago Akolaliyopa namolo papete ta piko peya pitane yate-name kinikile etepea toma yamotoa yopia kak-eneya. ¹⁷ Kinikile toma yakolika wawamokome eya toa pewe wima nekeneya. Kini pagu ama aua eya mekateka ta nomotoa toa ni nee noatekoi kotuke mea kolotini kakoa taneya. Ipa Akolaliyo tokome toko wa wene tomotoa ni taneyano, oneke odene wene tugoa meamene wa Aposelo agotame akeneya. ¹⁸ Nimo okolika e yename kitake lodo yoo-li wa neno oa kakoli poti oa kawikoa motokoli wakeneya.

¹⁹ Wa naniko Yu yene Adioke Aikoniamе tata kawa nekete i agota wia tukatono toe wa Lisira take ali atoa awitikatapea Polo dekoa moa kueme k̄aua tukaneya. Nitoapa tukome tukono wene pia tayo lono lia aua pote pipaneya. ²⁰ Nitaneyake one oya-lawe one pikata unukapia kakoli kamokamotokome Lisira take wakapea pekeneya. Podolikama Solo Banabasitame Lisira ta tewitikoa Debi take pote mepaneya.

Solo Banabasita Siria Ta Keneke Piko

Adioke Take Wakapea Pekenemo

²¹ Debi take Yesunomo eni epetane ko einagotame oa kakoli ali atoa peya matiyame yakoa motaneyake kini nokoina toa wakapeata pote Lisira Aikoniamе tata pima pote Pisidia ta keneke piko Adioke take tugapaneya. ²² Nitoa pimata pekete kini agale yakoa motokoina yene mama motekete ekete Akolalinele wedoa takamoa yamene. Ni tone Akolaliyo talo toko take poadetepa ke enekakale-kama mea poo wa omata pekeneya. ²³ Kini losu yapu kaka peyakeka kiwi talo toatekoi ali-kiti takoa moa kakakala taneya. Nitoa nee wawa mea Ali Munо kowitikakete ekete i yene neeke wene tugoa mekino, talo toa kamene wa kini kowitikakala taneya.

²⁴ Nitoapa Pisidia ta ludu pimata pote tewitikoa Pabilia take pote mepaneya. ²⁵ Pabilia ta keneke piko Peka take Ali Munagonomo oa meemotekete Atalia take keti pote mepaneya. ²⁶ Eni ta tewitikoa ue dipike peapetekoa mea pote Adioke take wakapea nekeneya. Nipa i agotame nekele takama poadete tikino, neme talo toa pewe wima pamene wa kowitikakoina take kini eina pupu toa peya takamotekete wakapea nekeneya.

²⁷ Note meketepa Yesuke wene tugoa meane yene peya moa obokaketepa Akolali patu kautakoata kama pekete tokoinakamo i i wa toaweа akeneya. Ni e ku mone yatename Yesunole takamotoa Akolaliyo ka patekoa yametanemoka toaweа akeneya. ²⁸ Nititikoapa Yesuke wene tugoa meane yene-pala eida mea kakeneya.

15

Aposelo Ali-Kiti Yerusaleme Take

Koukoa Mekete Akenemo

¹ Polo Banabasita Adioke take eida pa mekako a pade ali-kiti Yudea ta kawa nekete Yesuno agale yakoa motane ali-kiti olaukakete ekete Mosesene totono litikete kini kepene teigamoto no toe. Toamokolipa Akolaliyo kiwi toa moamoo wa olaukaneya. ² Nitikoli Polo Banabasitame eni yene-pala agale liitakutukakoli Adioke yene koukoa mekete eya taneya. Polo Banabasita Adioke ali pade-meneka takoa moa kakakete ekete Aposelo ali-kiti Yesuno yatene yopiki ali-kitika Yerusaleme take mekika eya wa yatekapoe. Toto pa yatene ali-kitameka Moseseyo akene toa kepene teigamotoa iki-pe wa yatekapoe wa wetekaneya. ³ Wetekakoli Pinisia Sameria tata ludu pima yaketepa pa yatene-kiti Akolalike wene tujanemo toawe a oma pekeneya. Nitikoli yatekete eni tatake Yesuno agale yakoa motane yename ke wa wedia meaneya. ⁴ Nitaneyake kutu pima yawa Yerusaleme take pote kakoli Aposelo ali-kitameka Yesuno yatene yopikoi ali peyameka einago-mene makutukoa motaneya. Nitikolipa Akolali patu kautakoa kakete tokoinakamo i i wa toawe a okoli ⁵ yatekete eya ali-kiti Parisi totono litia toake Yesuno yatene-pala lipua meane ali-kiti kamokoa kakete ekete pa yatene eya wa olaukamene. Yesunomo yakoa mootokoapa ali yatene kepene teigo a Moseseyo yametane totono litia toa tamene wa olaukamene wa akeneya.

⁶ Nitaneyake Aposelo ali-kitika Yesuno yatene yopikoi ali-kitika koukoa mekete edemo ato patu wa wene kikutukoa meaneya. ⁷ Nitoa ete oto wa agale takoa meapa Pita kamokakome okome ame-loe agale pade ukuno, yakoe. Akolaliyo namolo namolo kiwi pakeke no takoa motikilepa pa yatene mekoika Yesunomo oane mema pomotoa toka. Nipa eni pa yename Yesunomo yakoa moa oneke wene tugamotoa tokome ni toka. ⁸ Ali atoa peyane tepene piko wene tetoa enekago Akolaliyopa one Epetane Yomini eni pa yenekeka awipomotoa wetekaka. Nipa totoke namolo takoa awinomotoa wetekakana toa toka. Einapa mone pa yeneka oneme takoa motokome tadeko wa totome wene tomotoa tokome ni toka. ⁹ Edikakomepa toto Yu yatene eni pa yateneta midi pikoa toka. Nitoa eni pa yatene ali atoane tepene poane wene takoa koikakilepa pa Yesunomo yakoa moa oneke wene tugakoike ni toka. ¹⁰ Nitikano, tone kaua-mikitame toma nekenele tamene wapa edekoli iki-pe. Tone kaua-mikitameka totomeka Moseseyo akene toa kepenete teigatekoa one totono litia toadete wili toa kakilepa edoa litia tootapeko patu wa wene keda taneya mekete tokoo. Eni pa yatene alime Mosesene totono litia tamene wa ikilepa Akolali toa enekete tikino, ¹¹ wameo. Tone Ali Munago Yesuyo toto Yu yene toa motikilepa eni pa yatene toa motokome toko toa toko. Nipa one weneme pewe witikome toa motoko wa totome wene toko wa Pitayo akeneya.

¹² E koukoa mekoi peyame agale wameteko Banabasi Polotame okoi agale pa yakakoa

mekolipa o agotame Akolali patu kautakoa kama pekete pa yatene mekoika padele padele telekole kini wene kainya pikakoile toma yakoinakamo i i wa toawe akeneya. ¹³ Nitoa oa peya takakoli Yame kamokakome okome ame-loe agale pade ukuno, yakoe. ¹⁴ Akolaliyo pa yatene-kitika mama motokome eni yene padeka-kiti one wa pegetoa takoa motokome tanemo Pitayo ina toawe okano, ¹⁵ Akolaliyo edikakomewa one agale papete toawe akene ali-kitame oa plane toa taatekoa tadeko. Eya wa wia mekaneya piko.

¹⁶ *Nititikaneyake wakapeane nekene eya tou wa Akolaliyo oka. Depidine yapu kilia tadoa tumu pikake eni-mene wa moane awitikakoane wikou.* ¹⁷ *Nitikolupa ete yene e ku pa yatene peyame no tuku toma noi. Nipa anu wane takoane moane kakapikou-kitame nitoi.* ¹⁸ *Kipala i ukupa i i wane namolo namolo wene takapikou ago Ali Munoyo uku wa one agale akane ago padame wia mekakaneya wa Yameyo akeneya.*

¹⁹ Yameyo nimo ootokoa okome ile tatoane uku. Akolalike tepe kolotini pekoa plane pa yatene ali atoane wene moa keda takakayano, ile tamene ele toameamene wa tika tika toamato. ²⁰ Nitameneya eyado tewitikoa wamene wa eni yeneke pipia wia wetekatoane uku. Paya gode-kitike lodo yotane nee tawe eya wawa noameamene. Koua piamatiki ali atoa-pala koua piameamene. Kamate ponamomotoa tokome kabe dekoa tukane sipi sipi kai tu eya eniya melepu moa noameamene. Kamateka moa noameamene wa pipia wia wetekatoane uku. ²¹ Ali atoa ta

pitikoi peyake namolo namolo titimoa Mosesene totonopa mo wia oma nekeneya. Opika ko mea pupu toamiki-pete-kama losu yapu kako toa one totono oi moa toawe a okala tikino, ta piko peya pitiki pa yatename one totono wete yakatapekete tiki wa Yameyo akeneya.

Pa Yatene-kitike Pipia Wia Wetekanemo

²² Yameyo nimo okale ete Aposelo ali-kitameka Yesuno ali atoa yopiane ali-kitameka Yerusaleme take losu oboai tane yene peyame oa togotokakete ekete agalepa widikoa wia wetekato. Polo Banabasita-pala opia pote Adioke take pipia-pala aua potokamene wa tone oyagota takuta takoa moa wetekato wa oa tukaneya. Nitoapa Yudase one pade ibini Basabasi einago-pala Sailasita takoa motaneya. Ibini akene agota eni takoa motaneya. ²³ Nitoa pipia wia wetekakete eya wa akeneya.

Yesuke wene tugo a meki-kiti Adioke Siria Silisia ta-meneke mekika kini pipia wia wetekako-ye. Nipa Aposelo ali-kiti Yesuno ali atoa yopiki ali-kiti kini oya-mikiti totome wia wetekaketepa mea epetekamene wa oko-ye. ²⁴ Toto-pala opia mekoi ali padeka-kiti kini ta-meneke ugu note mekete kini wene potokoa bebo akatapea tadikimo totome yateko-ye. Einapa totome amene wa okoomo wamekete pa kini wene kikutua akediki. ²⁵ Nitadikili yatekete ali takuta takoa moa tone kolotini agota Banabasi Polota-pala wida wetekato wa totome oa togotokakoo-ye. ²⁶ Einagota Banabasi Polotame tone Ali Muno Yesu Keraisunole takama yakilepa tukaya wa piti

moamekete atiki toa taneya. ²⁷ Einagota totome oi pedoa pikoona toa tekete eyagota Yudase Sailasita takoa moa wida wetekako-ye. Einagota wida neketepa tone pipia wia wetekakomo kini kabunume kotukoa oa meoi. ²⁸ Eyado tewitikoa wamene wa Epetane Yominyoka totomeka kipala oadete oko-ye. Kini wene keda takakaya tokolo pademo-kitika wamoko. ²⁹ Paya gode-kitike lodo yotane nee eya wawa noameamene. Kamate moa noameamene. Kamate ponamomotoa tokome kabe dekoa tukane sipi sipi kai tu eya eniya melepu moa noameamene. Koua piamatiki ali atoa-pala koua piameamene. Enika enile takaya kekatekoa yaketepa nipa epetekoa mekete toi. Tone agale eni peya tokono, wete kamene-ye wa wia mekaneya.

³⁰ Nitoapa kini takoa motokoina alita i pipia-pala aua poatino poe wa mea wetekakoli Adioke take pekeneya. Nitikete Yesuke wene tugoa meane yene peya obokoa eina pipia yawa metaneya. ³¹ Nitikoli moa oi mootokoa ekete ipa wene yapeateko agaleno, ke wa wedia kakeneya. ³² Einagota Yudase Sailasitapa Akolaline agale toawe a Kane agota tekete Yesuno ali atoa eida mane mane oa kaketepa tele lukoa wene weye akoa taneya. ³³ Nitoata mea kakolipa kita takoa moa wetekakoina yene mekoita wakapea poatino, tepe kolotini kilianeya poe wa kini oya-laweme ete wa wetekakoli ³⁴ (Sailasiyo wakapeane poamou wa eida pa meaneya.) ³⁵ Polo Banabasitaka Adioke take eida mea kakete ali atoa olaukoa Ali Munagono agale-pala toawe akola taneya. Pade ali kainya matiyameka einagotame

tane toa taneya.

Polo Banabasita Pilitakutukakete Tanemo

³⁶ Wa naniko Poloyo Banabasi-pala okome tone namolo pote Ali Munagono agale oa metekoona ta-kitike einaka eina ali atoa edoa meki patuno, wakapea enema pato wa akeneya. ³⁷ Nitikale Banabasiyo eya ago Yone Make-pala aua pato-kale ³⁸ Poloyo wakome okome namolona einagomepa tota-pala Akolalinele takama yawake Pabilia take pegene kakalogo a wawa pokana wa wakeneya. ³⁹ Nitoa neno oa letetakutukaneyake Banabasiyo Make-pala aua tube ue dipike peapeteko a pome mea Saiperase take witapaneya. ⁴⁰ Nitaneyake Poloyo Sailasi takoa moa poademe kakale kini oya-kitame i agota pewe wia talo toa kamene wa Akolali kowitikakoli ⁴¹ Sailasi-pala aua pome Siria Silisia tata ludu pima pekeneya. Nitoa eni ta-kitike Yesuno ali atoa koukoai tane toa pokomepa Akolalinele wedoa takama pomotoa mane mane oma pekeneya.

16

Polo Sailasita-pala Timosi Opia Pekenemo

¹ Poloyo nitima yakome Debi take pome mepaneya. Wa naniko eni ta tewitiko a Lisira take pome mepaneya. Eidapa Yesunomo yakoa motane ago pade one ibini Timosi meaneya. One ninepa Yu atoa Yesuke wene tugoa meaneyake one etenepa Geriki yatene ago. ² Lisira Aikoniam e tatake mekete Yesunomo yakoa motane ali-kitame einago Timosi kei piai taneya. ³ Poloyo one pukuka Timosi-pala auane pouno wene pikome

tokome Timosine kepene teigamotaneya. Nipa eni take pitikoi Yu yene peyame Timosine etenepa mone Geriki ago wa wene tekete Timosi aue paia titi tokaya tokale nitaneya. ⁴ Nitimotokome eni ta ludu ali atoa pitikoika Timosi-pala pima yakome eya taneya. Yerusalem take Aposelo alikitameka Yesuno ali atoa yopiane alikitameka pa yatene-kitame Yesunole takama pekete toatekoi oi pedoa pikoina totono dika dika wa oa mema yakeneya. ⁵ Nitikolipa Yesuke wene tugoa meane yename Yesunole wedoa takamoa pokoli ete ali atoa kainya mati Yesuno ali atoa-pala lipuai lipuai taneya.

Polo Teroase Take Mekome Pulete Enanemo

⁶ Poloyo one oya-lawemeka eni ta tewitiko Esia ta ludu agale oma poadete tokoli Epetane Yominiyo mena wa ka ketekakale Perisia Galesia tata ludu pima yakeneya. ⁷ Nitoa pima yawa Misia ta kebonoke tugoa Bisinia ta ludu kutu poadete tokoli Yesuno Yominiyo mena wa okale ⁸ Misia ta patukatapea pote Teroase take keti witoa pekeneya. ⁹ Eida ta likale Polo pule pitikome enekale Masedonia take ago pade kakome kowitikome okome Masedonia take toto auapenamene wa kowitikale yakoa enaneya. ¹⁰ Nitoa Polo pia kamokakome pule kekale totome yatekete ekete einapa eni take pitiki yene-palaka totome Yesunomo onomotoa tokome Akolaliyo kayo oa akedekono, patoe wa Masedonia take poatekole nodokoa kakoo.

Pilipai Take Eya Atoa Lidia

Yesuke Tepe Kolotini Pekoa Pianemo

¹¹ Nitoapa ue dipike peapetekoa pote mea Teroase ta tewitikoā Samoterese take pote witakoo. Piimotekete podolikama Niapolise take pote mepokoo. ¹² Eni ta tewitikoā ka ludu pote Pilipai take mepokoo. Pilipai taapa Masedonia ta pikoka Lomane yatene awia note latiane ta. Eni ibini akene takepa ta pataka pade-mene toto mea kakoo. ¹³ Eida meketepa ko mea pupu toamatekoo-pete eni ta kago ketepono patukoa eka yotane ue matanuke pokoo. Nipa ali atoame eida kowitoai tekete tiki wa tuku toma pokoo. Nitoa enamutukete witipitoa mekete eida oboa kakoi atoa-kiti-pala ko oa mekoo. ¹⁴ Tone ko okoomo yakakoa kaka atoa pade one ibini Lidia. Einatoapa Taiataira take kudulu ue paigene mamina latia taneya. Onepa pa yatene atoameke Akolali kowitoai taneya. Nitane atoa Ali Munagome wene takakale mekome Poloyo okamo yakoa motoka. ¹⁵ Yakoa mootokoapa one yapu pitikoi yene peya-pala ue motaneya. Nitikome okome kime no i atoapa Ali Munagoke wene tugoa meko wa wene piketepa nipa anu yapu meatono noe wa toto kowitikale nipa pato wa one yapu pote mepokoo.

Polo Sailasita Po Yapu Pitanemo

¹⁶ Wa padepete eina kowitoai taneta poadete pokolopa kueme topo toa moa egetane atoa padame toto kotuka. Einatoa ipono awitaneya mekomepa naniko witatekole papete toaweā oa pikala taneya. Nipa e ku ali atoa-pala toatekale toaweā oa pikome kinike kue moapa one egetane ali-kiti kamo takaneya. ¹⁷ Einatoamepa Polo-loe

toto pokooka litia kayo oma nokome okome ako odene meko Ali Muno Akolaline pupu takama yaki ali-kiti i pinikino, enoe. Akolaliyo toto toa motokome toko agale oa mema pinikino, yakoe wa kayo oma noka. ¹⁸ Ta pataka pade-mene enile toma nokale Poloyo yakama pome teko tokale ete peketapekome ipono-pala okome Yesu patu kautakoane kakene ukuno, einatoa takoa pa wa okaka eina eina takoa poka. ¹⁹ Nitikale one egetane ali-kitame ekete ae i atoame naniko toatekomo opi amele toamokono, tone kamo edoa toko patu wa wene poaneya kakete Polo Sailasita dekoa motaneya. Dekoa moa makesike liimoa aua pote Kanosolo yenane lene yoto kakapokoi. ²⁰ Nitoa koiso yatekakoi-kiti mekoita aua pote kakakete ekete i agotapa Yu agotano, tone i take pitiki yene eya toa kamotokaki. ²¹ Toto i take pitiko yenepa Lomane yateneke i agotame kini totono pianele olaukoa tikino, tone kekanele to-motoa tekete ni tiki wa akoa okoi. ²² Nitikolipa eida oboa kakoi-kitame eni yene-pala kikutua kakete winagota wiatoe wa kayo oa kakoli koiso yakakakoi yename Polo Sailasita poyo ali-kitike metekete ekete i agotane mamina kotokoa pia layome wiamene wa moa metekoi. ²³ Nitikoli moa wiai toa kawa po yapu pitikapekete po yapu yopikago-pala ekete winagota wedoa nepikoa kamene wa pekeneya. ²⁴ Nitaneyake po yapu yopiane agome einagota moa ekolo yapu keneke pome pitikapokome kini kawata tau toologoa pekeneya.

²⁵ Nititikaneyake tube likonu Polo Sailasitame Akolali kowitua lo oa mekoli ete po yapu

pitane-kitame yakakoa mekoika ²⁶ momani toka matiyame eni po yapu lokokoa aua yakome kago-kiti peya odepeta wia peetapekala taneya. Po yapu pitane-kiti kini yono kawatake kakane kapa po-pala kotokoa pitaneya. ²⁷ Nitaneyake po yapu yopiane ago pia kamokoa pokome enekale po yapu kago peya peetapeneya pikale enekome okome ekee po yapu pitane-kiti wete pitoa pootapekete tiki wa one kepete tue witimoa pinali one wa wia tukademe kakeneya. ²⁸ Nitikale enekome Poloyo kayo telo okome okome toto peya i kakono, pinali neke wa wia tukamea wa kayo akeneya.

²⁹ Nitikale yopiane agomepa tole udukoa aua noo-ye wa kayo oa moomotokome po yapu keneke teyapea pokome Polo Sailasitane kawane aua pitaneya. ³⁰ Kolu kolu nokale aua pitoa mea kamokakome einagota akolono moa aua pokome okome kamo koniyalita Akolaliyo no toa momotoanepa edele tou-pe-kale ekete ³¹ Ali Munago Yesuke wene tugamene. Nitikalepa Akolaliyo neeka neke yapu pitiki peyaka toa moo wa ootokoapa ³² po yapu yopikago one yapu pitikoi peya Ali Munagonomo oa metaneya. ³³ Oa peya tokale tube likonu po yapu yopikagome einagota moa kiwi layome witaneta kamate koa togotokaneya. Nitoa eina eina einagomeka one mati atoa peyameka ue motaneya. ³⁴ Ue mootokoapa yopikagome Polo Sailasita one yapu aua pokome kini nee takoa lawetaneya. Nitaneyake einagoka one mati atoaka Akolalike wene tugakete tekete ke wa wedia meaneya.

³⁵ Podolikama likonu witia koiso Kanosolo ali-kitame kini poyo ago-mene moa po yapu yopiane ago mekata wetekakete ekete winagota poe wa wetekamene wa akapoe wa wetekaneya. ³⁶ Nitikoli pote akapokoli po yapu yopikagome Polo opokome okome koiso Kanosolo ali-kitamepa Sailasi kita wetekakamene wa oa wetekadikino, tepe kolotini kilikoa pimotono pamene-kale okome ³⁷ abelapa Sailasi totame tokoomo pitia yakamekete ali atoane lene yoto pa puputua layome wikala tokoi. Totapa Lomane yatenagotake tokoi. Nititikoa po yapu pitikakoina. Opa tota paigakoapa edoa pomotoa iki-pe. Paigakoa poamoo-li. Eina ali-kiti oto nekete Sailasi tota ka ludu wetekamotoane uku wa Poloyo akeneya. ³⁸ Nitikale poyo ago-mene koiso Kanosolo ali-kiti mekoita wakapea pekete Poloyo okanakamo toawea opokoli ekete ekee einagotapa Lomane yatene agotake witikete tadeko wa piti moa kakeneya. ³⁹ Nitoa po yapu pekete einagota-pala ekete poanele tekete tadekono, ela toko wa akolono wetekapaneya. Nitikete ekete tone i ta tewitikoa pamene wa kowitikoli ⁴⁰ po yapu tewitikoa pote einakatoa Lidiane yapu pekeneya. Nitoapa kini oya-mikiti eida enekete piti moatoane toamuku wa kini wene epetekoa mea pekeneya.

17

Polo Sailasitame Tesalonaika Take Tanemo

¹ Polo Sailasitame Pilipai ta tewitikoa Abipolise Apolonia tata patukoa pote Tesalonaika take tugapokoi. Eni takepa Yu yenane losu yapu pade

eida kakeneya. ² Eidapa Polo one tanele tokome losu yapu pokala toka. Nipa Yu yene ko mea pupu toamatekoi ta tebolo pataka toa-kama pome kakome Akolaline bokuke wia mekane agaleke eni yene-pala agale topo takoa okala toka. ³ Nipa Akolaline bokuke Yesuke wia mekapiane toa pine toaweia okome okome Keraisu tete moa tuake kamoia pikilepa nipa Akolaliyo wene toopiane toa taatekoa tamedekale taneya. Kipala i toaweane uku ago Yesu onepa eina papete Keraisu wa ibini oa plane ago wa Poloyo okala toka. ⁴ Nitikale e Yu yene padeka-kitame one agale yakoa moa Polo Sailasita lono takanokoi. Akolalike nate wene pia lukoa meane pa yatene ali atoa peya matiyameka ibini akene atoa padeka-kitameka einagota-pala lipunokoi.

⁵ Nitaneyake Yu yename einagota-pala wene poaneya meapa nego noma yakene ali-kiti make-sike loyo mekoika tuku toa moomotekete yapu ludu eni take yene oa kamotokama pote eya ago Yesone one yapu pekeneya. Nipa einagota moa akolono ali atoane lene yoto moa kakato wa tuku topaneya. ⁶ Nitoa tuapetapea tuku toa teko tokale yapu pinago Yesone dekoa motaneya. Keraisuno agale yakoa motane ali padeka-kitika dekoa moa lia aua Kanosolo ali-kiti mekoita pekeneya. Nitoa kayo ekete ekete ta piko peyake ke enekawineya yaki agota opa tone take tugoa note mekete tiki. ⁷ Einagotapa Yesoneyo makutukoa motokome one yapu pikoia meko. Einagotameka kini oya-mikitameka ako tobou ago Sisane totono tetekakete ekete toto peya lukoa meateko tobou ago pade meko. Einagono ibinipa Yesu wa iki wa

kayo oa kakeneya. ⁸ Nitikoli yatekete eida oboa kakoi-kiti Kanosolo ali-kitika ekee wa tepe ate keti enoai toa kakeneya. ⁹ Nitaneyake Kanosolo ali-kitame Yesone einago one oya-mikitika kikoa ekete ekete wa dikamoatino, opi kini oto toatiki kue meo wa okoli metekoli kini yapu ludu poe wa wetekaneya.

Polo Sailasita Beria Take Mekete Tanemo

¹⁰ Ta likaka Yesuke wene tugoa meane ali-kitame Polo Sailasita Beria take poe wa moa wetekakoi. Nitikoli pekete eni take Yu yenane losu yapu wete eni pokoi. ¹¹ Eni take pitane Yu yenepa Tesalonaika Yu yene keneya mena. Epene wene pianeya mekete Yesunomo wete yakoa motekete ekete i ago Poloyo imo ikilepa Akolaline boku keneke piko agale kotuke oko patuno, tuku toa enato wa Akolaline boku ta pataka abuna lewea enoai toa kakoi. ¹² Nitoapa padeka-kitame nimini eni akedeko wa Yesuke wene tugakoi. Ibini akene Geriki atoa padeka-kiti Geriki ali padeka-kitika Yesuke wene tugakoi. ¹³ Nitaneyake Poloyo Beria take Akolaline agale oa mekala toko wa akedekoimo yakamotekete Tesalonaika Yu yene nekete Beria take ali atoa oa kamotokakoi. ¹⁴⁻¹⁵ Nitikolipa Sailasi Timosita Beria take pa kamotoa Yesuke wene tugoa meane yenamepa Polo ne ita meamoano, kusa ue matanuke wete pa wa Polopa ka ludu Atena take wetekapaneya. Wetekamotekete Beria take wakapea nokoi. Nipa Poloyo Sailasi Timosita one mekuta oto nomotoane ukuno, akapoatino poe wa wetekakale nokoi.

Poloyo Atena Take Mekome Tanemo

¹⁶ Sailasi Timosita nomotoa Polo Atena take eida nepia mekome wene keda taneya meaneya. Nipa iya-kiti kowitato wa padeya padeya adeka pia lattia kakane yomini-kiti eida kaatapekale enekome tepe we tokale meaneya. ¹⁷ Tepe we tokale mekome tokome eya taneya. Yu yenane losu yapu pokome kakome Yu yene-palaka Akolalike nate wene pia lukoa meane pa yene-palaka agale topo takoa okala taneya. Makesikeka ta pataka abuna pokome ali atoa kotua enekome agale topo takoa oa kakeneya. ¹⁸ Nitikalepa Epikuriane totono litia tane ali-kitame Sitoike totono litia tane ali-kitameka Polo-pala agale topo takoa okala taneya. Nitoapa padekame ekete i pamo okagome edemo okome oko patu wa oa wa padekame ekete mone gode-kitike oko patu wa oa taneya. Nipa Yesu tua pekeneyake Akolaliyo moa kamotokanemo yatekete tekete ni akeneya. ¹⁹ Nitoa Polopa Ariopagase wa ibini akene Kanosolo yapu aua pekete ekete neke eina okanapa namolo yakamokoonamo okanano, pine yakadete oko. ²⁰ Neke kuka kake okanapa monekemo ena okanano, pine toaweaa oano ta wa akeneya. ²¹ (Atena ta pine yene toa nekene yeneka loyo-kama mekete eya taneya. Padele padele weneleke agale topo takoa oa ni titia oko agale-kitika yakoa tokala taneya.)

²² Polo eni Ariopagase wa ibini akene Kanosolo yapu eida pokome eni yenane lene yoto kamokoa kakome okome anu oya-lawe Atena take meki-kiti agale pade oane metekuno yakoe. Kini yapu ludu yakene enekolu e ku gode-kitike lodo yotokoile enekou. ²³ Nitikene kini yoname la-

tia kakoa kowitane gode-kiti enema penekene eyaka enekou. I agoke lodo yotikilepa one ibinipa wene toameketeke toko wa wia mekanemo oi motokou. Eina wene toameketeke kowitiki godepa paya nou toa kowitikiyake noanumepa wene tuku. Onekemo ouno, yakoe. ²⁴ Einago Akolaliyopa itono latia eniya patu witoa kakoya peya latia taneya. Einagopa tibu itonota yopia meko Ali Munagono, alime wikakane losu yapu keneke meamele toamoko. ²⁵ Einagomepa ali atoa toto wene takoa poome mekoa padeya padeya peya kini wa latia pikaneyano, one auapeato wa tone yoname mitikoa latikoonakeya edoa meamoo. ²⁶ E ku yatene peyapa odenago Adameke tawa ta piko peyake alama pomotoa oneme taneya. Eni yatene peyapa kini titimoa alama noatekoi oi kini atua tadatekoi oika oneme pedoa pianeya. Kini tutu tutu wa ta latia pima poatekoikaka oneme oto pikapianeya. ²⁷ Nipa e ku yatename one tuku toma yakete tugawineya lau lau enoa enamumotoane tuku wa taneya. Nipa tone tone mekoya liti mekomeke taneya. ²⁸ Enikepa panagome eya wa akeneya. Akolaliyo totopa wene takoa poome mekoa tokono, one patu-kama kautakoa kama yako wa akeneya. Eni akene toa kini lo agale wene kibutua akene yenameka eya wa akeneya. Totoka Akolaline mati-kiti wa akeneya.

²⁹ Totopa Akolaline mati-kitino, golo silepa eya kamo kue pa kueka moa one adekapa i wa to-tome edoa latiato-pe. ³⁰ Namolopa ali atoame one adeka pia eya kuya yomini latia kowitikilepa one wene toamekete tekete ni tiki wa Akolaliyo kibu moameneya. Opa ali atoa peya kini poanele tikile

tewitikoa wawe wa oa tukako. ³¹ Nipa ali atoa peya kini toma yakoile kiyoke-kama takoa enoa akateka oi Akolaliyo wete meepianeya tokome ni oko. One takoa moa kakapiane ago one patu kautakoa kakome takoa enoa akoo. Nimini eni akedeko wa toto peyame wene tomotoapa one eni moa kakapikanakago tua pokale Akolaliyo moa kamotokaneya wa Poloyo oka.

³² Tuane ago moa kamotokanemo okale yatekete padeka-kitame one yau takoa kakoi. Nitaneyake padeka-kitame ekete neke wini okomo wa yakoono, padepete wa onamene wa okoi. ³³ Nitikoli Poloyo eni Kanosolo yapu tewitikoa poka. ³⁴ Pokalepa eni yene padeka-kitame einapa nimini oka wa one-pala lipua mea Yesuke wene tugakoi. Nitane yenepa panago Ariopagase Kanosolo ago Dayonisiyasi ni padatoa one ibini Damarisi. Pade ali atoaka Polo lono takanekete Yesuke wene tugakoi.

18

Polo Korine Take Ponome Mekome Tanemo

¹ Nititikaneyake Poloyo Atena ta tewitikoa Korine take pome mepokome ² Yu ago pade eida kotuaneya. Einagopa Podase take opiane ago Akuwila wa ibini akene ago. Einagopa Lome take toa pome mepaneyake ako tobou ago Kelodiasiyo Yu yene peya Lome ta tewitikoa poe wa tikatapekale Akuwila one natono Perisilapala Lome ta toa Korine take pome mepaneya. Einago Akuwila adonane yapupa Polo ugu pome mepaneya. ³ Akuwila adoname mamina yapu latia taneya. Polo one odene pupu tokago

tokome eida kita-pala mekome mamina yapu latia meaneya. ⁴ Nitoa mekome ko mea pupu toamatekoi-pete-kama losu yapu pokome Yu yene-palaka Yu yene lono takanane Geriki yene-palaka agale topo takoa okala taneya. Nipa Yesunomo yakoa momotoa toa enekala taneya.

⁵ Wa naniko Sailasi Timosita Masedonia ta kawa note mekoli Poloyo eni pa pupu tewitiko wawa Yesunomo-kama Yu yene-pala oa mekala toka. Nipa Yesu onepa eina Keraisu wa papete ibini oa plane ago taatekoa nekeneya wa oa mekala toka. ⁶ Nitikale e Yu yene one-pala neno oa poanemo oa kakoli one tokoo kakene mamina petekakoa kakome okome Keraisunomo oane metekolu yakamadete wakoike Akolaliyo nami wia kibu moonoo, nepio. Enipa kini kogono. Opi titimoane Keraisunomo e ku pa yatene pitikika oma pukuno, Yu yene kiwi pa tuati wane tewitikoane wakuna wa oka. ⁷ Nitoa e Yu yene tewitikoapa kini losu yapu kakaya liti kakene yapu pome mepoka. Nipa eya ago Tisiasi Yasasi Akolalike lukoa mea kowitikagono yapu eni pome mepoka. ⁸ Wa naniko eina Yu yenane losu yapu talo tane ago Kerisipasi einago one mati atoame Poloyo okamo yakoa moa Ali Munagoke wene tugakoi. Korine take mone pa yatene ali atoa peya matiyameka Poloyo okamo yakoa mootokoa ue mokala tokoi.

⁹ Wa padepete ta likale Ali Munoyo Polo pule metekome okome piti moamemeneya agale wedoa oa meemoa pamene. Agale teigoa wawameamene. ¹⁰ Ne auapeane kouane pekene tekene ni uku. I take pitiki ali atoa kainya mati

nooke lukoa mekino, ete-kitame ka ketekoa ne tete metekileka toamoi wa akeneya. ¹¹ Akolaliyo eina okana toa Polo Korine take eida mekome ali atoa olaukoa meka. Nipa tokene kalabe kakoa (18) ponoka toa Akolaline agale olaukoa meka.

¹² Eina-pete-mene Lomane yename eyago Galio neme Geriki ta talo toa meamene wa moa kakakoli talo toa mekakoa Yu yene koukoa Polo dekoa mootokoa Galioyo koiso yopia mekata aua pokoi. ¹³ Nitikete ekete i agomepa toto Yu yene Akolalike nate wene pia kowitikete toatekole olaukakomepa tone totono piko toa toamokono, neme pitia yatekoano ta-koli ¹⁴ Poloyo agale awa oademe kakaka Galioyo e Yu yene-pala okome kipala i ukumo yakoe. I agome padele poaneleka tone totono tetekaneleka tokaledo nooke lia aua noi tokapa nipa kipala poti ko ootokoane winago pitiane yatekou toka. ¹⁵ Nitikou tokake kimepa pa natele deyakeka kini totono tetekanekeka i ago pa puputua lia aua nikino, enika eni dikane notokanemopa yakamouno, ¹⁶ kini pitia yakoatino, poe wa one koiso yapuke tikatapeka. ¹⁷ Nitikale kini losu yapu talo tane ago Sosenisi dekoa mootokoapa koiso yapu eko kamotoa layo toua wikala taneya. Nitoa kamotoa Galio paya nou toa meaneya.

Polo Adioke Take Wakapea Pekenemo

¹⁸ Polo Korine take eida pa mea kakeneya. Wa naniko Siria take wakapeane pukuno, poti kamene-ye wa one oya-mikiti-pala oomotokome ue dipike peapetekoa pome mea Korine ta tewitika. Nipa Perisila Akuwilata-pala opia pokome Senekeria take pome dekoa pipokome

eya toka. Ile tou wa Akolali-pala papete oa pikana toa taatekoa tokome one tobou pine eida pitukamotoka. ¹⁹ Nitoapa ue dipike peapeteko pome mea Epesase take witapaneya. Eidapa Akuwila adona tewitikatekoapa Yu yenane losu yapu pome kakome eni yene-pala agale topo takoa kaka. ²⁰ Nitikale eni yename kiwi mekota poti mea kamene wa kowitikoli waka. ²¹ Wawa tewitiko poademe kakome okome Akolaliyo pa wa wetekakalepa nipa nani oto none menou wa oomotokome ue dipike peapeteko pome mea Epesase ta tewitiko Sisaria take witapeka.

²² Nitoa Sisaria take ete katepitoa ka ludu pome Yerusaleme ate pome mepoka. Eida Yesuno yene-pala ko oa meemotokome Adioke take keti pome mepoka. ²³ Eidapa Polo mea kawa pome Galesia Perisia tata ludu pima yakomepa Yesuno ali atoa peya wene weye akama yaka.

Apolosi Epesase Korine Tatake Tanemo

²⁴ Yu ago pade one ibini Apolosi Alesaderia take opianeyake toa nome Epesase take menaneya. Einagopa agale muno pewe kakoa oa kakene agome Akolaline bokuke wia mekane agale wene agopa moameneya tepene yakoa luaneya. ²⁵ Ali Munagonole takama pokome toatekale olaukane ago tokome Yesunomo i i wa kiyoke-kama wedoa olaukakala taneya. Einagomepa Yoneyo ali atoa ue motokama yakome olaukanemo yakoa motaneyake Yesuyo Epetane Yomini ali atoake awitikanemo wete yakameneya. ²⁶ Nitane ago Yu yenane losu yapu pokome olaukakilepa piti moameneya taneya. Nitikale yatekete Akuwila

Pirisilatame kini yapu aua pekete Akolalinele takakome toateka ko pine toa olaukoa kakeneya. ²⁷ Wa naniko Apolosi Geriki take poademe okale one oya-laweme auapekete eya taneya. Geriki take Yesuke wene tugoa meane yene meateka pipia wia mekakete ekete i ago Apolosi wida nokale wedoa makutukoa moamene wa wia mekakaneya. Nitoa metekoli Apolosiyo moomotokome Geriki take pome mekome eya taneya. Akolaliyo pewe wia kakale tekete Yesuke wene tugane-kiti wedoa auapekala taneya. ²⁸ Nitikome okome Yesu onepa Keraisu wa papete ibini oa plane ago wa Akolaline bokuke Keraisuke wia mekane agale pine toawe akeneya. Nipa kini lene yoto kakome Yu yene-pala agale muno pewe kakoa oa kakale ete agale topo takamele toameneya.

19

Polo Epesase Take Ponome Mekome Tanemo

¹ Apolosi einago Korine take mekakoa Polo tono tono pake ka ludu pima yakome keti Epesase take ponoka. Nitoapa Yesuno agale litia tane yene eida kotukome yatekome okome ² Yesuke wene tugakolipa Epetane Yomini kiwike awinoka-pokale ekete e'e mena. Eni Yomini ko yatekileka toamokoo-koli okome ³ ue motikilepa tene agale litia tokoi-pe wa okale ekete Yonene agale wa okoli ⁴ Poloyo okome Yoneyo ali atoa ue motokakilepa kini poanele tewitikoa wamotoa taneya. Nipa one liti naniko nokagoke wene tugamene wa oa taneya. Eni akenepa Yesuke okome akeneya wa Poloyo oka. ⁵ Poloyo enimo okale yatekete eni

yename Ali Munago Yesuno ibini wedekoa ue motokoi. ⁶ Nitikoli Poloyo kini mataike yono pikale Epetane Yomini kiwike awinokale agopa tane agaleke emo kumo oa ni Akolaline agale t̄awea akoa tokoi. ⁷ Enilepa ali tuku kakoame (12) tadiya tokoi.

⁸ Polo Yu yenane losu yapu pokome Akolalinemo i i wa piti moameneya kakome oa mekala toka. Nipa Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo yakoa momotoa agale muno pewe kakoa oa mekala toka. Tokene tebolo ponoka toa nitikala toka. ⁹ Nitikale eni yene padeka-kitame Poloyo okamo kote tokale yakamadete wakete ali atoa kakakoa Yesunolepa pale tane tetepo takoa tea agale oa kakoi. Nitikoli Poloyo e yene tewitikakome one agale yakoa motokoina yene takoa moa eya ago Tiranasi one sukili yapu pato wa poka. Nitoapa ta pataka abuna eida-kama one eina oya-lawe-pala agale topo takoa oa kakala toka. ¹⁰ Mali takutake Poloyo nitikala taneyake Esia take pitikoi Yu ali atoa mone pa yatene ali atoa peyame Ali Munago Yesunomo yakatapekoi.

Sipane Mana-mikitame Tanemo

¹¹ Polo Akolali patu kautakoa kakome ele kule telekole toma yaka. ¹² Nitikalepa Epesase yenamepa Poloyo pikoa kakene pue nateya wane-kiti moa aua pote yene tane ali atoa tiginike letetekapokoli kini tane yene takoa pootapekala taneya. Ali atoake awitane ipono-kitika takoa pokala taneya.

¹³ Ipono takoa wetekakala tane otoi ali padeka-kitame Ali Munago Yesuno ibini wedekoa ipono

takoa wetekoa enekala taneya. Nipa ipono-pala ekete one agale toawe aakama pomotoa Polo moa kakapiane ago Yesu einagono ibini wedekoa eya wa oko-ye. Winago takoa pa wa okala taneya. ¹⁴ Sipa wa ibini akene Yu agono mana tatono kakoame (7) enile taneya. Sipa einagopa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago. ¹⁵ Einagono mana-mikitame Yesuno ibini wedekoa okoli ipono padame okome Yesu wene toane Poloka wene toane tukuyake kiwi wene toamukuno, mainali-kitame iki-pe wa okale ¹⁶ one awitikanakagome eina ali-kiti aukamoa pokome wia atukaneya. Nitikale yapu mea akolono wititapekete teyapea pitoa pekeneya. Nipa kini mamina kawameneya kamate tuawineya pekeneya. ¹⁷ Eni tanemopa Epesase take meane yene Yu yeneka pa yeneka eni yene peyame yakatapeneya. Yakatapekete piti motaneya mekete Ali Munago Yesuno ibini kamotokaneya. ¹⁸ Nitaneyake Yesuke wene tugo a meane ali atoa peya matiyame kini poanele pa kaukoa toma yakoinakamo i i wa toawe akeneya. ¹⁹ Otoi ali padeka-kitame kini boku-kiti oboa moa pala pitikoa wakete ali atoane lene yoto toele yotaneya. Kini boku-kiti motekete wetekane kue oi moteketepa ege egeta kadukoa (50,000) silepa kue lene wetekadekoi. ²⁰ Enika enile tanelekitikepa Ali Munagonomo ta piko peyake oa pupitikatapea Setanuno peku moa kautakama pekeneya.

Epesase Take Ali Atoa Oa Kamotokanemo

²¹ Nititikaneyake Poloyopa Masedonia Geriki tata ludu pima yawane Yerusaleme take pone mepou wa wene pianeya mekome okome Yerusaleme take pone meemotekene Loma takeka pou wa oka. ²² Nimo ootokoa eya agota one auapea koua yakoi agota Timosi Erasasi kita namolo takoa pote mepoatino poe wa Masedonia take wetekatekoa Esia take one pa eida meaneya.

²³ Einapetepa Esia take meane yene Ali Magonoleke poane wene pianeya mekete ali atoa oa kamotokaneya. ²⁴ Eni poane wenepa Demiteriasiyo pine wia titianeya. Einagomepa silepa kueme pule atoa Atemisine losu yapu adeka pia yapu yomini deya latikala taneya. Eni de yapukiti kenekepa eni take yename pule atoane yomini moa kakoa kowitoai taneya. Pule atoane losu yapu yomini latia topo teketepa Demiteriasi einagomeka one eni pupu takane ali-kitameka kamo toma pekeneya. ²⁵ Einagome one pupu takane ali-kitika eni odene pupu tane ali-kitika moa obokakome okome pule atoa Atemisikepa tone kamo toma poko. ²⁶ Nitikoyake tone ika iyapa Poloyo paya tetepo takama pokolo kime enoa yakoa tiki. Enilepa Epesase take odene toamoko. Tone Esia ta piko peyake pima yakome okome pule ali atoa eyane yomini kini yoname mitikoa latikoinakeya-kitipa Akolaline yagono mena wa oma yako. Nipa ali atoa peya matiyame one agale etepea litia tomotoa tokome toko. ²⁷ Nitikono, ali atoame tone toko pupupa poane pupu wa wakete pule atoa Atemisika one tube losu yapuka paya tetepo takoi. Esia ta keneke pitiki yene ete ta piko peya pitiki yene toto peyame einatoanele takama

pokoyake nitoi tokolo uku wa Demiteriasiyi ak-
eneya.

²⁸ Nimo okale yatekete e yene kotimi wene lu-
aneyake kakete agale telo oa kakete ekete toto Epe-
sase yenane pule atoa Atemisi ako atoa meko wa
uu kayo okoa kakeneya. ²⁹ Nitaneyake Epesase
ta piko peyake ali atoa uu kayo oma yakete ete
patuka oto patuka toa kakeneya. Nitoapa Mase-
donia agota Gayasi Arisakasita Polo-pala opia yak-
ene agota dekoa moa kini oboai taneta lia aua
pekeneya. ³⁰ Nitikolipa Poloyo eni yenane lene
yoto kakene agale oukene eida pou wa okale
one agale yakoa motokoina yename poamea
wa agaleme lauane lauane tokoi. ³¹ Esia take
Polo-pala oya kakane tobou ali padeka-kitameka
Poloke agale oa wetekakete ekete ani yene oboa
kakita poamea wa okoi.

³² Eida oboa kakoi yene wene bebo ootapeneya
kakete padekamepa pade kayo oa padekamepa
pade kayo oa taneya. Nitaneyake padeka yene
peya matiyame edekale nokotu patu wa wene
kibutua kakeneya. ³³ Nitaneyake Yu yename
Alesada takoa moa eni yenane lene yoto kakakoli
pade ali-kitame one-pala kayo okolipa ina poto
witakanapa i tokaleke taneya wa Alesadayo
oademe yoname kawikoa enekale ekete ³⁴ beita
i agopa Yu ago tadeko wa peyame eya wa uu
kayo oa kakeneya. Toto Epesase yenane pule atoa
Atemisi einatoapa ibini akene atoa wa kayo okala
taneya. Nipa lou pini takutake pa einakamo-kama
kayo oa kakeneya.

³⁵ Nitaneyake Kanosolo yapu yopiane agome
eni yene kawikoa motokome okome Epesase yene

ame-loe kipala agale pade oane metekuno yakoe. Ibini akene pule atoa Atemisi one losu yapupa toto Epesase yename talo toa meko. A tibu pia ketipea pitane kuepa ipa pule atoane adeka tadeko wa totome enamua moa talo toko. I ukumopa ta piko peya pitiki-kitame wene taneya meki. ³⁶ I ukumopa padameka kapene agale winipa oko wa wamoino, padele tikilepa mekamotekete pitoa toameneya poti kilikoa mea toati. ³⁷ Kime i alita oto lia aua nikilepa tone losu yapu keneke pikoya-kiti kode noamoa pule atoa Atemisi taumada toamoa tokoinake tokoi. ³⁸ Eya ago Demiteri-asiyoka one pupu ali-kitameka padagono koiso akouketedo tadekolipa nipa koiso oatekoi-pete Kanosolo ali-kiti oboa mekoita koiso akamotoŋo toe. ³⁹ Padele tanemoka pitia yatekamotoapa nipa Kanosolo ali-kiti-pala ali atoa peya oboa mekoi-pete kini koiso aua namene. ⁴⁰ Opi ali atoa oa kamotokakilepa kime tokoi wa Lomane tobou agome toto kikoa akaya tokolo uku. Totodo kikoa okalepa tone kei pia oatekomo toamoono, wawe wa einagome eina yene moa kawikaneya. ⁴¹ Nimo ootokoa kakome eni yene poe wa wetekaneya.

20

Polo Masedonia Geriki Tata Ludu Yakenemo

¹ Eni yename agale oa kawitikaneyake Poloyo Yesuno agale litia tane yene moa obokakome kini weneke tele lukoa mea opi pukuno poti meamene wa Masedonia take poka. ² Masedonia ta ludu pima yakome ali atoane wene epetekoa pademo pademo oma-kala pome Geriki take tugapoka. ³ Geriki take tugapokome tokene teboloke eida

mea kaka. Nitoapa Siria take ue dipike mea poademe tokaka Yu yename one wia tukatekoi oi pedoa piadekoimo yakatekoapa Masedonia ta ludu eka patukoane pou wa poka. ⁴ Pokale eya alimene one-pala opia pokoi. Beria take opiane ago Pirasine mana Sopata ni Tesalonaika take opiane agota Arisakasi Sekadasita ni Debi take meane ago Gayasi ni Timosi ni Esia take opiane agota Tikikasi Teropimasita eina ali-kiti Polo-pala opia pokoi. ⁵ Nipa toto naniko nomotoapa einali-kiti Polo-pala ka ludu opia pote Teroase take tugoa nepia meaneya. ⁶ Nitikakoa totome eya tokoo. Pilipai takepa yisi kugu pitikamene palawe wa ibini akene toge kiatekoi oi nokale eni toge nee noomotekete ue dipike peapetekoa pote mea Pilipai ta tewitikoo. Nitoapa ta ko kakoa (5) patakapete Teroase take e ali-kiti weti pote mepokoita witoa nekete ta tatono (7) kakoa-peta patamotaa eida mea kakoo.

Polo Teroase Take Pome Mepokome Tanemo

⁷ Toto Teroase take eida meapa ta pataka egeme palawe wane popimoa noadete oboa mekoo. Poloyo podolikama poademe tokome agale oakama kawa tube likonu teigakaka. ⁸ Toto eida oboa mekoota ako yapukepa labo peya mati udukaloganeya noa kaka. ⁹ Tuali pade one ibini Yutikasi eida widoa waneke yakakoa meka. Poloyo agale oakama kakakoa einago atu togoikamotokome itono keita pitaka. Nipa eni yapu kibutate toa walai tebolo tatima pekeneyake

ako yapuke pia togoikamotokome pitaka. Nitikale o yename keti toa pekete ekete ae tuadeko wa kamotokoa motokoi. ¹⁰ Poloka keti toa pokome einago patu aua pitakome tebea motokome okome i agopa tuameadekono, mama moameamene wa oomotokome ¹¹ ate wa ako yapu pome mekome palawe wane popimoa nootokoa e yene-pala agale wa topo toa-kala kawa ta patakakoa poka. ¹² Nitaneyake eina tuali tuake wa latoa kakalepa pade-kitame one yapu koua pokoi. Nitoapa peyame ke wa wene weye akeneya meaneya.

Poloyo Teroase Ta Tewitikoa

Mailitase Take Pome Mekome Tanemo

¹³ Nitaneyake Poloyo one naniko Apose take ka ludu nouno, kiwi namolo takoa mepoatino poe wa toto-pala okale nipa Apose take kotua ue dipike ne enemonoo wa ue dipike peapetekoa pote mea Apose take witapokoo. ¹⁴ Apose take pote mekooka Polo ka ludu pima nome toto kotukale ue dipike moa aua pote Mitiline take witapokoo. ¹⁵ Podolikama pupulegeme popokoa aua pokale ue dipike mea pote Kiose ta eka pimotoa oka patukoa pokoo. Nitoa pote podolikama Samose take witapokoo. Eida piimotekete podolikama ue dipike mea pote Mailitase take witapokoo. ¹⁶ Mailitase take witapikilepa Esia ta keneke piko Epesase ta aka pimotoa keika lono kokotoa pote witapokoo. Nipa Pedikose wa ibini akene ta patakilepa wete toameneyake Poloyo Yerusalem take wete pone mepouno, Esia take oyake pone

meamele toamoko wa wene pianeya tokome Mailitase take pitimoa pokoo.

Poloyo One Epesase Oya-mikiti Kiwi

Wa Enamou Wa Lionate Oomotokome Pekenemo

¹⁷ Polo Mailitase take pome mekomepa eya ali-kiti Epesase take Yesuke wene tugo meane yene yopiane ali-kiti noe wa agale oa wetekakale ¹⁸ note mekoli Poloyo eya wa oka. Kini Esia take kiwi pakeke namolo laigoane toma-kama nokouna pupupa kime wene tiki. ¹⁹ Yu yename no wiatekoi oi pedoa pikala tokoli ke enekakaleka Ali Munagoke nate wene pianeya meane komo oane meane tekene onekele takama yawane togakouna. ²⁰ Nipa kiwi epetekoa mekete toatekoimopa natemoka kipala kauane wamokouna. Enimopa ali atoane lene yoto kakene oane kini yapu ludu pone kakene oane tokouna. ²¹ Nipa Yu yeneka mone pa yateneka kiwi peyame padele padele poanele tewitikoa wawa Akolalike tepe kolotini pekoa pia tone Ali Munago Yesuke wene tugo meame wane oma yakouna. ²² Opi Epetane Yominiyo pa wa wetekakolo tekene Yerusaleme take poadene tuku. Nipa eni take meki yename nopala toatikile agopa tokolo mekeneke poadene tuku. ²³ Eni wenepa toamukuyake ali atoa tube take pitikika yaku toa Epetane Yominiyo eya wa wene takakala toko. Pade-kitame no nepa dekoa moa po yapu pitikoa ke enekoi wa no wene takakala toko. ²⁴ Nitoi tokoloka anu kepene mama moamukuno, tuadokolupa tuou. Ali Munago Yesuyo ta wa no ooyametekale-kama peya takadene uku. Nipa

Akolaliyo ali atoa pewe wima pokome tokomo Yesunomo toaweane akama pone togadene uku. ²⁵ Kiwi pakeke Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo i i wane mo wima yakounano, anu lene timini kime wa pade enamoi. ²⁶ Kiwi panagomedo poanele toa etepea tua atupekede kalepa padame no i ago neme eni yene edekale pubu wamokatope wa amele toamoo. Ni edoa-mo. ²⁷ Akolaliyo wene piko toane-kama wina peetapeane okouna. ²⁸ Akolaliyo manane kamateme topo toa motane yenepa eni ali atoa sipi sipi kai tetepo takoa yopia kamene wa Epetane Yominiyo kiwi takoa moa kakakanano, talo toa yopikakete paya nou toameamene. Kiwika etepea poinalino, wedoa yamene. ²⁹ Kiwi tewitikoane pootokaneyake poane ali-kiti kiwi pakeke note menoi. Nipa lene pianeya yo tane tueme-kiti sipi sipi kai mama moameneya tania wia tadekou toa kiwi toa potokoino wene tekene uku. ³⁰ Anu oyawawe kiwi padeka-kitameka poanele tagoa Akolalinemo moa koigoa uku pekete toi. Ali atoame kiwi litimotoka tekete toi. ³¹ Nitikaya tokale tekene mali tebolo ponoka toane-kama kiwi peya pubu okala tokouna. Nipa ete pia oto pia ta pataka abuna komo okoane kakene pubu okounano, lene kilikoa piameneya wedoa meamene.

³² Opa Akolaliyo yapu wiou toa kiwi pewe witikome peku lewetemotoane uku. One peku noa toma pote wipitiketepa a tibuke Akolaliyo one wa takoa moma poko ali atoane pikoa katekakoya pine enoa moi. ³³ Kiwi pakeke yawane mekenepa panagono kue mamina eya eniya moadiya wane

tepi moameneya yakouna. ³⁴ Nopala opia yakoina oya-lawe tone noateko neeka tone kawateko maminaka enika eniyapa anu yoname pupu toane kue mootokoane topo toane mokala tokouna. Enipa kime wene tiki. ³⁵ Padele padele toma yakilepa dikoa pupu wedoa toa ponopeneya-kiti mama moa auapeatoane uku wane oyamema yakouna. Nitikouna toa litia teketepa nipa Ali Munago Yesuyo akene toa wene taneya mea tamene. Eya wa akeneya. Panagome panagonoke padeya moa pikoa mekomepa wedia meko. Wa einagome onekeya pade nami kakameneya eko ago pa metekome metekomepa etene wedoa kolotine meko wa Yesuyo akeneya wa Poloyo oka.

³⁶ Poloyo enimo ootokoapa eni yene peya-pala neuwe tukupia mekome Akolali kowitoa meka. ³⁷ Nitikale peyame komo okoa kakete Polo tebea moa nunu oa kakoi. ³⁸ Nipa one lene timini kime wa enamoi wa eina okanakamoke e yene elame tuaneya kakete tokoi. Nititikoapa one mea poateka ue dipi pikata wetekapokoi.

21

Polo Yerusaleme Take Pekenemo

¹ Totome eni yene poti kamene wa lionate ootokoa ue dipike peapetekoa pote mea Kose take pitimoa pote witapokoo. Eida piimotekete podolikama Lodese take pote witapokoo. Lodese take piimotekete Patara take pote witapokoo. ² Eida ue dipi nome piai tokata peketepa Pinisia take poateka ue dipi pade enamutukete peapetekoa pote mea pokoo. ³ Nitoa Saiperase ta eka pikale nami enemotekete eni taapa ewa

yono lono eka pimotoa pote Siria ta keneke piko Taia take witapokoo. Nitoa witapekete ete katepitoa pokoo. Nipa eina ue dipike moa pikoina kopapu pupu ali-kitame yawa moa pi-atekoi ta eni witapeketepa katepitoa pokoo. ⁴Eida Yesuno agale litia tane yene tuku toa enamutuketepa ta pataka tatono (7) kakoake eni yene-pala mea kakoo. Nitikolopa Epetane Yominiyo wene takakale tokome eni yename Polo nepa Yerusalem poamea wa pubu okoi. ⁵Nitikoiyake tone poatekoo oi nokalepa eni ta tewitikoa pokolo e yename wetekapekete kini mati atoa-pala ta kago ketepono patukoa kusa ue matanuke tugapokoi. Nitikete toto peya neuwe tukua pia Akolali kowitikoo. ⁶Nititikoapa tebetagutukoa kawa ue dipike lewia pote kakete wete kamene-ye wa ootokoa pogatapea mekolo kini kini yapu yapu wakapea pokoi.

⁷Nitikolipa Taia ta tewitikoa pote Tolemesi take witakete ete katepitoa potepa Yesunomo yakoa motane yene kotukete ke wa tebetekoo. Nitoapa ta pataka odeneke eni yene-pala eida mekoo. ⁸Wa podolikama eni ta tewitikoa ka ludu pote Sisaria take pote mepokoo. Nipa Yesunomo oa aua yakene ago Pilipi one yapu pote mepokoo. Namolopa ponopene ali atoa auapea yopikamotoa tatono (7) kakoa ali-kiti takoa motikilepa einago takoa motaneya. ⁹Einagono kono tuyonopa alike wete poamene atoa one-pala eida mea Akolaline agale toawe akakala taneya. ¹⁰Kini etenane yapu ta pataka pade-mene toto pa eida mekooka Akolaline agale toawe akane ago pade Yudea ta kawa noka. Einago one ibinipa Agabasi. ¹¹Einago

nome kakome Polono matiu kotokoa moa pinali one kawa yonota matiume tau toologaka. Nitikome okome Epetane Yominiyo okana toanepa Yerusaleme Yu yename i matiu pinago poome lutua pa yatenane yonoke moa piatiki adeka pikene tuku-kale ¹² yatekete eida pitikoi yene toto peyame Polo kowitikete ekete Yerusaleme poamea wa kowitikolo okome ¹³ edekolo komo oa anu wene keda mati takoa iki-pe. Yerusaleme yename no poome lutukolika oyake lutumotou. Tuadekolupa Ali Muno Yesuke oyake tuou wa okale ¹⁴ totome poamea wa kowitiko kawa teko tokale ekete nipa Ali Munagono wene pikole taatekakoano pa wa okoo.

¹⁵ Wa naniko tonekeya-kiti moa nodokatekoa Yerusaleme take poo wa poadete tokolopa ¹⁶ eina Sisaria yene padeka-kitame pekete pato wa eya agono yapu Yesunole koto kakome takama yakene ago Nesone one yapu toto wetekapokoi. Nipa einago Saiperase take opiane ago-pala toto meatekooya tokale ni one yapu wetekapokoi.

Polo Yame Mekata Ugu Pekenemo

¹⁷ Yerusaleme take witakolopa tone oyamikitame ke ke wa toto makutukoa motokoi. ¹⁸ Wa podolikama Yame enepato wa Poloyo toto-pala koua pome enekale Yesuno ali atoa yopia meane ali peya one mekata eida oboa meadekoi. ¹⁹ Kini oboa mekoita eida pome kakome Poloyo e yene yono mootokoapa i i wa e ku pa yatene mekoika Akolali patu kautakoa kakome toma yakanakamo t̄aweā oka. ²⁰ Nitikale yatekete

e yename Akolali kei pia kakoi. Nitoapa Polopala ekete ame i take toto Yu yatene ali atoa ege egeta wakala kadukoa Yesuke wene tugoa meketepa Mosesene totono wedoa litia tiki. ²¹ Ete Yu ali-kitame eni yene-pala eya wa akeneya. Ne einago Poloyo e ku pa yatenane take toa pote meki Yu yene eya tamene wa olaukama yakome toko. Mosesene totono tewitikoa wawa kini ali matiyane kepene teigamoa kini kaua-mikitame tanele litia toamoa tamene wa olaukama yakome toko wa ne akoa iki. ²² Opi ne noke mekomo yakoino, edato-pe. ²³ Ne einagome Mosesene totono litia tadeko wa eni Yu yene wene keaneya memotoa teke eya tamene. Tone oya ali-kiti tuyonome ile too wa Akolali-pala oa togotokoina toa tekete padeya-kiti kekoa wawa noamoa tobou pine pituameneya meki. ²⁴ Einali-mene-pala kikutua kake Akolaline leneke poanele takoa koikatapeneya meadete toatikile tamene. Nitoa oneke padeya lodo yoatikiya motokoa meamene. Nitikalepa einali-menename Akolali-pala ile too wa papete oa togotokoina toa toa peya takaketepa kini tobou pine pitutapeamele too. Neme eni yene auapea enile tokale enekete peyame eya wa oi. Ne i agome Mosesene totono litia tokono, ete yename ne akoa okoinapa kapene wakoa akedikiki wa oi. ²⁵ Yesuke wene tugoa meki pa yatene ali atoame edikoa toatiki toa mena. Nipa eya-mene odene kekoa wawa noameamene wa totome oi pedoa pikoona toa pipia wia wetekakoo. Iponole toa toge kiane neeka kamateka noamoa ni kamate kakeneya kabe dekoa tukane kai tawe eya kia noameamene. Ni pamoko toameamene wa e ku

pa yatene-kitike pipia wia wetekakoo wa Yesuno ali atoa yopiane ali-kitame Polo-pala okoi.

²⁶ Nitaneyake podolikama Poloyo einali-mene moa aua poka. Nitoapa Akolaline leneke poanele takoa koikatapeneya meadete toatekoile einali-mene-pala odeneka toomotokome tobou losu yapu poka. Nitikome okome Akolaline leneke poanele takoa koikatapeneya meadete toatekole ipete toa peya takadete toko. Ipete kime lodo yotokate tomotoa tone tone sipi sipi kai eya aua note menoo wa Akolalike lodo yotokoai tane ali-kiti-pala eina oi mepaneya.

Polo Tobou Losu Yapuke Dekoa Motanemo

²⁷ Ta tatono (7) kakoa patakale enile toa pea takatekoi tigotokale Polo tobou losu yapu pome kaka. Nitikale enekete Esia ta kawa nekene Yu yename eida kakoi peya oa kamotokoa Polo dekoa motokoi. ²⁸ Nitoa kayo ekete ekete Iserele yene tone ame-lawe toto wete auapenoe. I agomepa ta piko peyake ali atoa olaukama yakome toto Yu yene akoa agale oa tone totonoke poanemo oa tone i tobou losu yapuka paya tetepo takoa olaukama yako. Opi i tobou losu yapu keneke pa yatene ali-mene moa aua nikilepa tone kekanele eni toko wa kayo oa kakoi. ²⁹ (Kime eni tokoipa Epesase take opiane ago Teropimasi Yerusaleme ta ludu Polo-pala opia yakale enekoiya tekete Poloyo eni pa yatene ago kini tobou losu yapu aua nokome toko wa wene pikete ni tokoi.)

³⁰ Nitikolipa Yerusaleme take mekoi peya timini nakale padeka padeka kawa teyapea nekete Polo tobou losu yapu kakata note one dekoa

motokoi. Dekoa moa akolono lia pitikakoli eina eina yopikoi-kitame kago-kiti ketekala tokoi. ³¹ Nitaneyake one wia tukadete wili toa kakolipa ako tobou meane poyo agomepa Yerusaleme take meki-kiti kotimi yoa kamokolokaki wa okoimo yatekome ³² eina eina oneke lokoa poyo ali-kiti yopiane ago-meneka pa poyo ali-kitika moa kepoke ketipea teyapea kikilikoa aua eni Yu yene oboa kakoita pekeneya. Nitikale enekete e yename Polo ikimu wia wakoli ³³ tobou ago pinele pome Polo dekoa motokome okome i agopa kapa po takuta kakoa kebetamene wa ootokoa kakome okome i agopa mani ago-pe. Edele tokale tokoiya-pe wa yateka. ³⁴ Nitikale eida oboa kakoi-kiti padame pade oa padame pade oa ate keti toa kakoli tokome pine pitia yakamele toamokale kakome okome i ago ate poyo yene tone pawe kago kawa motane yapu aua patepoe wa poka. ³⁵ Nitikale Polo a yapu ate poademe tili waneke keku keneya kakale e Yu yename apua takoa kobeyo pote edelogakoli tokome poyo ali-kitame kini yoname leyo toa Polo yonoto yonoto toa aua pokoi. ³⁶ Nitoa aua pokoika eni yename litima note kayo ekete ekete winago wia tukakoe wa awitikama nokoi.

Polo Pinali One Wa Kei Pikome Akenemo

³⁷ Nitaneyake poyo ali-kitame Polo a yapu tua-pea aua poadete tokoika Poloyo ako tobou poyo ago yatekome okome nepala agale pade ukuno, ne oyake yateko pe-kale okome ekee Geriki agale wene toa oko. ³⁸ Nipa nepa eya ago toamead-eko. Ali atoa wia tukakala tane ali ege egeta

kadukoa (4,000) poi kamotokoa moa ali piamene take aua pekene Idipi ago ne toameadeko wa okale ³⁹ Poloyo okome nopa Yu yatene ago Silisia ta keneke piko Tasase take opiane ago. Nopa eni ibini akene take agono, e Yu yene-pala agale pade ouno, oyake-pe-kale okome ⁴⁰ eeno, amene wa okale Polo tili waneke kakome yoname e yene kawikoa kakale agale kawilogakoli Iberu agaleke eya wa oka.

22

Poloyo Yerusaleme Yu Yene-pala Akenemo

¹ Ame atai-loe pinali anu kei plane oatekumo ukuno, yakoe wa okale ² yatekete ekete ekee i agome tone Iberu agaleke eni oko wa agale teitoa wawa kakoli okome ³ nopa Yu ago Silisia ta keneke piko Tasase take opianeyake Yerusaleme take tubetoane kakene eya ago Gamelielene sukilike pokouya. Einago Gamelieleyo tone kauamikitame litia toma nekene totono litia olaukatapekale yakouane tokou. Nipa kime Akolalinele wedoa takama niki toane noanumeke wedoane takama nuku. ⁴ Nitikenepa i weneya totono litia tiki yene tete meane wiane tukoane alika atoaka kebetoane po yapu pitikoane tokou. ⁵ Kipala i ukumopa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai toko tobou agomeka ete Kanosolo ali peyameka no einagome nimini eni oko wa no kei pia amele toko. Eni tobou ali-kitame kini oyamikiti Damasikase take mekika i pipia meamene wa pipia wia metekoli moomotekene Damasikase take pokou. Nipa weneya totono litia tiki-kiti kibu

momotoane oto Yerusalem take liane auane nou wane pokou.

⁶ Damasikase take poadene pekene tigotokakoane witapokouta lou mataike pene kelema ponokale a tibuke pa toa kaka matiyame keti toawineya nome no ewetemoa pikale ⁷ itonoke auane pitakene yatekolu padame agale okome okome Solo Solo no edeyake tete mekala toko-pe wa okale ⁸ yatekene ekene Ali Muno nepa te kake oko-pe-kolu okome neme tete mekala tokago Nasarese Yesuyo uku wa oka. ⁹ Nitikake nopala opia nokoi ali-kitame eni toka pa eneketeke nopala agale oa kakamo yakamokoi. ¹⁰ E yename yakamokolika ekene Ali Muno anume edele tomotoa oko-pe-kolu okome Damasikase take poke mepamene. Poke mekale neke toatekale Akolaliyo kotukapikale-kama i i wa panagome nokome oono, wete kamo poano pa wa oka. ¹¹ Eni toka pame anu leneta likaneya tokome nopala opia nokoi ali-kitame anu yono moa aua pote Damasikase take mekapokoi.

¹² Eni takepa Mosesene totono wedoa litia tokago Ananaiasi meaneya. Damasikase Yu yene peyame one kei pi ai taneya. ¹³ Einago no mekouta nokome okome ame Solo neke leneta wa kiko ena wa okaka eina eina leneta kikakatapeneya enekolu einago kakale enekou. ¹⁴ Nitikolu okome ame tone kaua-mikitane Akolaliyopa eya tomotoa ne moa kakapianeya. One wene pikole wene toa toa ni wene kiyo akeneya-kama mekago enoa ni einagome nepala agale awa okale yakoa tomotoa tokome ne moa kakapianeya. ¹⁵ Nitaneyano, neke leneme enoa kaleme yakoa tokanakamo

ali atoa pitikoi toa pima yake i i wa akama poo. ¹⁶ Edoa ita nepia meade-pe. Neke poanele koa mitikakamoto, Yesuno ibini wedekoa ue moamene. Wete kamo wa Ananiasio oa poka.

¹⁷ Nitaneyake Yerusaleme wakapeane none mekou. None mekene tobou losu yapu pone kowitikoane kakene pulete keneya enekolu ¹⁸ Ali Muno no kakouta nokome okome anukumo neme oa metekolo i take meki-kitame yakamadete wakino, i ta wete tewitiko pa-kale ekene ¹⁹ Ali Muno papete losu yapu kaka toane pikilepa neeke wene tugo mekoi-kiti po wapime wiane po yapu pitikoane toadene tokouno, i take meki-kitame anu eni toma yakounakamo yatekete tokoi. ²⁰ Neke agale akama pokago Sitipane ete Yu yename wia tukakoina-pete noka e yene-pala opiane kakene oyakeno toe wane eya tokou. E Yu yename einago wia tukadete kini tokoo mamina kotokoa pitikakoita eni mamina nepikoane kakou wane Ali Muno-pala okou. ²¹ Nimo okolu okome e ku pa yatene ta tetemada mekika ne pa wane ne wetekouno, wete pa wa Ali Munoyo nopala oka wa Poloyo oka.

Onepa Lomane Yatene Ago

Wa Polo Pinali One Wa Kei Pianemo

²² Poloyo agale okoa kakale e Yu yename yakakoa meaneyake one wipitikome okale yatekete agale telo oa kamotokakete ekete i agopa katekoa wato. Wete wia tukato wa ka oa kakoi. ²³ Nitikete kini tokoo kakene mamina kotokoa kogo itono kugue-pala moa ate tadekoa tokoi. ²⁴ Nitikakoa ako tobou poyo agome okome

Yu yename i ago-pala wene pokete uu kayo oa kakino, one tanemo tete nakome omotono, tone a yapu aua pote layo toua wipoe wa oa poka. ²⁵ Nitikale e poyo ali-kitame aida aua pekete wiadete kebetelogakili Poloyo kiwi yopikago one lutukoiya liti kakale eya wa yateka. Lomane yatene agopa one tanemo-kiti koiso yopikagome wete pitia yakameneyake oyake layo toua wiamele toko-pe wa okale ²⁶ yakamotokome einagome ako tobou poyo ago mekata wete pokome okome mone i agopa Lomane yatene ago tadekono, edoa layo toua wimotoa-pe wa okale ²⁷ tobou ago Polo kakata nokome yatekome okome nepa Lomane yatene ago-pe-kale okome eeno, nopa Lomane ago kaku-kale okome ²⁸ ae nopa pa yatene ago opianeyake tubetoane kakene Lomane yatene ago latiadene kue peya mati metekou wa okale Poloyo okome Lomane agome no opianeya wa oka. ²⁹ Nimo okalepa one pitia yakatekoi ali-kiti ete witimoa kakoi. Ako tobou poyo agoka i agopa Lomane yatene agoke kapa po kakakou wa pitime tuaneya kaka.

Polo Kanosolo Yenane Lene Yoto Kakenemo

³⁰ Podolikama ako poyo tobou agome eya toka. I agome edele taneyake Yu yename akoa agale ikiti patuno, pine toane pitiane yakou wa Polo kakane kapa po kotokaka. Nitoapa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti ete Kanosolo ali peya koukoa noe wa agale oa wetekakale koukoa note mekoli Polo moa aua pome kini lene yoto kakapoka.

23

¹ Poloyo e Kanosolo ali-kiti nepikoa pikome okome anu oya-mikiti tubetelaukene Akolaline leneke tepeme epetanele ta wa okale-kama toma nokou. Opi-kitika pa edikoane toma yaku wa oka.

² Nimo okalepa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago Ananiasiyo Polo kakaya liti kakoi ali-mene-pala okome winago kabunu kugutukoa wia wa okale ³ Poloyo okome yapu ekolopa kego nakeneya kamotoake akolono kegelepa koniyo takoa peno yotokou toa wini toko. Mosesene totono litia neme no pitia yakamedeko. Nitameneya eni totono tetekake eke no i ago wio wapa wini meke okono, pale wini tokona wa Poloyo okale ⁴ one kakaya liti kakoi ali-kitame Polo-pala ekete ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai toko tobou ago-pala wini oa potokako-koli okome ⁵ ae anukameyo einagopa ako tobou ago mekono wene toamekene okou. Neke ako tobou ago-pala poanemo wameamene wa Akolaline bokuke wia mekaneyake tokou. Ela toko wa Poloyo oka.

⁶ Nimo ootokoa enekale e Yu yene padekapa Sadusi yene wa padekapa Parisi yene kakedekoli enekome kayo okome okome anu oya-lawe noka Parisi ago. Agetaika Parisi ago. Tua pekene ali atoa kamoia pomotoane nepikoane mekene we-diane mekuleke pade-kitame no koiso akaki wa okale ⁷ yatekete eina eina Parisi ali-kiti Sadusi ali-kiti ete oto agale oa pilia puutakutukoa kakoi. ⁸ (Einapa Sadusi totono litia tiki Yu yenamepa tua pokoi ali atoa wa kamoia poamoi wa olaukoa ni edelo ali-kitika ali atoane yominika meamiki

wa olaukakiya. Nitikiyake Parisi yenamepa tua pokoi ali atoa kamo poi wa olaukoa ni edelo alikitika ali atoane yominika meki wa olaukakiya.)
⁹ Poloyo oka agaleke e yename agale telo oa kamotokakoi. Nitoapa Yu yenane totono pine toa olaukane ali padeka-kitipa Parisi yene tekete kamokoa kakete agale telo ekete ekete i agome poanele padeleka toameadeko. Edelo agomeka yomini padameka onepala ko akeneya patu wa okoi. ¹⁰ Nitikoli peyame uu wa ete oto wa pili pili toa kakoli enekome ako tobou poyo agomepa e yename Polo kawa yono tekea tadekakaya tokale one poyo ali-kiti keti wetekakome okome kei ago odoa moa tone poyo yapu oto aua noatino poe wa keti wetekaka.

¹¹ Podolikama ta likaka Ali Muno one pono Polo yamenokome okome anukumopa Yerusaleme wini akama pokana toa Lomane takeka akama poano, piti moameneya wedia meamene wa oka.

Polo Wia Tukatekoi Oi Pedia Pianemo

¹² Podolikama ta patakaka Yu ali pade-kitame Polo wia tukatekoi oi pedia pianeya. Nipa one wete wia tukameneyake ue neeka wawa noamato wa taneya. ¹³ Eni oi pedia pikilepa padeka noi kakoa (40) alime taneya. ¹⁴ Nitimotekete Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago-kitika Yu yene yopiane alikitika oboa mekoita pekete ekete Polo wia tukateko oi pedia pia noko. One wete wia tukameneyake ue neeka wawa noamato wa oi pedia pikooyano, ¹⁵ eya tamene. Ete Kanosolo ali peya kime tobou poyo agoke agale wia wetekakete ekete winago Polo one tanemo pine toa pitia yakoono, Kanosolo yapu oto keti aua

namene wa agale oa wetekamene. Polo einago oto noameneka kutu dekaoko poi pia wipoono, einago oto nomotono, agale oa wetekakamene wa onaneya.

¹⁶ Polo wiatekoi oi piadekoimo Polono awene matiyame yatekome poyo ali-kitane yapu pome awene pubu opaneya. ¹⁷ Nitikale yatekome Poloyo poyo ali-kiti yopikago pade nepala agale pade oono, wete no wa kayo oa motokome okome i matiyamepa neke ako tobou ago-pala agale pade oademe tokono, one mekota aua pa-kale ¹⁸ tobou ago mekata aua pokome okome po yapu pitikago Poloyo no kayo oa motokome okome i tualime tobou ago nepala pademo oono, ne mekota aua pa wa okolo auane nuku wa akeneya. ¹⁹ Nitikale tobou poyo agome matiyane yono moa paka witi-moa aua pome yatekome okome nopala edemo oade noka-pe-kale okome ²⁰ Yu yename kini oi pedoa plane toa eya wa oa toi. Winago Poloyo tanemo pine toa pitia yakoono, podolio winagopa oto keti Kanosolo ali-kiti koukoa mekoota aua namene wa ne oa yotokoa agale oa wetekoino, ²¹ kini okoimo yakameamene. Padeka noi kakoa (40) ali-kitame one wiadete poi pia mekete tiki. Nipa agetai tia one wete wia tukameneyake nee ueka wawa noamato wa oi pedoa plane toa poi pia mekete tiki. Ipete auane nou wa neme oi metadekamo yakoukete nepia mekete tiki wa matiyame akeneya. ²² Nimo okale tobou agome okome wini okagalepa eko ali-kiti enekepa tobou ago-pala imo wane okou wa wamoano pa wa wetekaneya.

Polo Sisaria Take Moa Wetekanemo

²³ Nititikoa tobou agome oneke lokoa tobou meane poyo ali takuta weté noe wa kayo oa motokome okome ka ludu kawame poatiki poyo ali kadapime kadukoa (200) takoa moa ni osi kai patu mea poatiki poyo ali ege odepeta kadukoa wa kapidi kakoa (75) takoa moa ni lama tiginé poatiki poyo ali kadapime kadukoa (200) takoa moa tamene. Ta likaka 9 kilokoke eni poyo ali-kiti-pala Sisaria take aua poatino, wete takoa mopamene. ²⁴ Polo mea poateko osi kai-meneka takoa moamene. Nitoapa onepala padele takaya tokale osi kai patu mekoa wédo a yopikoa-kama aua pamene. Nipa ta yopikago Pilikisi mekota aua pamene wa akeneya. ²⁵ Nititikoapa Sisaria ta yopikago Pilikisike pipia wia wetekakome okome ²⁶ nopa Kelodiasi Lisiasiyo i pipia wiane mekaku. Kamo koniyali Pilikisi neeke agale deya wiane wetekakene eya wane ukuno, yakamene. ²⁷ Ne mekota moane wetekaku agopa Yu yename dekoa moa wia tukadete tokoiyake toane mopokou. Nipa one Lomane yatene ago tadekale yakamotekene anu poyo ali-kiti-pala auane pone toane mopokou. ²⁸ Nitoanepa i agopa koiso edeyake akoka iki-pe wane pitiane yakadenepa Yu yenane Kanosolo ali-kiti oboa mekoita auane pokou. ²⁹ Nitoane pitiane yatekolupa one po yapu pitikakene one wiane tukakene toatekoule piameadeka. Yu yene pa kini totono i agome tetekakala toko wa ni koiso akoka akedekoi. ³⁰ Wa naniko Yu yename einago poi pia mea wioukete oi pedoa pianemo yatekenepa eina eina ne mekota i ago moane

wetekou wane neeke wetekaku. One koiso akaki yeneka ne mekota koiso akapoatino poe wane neeke wetekakuna. Anu agale eni peya. Wete meamene-ye wa ako tobou poyo agome ta yopia meane agoke eni pipia wia wetekaneya.

³¹ Tamene wa akenele litia teketepa likonu poyo ali-kitame Polo-pala aua pote Adipaterise take dekoa pipokoi. ³² Piimotekete podolikama osi kai patu mea nokoina poyo ali-kitame Polo-pala Sisaria take aua pote-kama kamotoapa kawame nokoina poyo ali-kiti Yerusaleme take kini poyo yapuke wakapea pokoi. ³³ Nitikoli o yename Polo-pala aua pote Sisaria take witakoi. Nitoapa ta yopiane ago Pilikisi mekata pekete pipia metekete einago Polo ina wa metekoi. ³⁴ Nitikoli ta yopiane agome pipia moa oi mootokoa Polo ne mani take ago-pe wa yatekale okome Silisia ago kakukale okome ³⁵ ne koiso akatekoi yene oto nokolipa neme tanemo pitiane yakou wa ootokoa kakome one poyo ali-kiti-pala okome i agopa Erodeyo Yu yene talo tokome meko yapu aua pote mekoa yopikoa kamene wa meteka.

24

Yu Yename Polo Koiso Akakete Akenemo

¹ Ta ko kakoa (5) patakalepa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago Ananiasi Kanosolo ali padeka-kiti-pala koua Sisaria take keti nekeneya. Lomane totono wene toa koiso akene ago Tetalasi einagoka eni yene-pala opia nekeneya. Enika eni yenepa ta yopikago Pilikisi mekata note Polo koiso akananeya.

² Nitaneyake koiso yopikagome Polo ne noo wa kayo oa motokale Tetalasi kamokakome agale titikome okome kamo koniyali Pilikisi nemepa tone ta talo toa epetekakolo tokome toto peya kotona kilikoa meko. Ele kule poaneleka neme oa pilia motokakana tokome toto peya mea epetekako. ³ Ta pataka abuna eka kuka meko toa totome nepala ke-kama oko. ⁴ Agedo ludukiya okolupa ne koome tukayano, pa tigrini ouno, toto ela moa yakamene. ⁵ Winago Polo enekakolekama tokagopa Yu yene pitiki toa pima yakome oa kamotokama yako. Nasarini totono litia tiki yene kini tobou ago pade wini kako. ⁶ Winagome tobou losu yapuka toa potokoa eneka. Nitikalepa tone totono litikete pitia yakoa koiso akato wa totome dekoa motokolo ⁷ ako tobou poyo ago Lisiasi one poyo yene-pala teyapea nome einago telo odoa moa poka. ⁸ Nititikoapa winago Polono koiso akako-kiti toto ne mekota koiso aua poatino poe wa wetekakale nokoo. Winagome toma yakole totome ni koiso akakopa inapa nimini akedeki wa wene toadepa one tanemo neke pitia yakamene wa Tetalasiyo oka. ⁹ Nitikale e Yu yene peyameka Polo koiso akakete ekete eno, Tetalasiyo nimini oko wa oa kakoi.

Polo Pinali One Wa Kei Pikome Akenemo

¹⁰ Nitikolipa Polo pinali one wa kei pimotao tokome tobou ago Pilikisi kabe togoikakale Polo kamokakome okome nemepa toto Yu yenane ta kotona yopikoa kakanano, pinali anu wa kei pikilepa atiki tootapeane tuku. ¹¹ Yerusalemene take Akolalinele takoane kowitoane toadene i ta tewitikoane pone

mekilepa ludu pitikoane meamokou. Ta tuku (12) kakoa wete patameneyake oto wa nokou. Einapa nimini akedekolu neme oyake pitia yakou. ¹² Aida Yerusaleme take pone mekenepa tobou losu yapu keneke ete Yu ali-kiti-pala mokota wamoane kini sinokoke losu yapu-kiti kenekeka kini yapu luduka ali atoa oane kamotokamoane tokou. Enile toma yakoule i Yu yename enekoiya mena. ¹³ Nopa neme poanele dikoa tokale enekou wa padameka neke leneke kakete oyake toawe wamoi. ¹⁴ Eya wane toaweane ukuno, yakamene. Yu yene tone kaua-mikitane Akolali onekele takama nekenepa weneya totono litiane tuku. Eni weneya totonopa i yenamepa kapene totono wa iki. Mosesene totonoka Akolaline agale toawe akane ali-kitame wia mekane agaleka eni agale peya noanumeka yakoane motokouyake iki. ¹⁵ I yename Akolaliyo taatekoa toatekole nepia meki toane noanuka kolotine mekene nepiane meku. Nipa epetanele toma yawa tuane yeneka poanele toma yawa tuane yeneka Akolaliyo moa kamotokamotoane nepiane meku. ¹⁶ Nitikenepa Akolaline lenekeka ali atoane lenekeka kiyo akenele-kama tou wane toane enekala tuku.

¹⁷ Mali pade-mene ta tetemada pima yawane Yerusaleme take wakapeane nokou. Nipa no yatene ponopene ali atoa kue eya tatikoane Akolalike padeya lodo yoane toadene nokou. ¹⁸ Eida tobou losu yapu keneke Akolaline leneke poanele koikatapeneya kakene enile toane kakouka Yu yename no enamutukoi. No eida kakouka ali peya mati kawamoa uu wa oa kawamoa tokoi. ¹⁹ Einata einapete Esia ta kawa nekene Yu yeneka kakoi.

Eni yename padeya namike no koiso akatekoimo piadekalepa ne mekota koiso akanoi tokano, noameadiki. ²⁰ Eni yenepa oto noameadikino, i note kaki Yu yenamepa no Yerusaleme take Kanosolo ali-kitane lene yoto kakolu pitia yakoai tokoino, no poanele tadekolupa eni poanele tokoumo neme yakakakolo toaweaa omotoane uku. ²¹ Yu yename anu koiso akakilepa eya tokouleke tiki. Kanosolo ali-kitane leneke kakene kayo ekene ekene Akolaliyo tua pekene ali atoa moa kamotokoo wane okounakamoke anu koiso akaki wane kayo okou.

²² Polono koiso yatekakago Pilikisiyo eina weneya totono wene tane ago tokome poti yakakoa meka. Nitoapa Poloyo enimo okamo yatekome okome koiso opipa eida nami kakalogoaa watoe. Tobou poyo ago Lisiasi oto nokalepa neke tanemo pitiane yakatapeou wa oka. ²³ Nitoapa one poyo ali-kiti yopikago Polo yametekome okome i ago Polo po yapu wa pitikapekepa mama moa nepikoa kamene. Nipa padeya-kiti toamokalepa one oya-mikitame motokoa aua nomotamene wa oa poka.

²⁴ Ta pade-mene patatekaneyake Pilikisi one natono Derusila-pala eida nekeneya. Einatoapa Yu atoa. Pilikisi eni nokomepa Polo oto nomotamene wa kayo okale nokome ali atoa Keraisu Yesuke wene tugakete toatekoimo toaweaa okale yakakoa meka. ²⁵ Nipa ali atoa wene kiyoo akeneya mekete toatekoimo ni ua moa yawatekoimo ni Akolaliyo ali atoa takoo enoa akatekamo Poloyo i i wa toaweaa okale yakakoa mekome Pilikisi tepe lagotokale piti tokale mekome okome wa pade-

pete padele-kiti toamekene yakameledo toka-petepa namene-ye wane kayo ouno, opi pa wa wetekaka. ²⁶ Pilikisi einagome Polo kayo oa moa yakoa mekilepa Poloyo one yapu poukome kue memotoa ni taneya. Eni wene pianeya mekomepa ipete kue meteko patu wa lugutukoa kayo oa moapa one-pala ko lede okala taneya.

²⁷ Mali takutake Pilikisiyo edikakala taneya. Nitaneyake one luku eya ago Posiasi Pesasi Yudea ta yopiademe nokale Pilikisiyo Yu yenane wene epetekadene tuku wa Polo po yapu eida pa memotoa wawa poka.

25

Poloyopa Ako Tobou Ago Sisayo One Koiso

Yatekamotoa Akenemo

¹ Pesasi einago Yudea take nome mekomepa ta tebolo takoa patakale Sisaria ta tewitikoa Yerusaleme take ate pome mepaneya.

²⁻³ Nitikalepa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika ete tobou ali-kitika Pesasi mekata nekete ekete Polono koiso akoono, oto Yerusaleme take nomotono, agale oa wetekoano ta wa akeneya. Nipa Polo nokata poi pia mea wiadete ni akeneya.

⁴ Nitikoli Pesasiyo agale topo takakome okome Polo einago Sisaria take pa eida mea kamotou. Sisaria take keti poateku tigotokono, ⁵ einagome poanele tadekalepa one koiso akadete kini tobou ali padeka-kiti nopala opia keti nomotamene wa Pesasiyo akeneya.

⁶ Ta pataka ketepo (8) kakoa patu noi (10) kakoa patu Pesasi eni Yu yene-pala Yerusaleme eida

mea kawa Sisaria take keti wa wakapea pome mepaneya. Nitoapa podolikama koiso yopikago meateka walaike pome mekome kunago Polo oto aua noe wa okale ⁷ Polo nome kakale Yerusaleme kawa nokoi Yu yename one kakata unukoa kakete ekete i agome dika dika toamene poanele toka wa okala tokolika kini eni akoa okoimopa niminimo wameadekoi. ⁸ Nitikoiyake Polo pinali one wa kei pikome okome toto Yu yatenane totonoka tone tobou losu yapu totonoka tetekamoane ako tobou ago Sisane totono tetekamoane tokou wa oka.

⁹⁻¹⁰ Nitikale Pesasiyo e Yu yenane wene epetekademe tokome Polo-pala okome i yename nepala akoa ikimopa Yerusaleme take pekene pitiane yakouno, patoa-pe wa okale okome e'e, mena. Tobou ago Sisayo anu koiso Lome take pitia yatekamotoane uku. Noanu koisopa Lome take eida akamediki. Yu yene toane potokakileka toamokou. Enipa neme wene toko. ¹¹ Lomane yatenane totono tetekakouleke no wia tukameledo tokalepa nipa no wia tukamotoane keku. Yu yename nopala akoa ikimopa niminimo wameadekolipa nipa i Yu yenane yonoke teyo no moa meoo tokolo-pe. Ako tobou ago Sisayo anu tokoumo Lome take eta pitia yatekamotoane ukuno, koiso opi ita wamato wa Poloyo oka. ¹² Nitikale Pesasi one koiso auapekoi ali-kiti-pala oboa mekome dikou wa oa togotokakome Polo-pala okome tobou ago Sisayo neke tokoumo pitia yatekamotoane uku wa wini okono, tobou ago Sisa mekota moane wetekou wa oka.

Polo Tobou Ago Ageripane Leneke

Kakome Akenemo

¹³ Ta pade-mene patatekaneyake tobou ago Ageripa natono Benaisi-pala Sisaria take ugu nome menaneya. Nipa Pesiane yono moa agale akademe nekeneya. ¹⁴ Ageripa adona ta pade-mene pataka toa eida meetekaneyake Pesasiyo tobou ago-pala Polo ko oa kakome okome Pilikisiyo i Yudea ta yopia mea tewitikakomepa padago po yapu pa mea kamotoa wawa poka. ¹⁵ Noanupa ate Yerusalem pokolupa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika ete Kanosolo ali-kitika no mekouta nekete einagono koiso akakete ekete Polo winago pitia yakatekoa kibu motokamene wa akanokoi. ¹⁶ Nitikoli ekene toto Lomane yatenane totonopa dikakoya. Koiso yakoa meketepa odene lono yakamoko. Nipa pade-kitamedo panagono koiso akakilipa einago nokome pinali one kei pia enemotoa toko. Nipa one koiso akaki yenane yonoke toto Lomane yatename pa moa pikoya mena wane okou. ¹⁷ Eina Yu yene nopala opia oto Sisaria take nokoli podolikama koiso yopiane meatekou walaike pone mekene einago Polo oto motokapoe wane poyo ali-mene moane wetekakou. ¹⁸ Nitikolu einago nome kakale one akoa agale okoi-kitame kamologoa i i wa one akoa oa kakoi. Nipa einagome padele padele poanele tanemo toaweana oino wene pianne yatekolu pamokama akakala tokoli yatekou. ¹⁹ Nipa kini losu totonoke einago-pala agale totonali yoa ni panago one ibini Yesu tuake wa kamo pekeneya wa Polo einagome akenemoke wene pokete akoa okoli yatekou. ²⁰ Nitoane yakakoane mekenepa edoane pine toane pitiane yakou wane wene pikene i ago

Polo-pala eya wane okou. Yerusaleme pekene ne wa pitiane yakouno, patoa-pe wane okolu okome ²¹ e'e, mena. Ako tobou ago Sisayo anu koiso yatekamotoane ukuno, ita po yapu pa plane meou wa oka. Nitikalepa i ago Sisa mekota moane wetekouno, po yapu wa pitikoa poti nepikoa kamene wane anu poyo ali-kiti metekou wa Pesasiyo akeneya. ²² Nitikale Ageripayo Pesasi-pala okome einagome agale okale onemeka yakoukale okome nipa podolio yakamene wa Pesasiyo akeneya.

²³ Podolikama Ageripa-pala Benaisita ali atoa koukoai taneta note menokoi. Poyo ali-kitane ako tobou ali-kitika eni take ibini akene ali-kitika kaloa tukoa eida kikutua nokoi. Nitikolipa Pesasiyo Polo oto aua noe wa agale oa wetekakale nokale ²⁴ Pesasiyo okome tobou ago Ageripa ameloe nepalaka ita oboa kaki-kiti kipalaka agale oane meteku. Tone leneke kakagoke ukuno, yakoe. I Sisaria takeka Yerusaleme takeka Yu yene peya nooke-kama nekete kayo telo ekete ekete i poane agopa toto mekota meamele toamokono, neme wia tukakamene wa tikakoa kakala tokoi. ²⁵ Nitikoiyake one tanemo pitiane yakatapekolu one wiane tukatekoule oneme pade toamead-eka. Nika tone ako tobou ago Sisayo one koiso yatekamotoane uku wa i agome oka tokolo Sisa mekota moane wetekakuno wene pikene uku. ²⁶ Sisake pipia wiane wetekatekuyake i agome tanemo i wane wiane wetekatekumo pade pi-amoko. Tobou ago Ageripa nepa wene tane agono, nemedo opi pitia yakoa wane i ago neke leneke moane kakakuno, neme pitia yakatekoa

okamo yatekene i agome tanemo i wane wene tekene pipia oyake wiane wetekou. ²⁷ Nipa po yapu pitikago Sisake moane wetekakilepa one koiso akoa ikimo i wane wiane wetekamekenepa nipa pale tekene tou. Nitamedekuno, neme pitia yatekamene wa Pesasiyo Ageripa-pala oka.

26

Ageripane Leneke Kakome Polo Pinali

One Wa Kei Pikome Akenemo

¹ Nitikale Pesasiyo Polo-pala okome pinali neke wa kei pia agale oano ta wa okale Poloyo agale oademe yono kamotokakome pinali one wa kei pikome okome ² ako tobou ago Ageripa i Yu yename no koiso akoa ikili pinali anu wa kei plane ikilepa ne kakakoane ukuno, ke wane wediane kakene uku. ³ Nipa no Yu yatenamepa kini kaua-mikitame tanele po pitia toma pikileka emo kumo pili pili toa ikimoka neme wene tootapekolo tekene ni ukuno, i ukumo poti yakakoa meamene.

⁴ No yatene pakeke mekene tokoumo tualike laigoane Yerusaleme take pone mekene tokoumo Yu yene peyame wene tiki. ⁵ Nipa Parisi yename tone losu totono-kama litia tikilepa ete Yu yene peya moa patukakete tiki toane litiane tokou. Nitima nokoule Yu yename koto enoa wene taneya mekino, no auapeadetepa einapa nimini oko wa no kei piatikiyano, omotono ta. ⁶ Opi anu koiso akoa ikilepa eyake tiki. Akolaliyo toto Yu yenane kaua-mikiti auapeatekamo papete oa plane toa taatekakolo kolotine nepiane mekulu tokome koiso akoa iki. ⁷ Enile taatekakolo toto Yu

yatene tuku (12) kakoa yateneka kolotine nepia meki. Nitoa nepia mekete onekele ete pia oto pia wedoa takama piki. Ali Munu Ageripa, Akolaliyo oa plane toa taatekakolo nepiane mekuleke Yu yename anu koiso akoa iki. ⁸ Akolaliyo one eina oa pikana toa taatekoa tokomewa tua pekene yene moa kamotokamele toamoko wa wene pikipa edekolo wene piki-pe.

⁹ Papetepa padele padele toane Nasarese Yesuno ibini paya tetepo takou wane wene plane mekou. ¹⁰ Yerusaleme take nitoane mekene Yesuno agale litia tane yene peya mati po yapu moane pitikakala tokou. Nipa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti patu kautakoane kakene tokou. Nitoanepa eina ali atoa wia tukatekoi oi pedoa pikolika oyakeno, toe wane okala tokou. ¹¹ Losu yapu kakoka ali atoa kibu moane ni Yesuke poanemo omotoane toane enekala tokou. Nitoanepa Yesuno ali atoa-pala kotimi yotokou matiyame mone ta-kitike toa pekene ali atoaka tuku toane moane tete mekala tokou wa Poloyo oka.

Polo One Tepe Kolotini Yesuke Pekoa

Pianeleke Akenemo (Aposelo 9:1-19, 22:6-16)

¹² Damasikase takeka enakale tou wane pokou. Nipa enile toatekou pipia Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitame wia metekoli moane pokou. ¹³ Poadene pekene enekolu lou mataike kelestonokaka a tibu laigoa pa toka matiyame pitoa no payapono pia unukakale enekou. Kamo koni tobou ago Ageripa, eina papa lou pa toko

toa moa patukaka. Nitika pame nopala opia pokoi ali-kiti toto payapono pia unukakale ¹⁴ toto peya itono aua pitakolo panagome Iberu agaleke nopala okome okome Solo Solo no edeyake tete mekala toko-pe. Pinagome layo toua witikolo pitimekawe kaime ete pedekaku pokome toa tete motoko toa pinali neke wa tete motokakala toko-kale yatekene ekene ¹⁵ Ali Munago nepa te kake oko-pe-kolu okome neme tete mekala tokago Nasarese Yesuyo ukuno, ¹⁶ opa wete kamokoa ka. Ne pono yametekilepa anukule takama poatekago moane kakadene tekene tuku. Nitikuno, ne pono yametekumoka ne naniko yameatekoule-kitika i i wa ali atoa pitikika toawe a akama pamene. ¹⁷ Iserere yatene pitikikaka e ku pa yatene pitikikaka anukumo akama pa wane wetekakenepa ne auapeane yopiane-kala kawou. Nipa eni yename ne-pala padele tokolipa toane mokala tou. ¹⁸ Eni ali atoa yomiyomu keneke mekete tikino, pa tokota meati wa kini lene kikakoa yamema pamene. Eni ali atoa Setanuke lukoa mekete tikino, Akolalike lukoa meponomotamene. Nitikalepa Akolaliyo eya too. Eni yene no Yesuke wene tugakolipa kini poanele toma yakoike po letu mekakanapa keetapea poanele wia mitikoo. Nitoapa one wa takoa motane yene odeneya moa obokakomepa onekeya-kiti kini wa yameoo wa Ali Munoyo nopala oka wa Poloyo oka.

¹⁹ Nitikome okome tobou ago Ageripa eina pulete enekounakale tagamoane onekemo akama yakou. ²⁰ Onekemo akama yakilepa Damasikase ta laigoane tokou. Nititikoane Yerusaleme takeka

Yudea ta luduka pa yatene-kiti pitikikaka pima yakene ekene kini namolo poane wene wia wawa Akolalike tepe kolotini pekoa piamene. Tepe kolotini nimini pekoa pianeya meadiki wa ete-kitame wene tomotono, epetanele toma pamene wane oma pokou. ²¹ Nitikolu tokome Yu yename tobou losu yapu pone kakouta no enamutukete wia tukadete wili toa kakoi. ²² Nitaneyake Akolaliyo no auapekala tokano, opika einaka einamo ita kakene ikilepa ibini akene yene-pala ibini wamene yene-palaka uku. Nipa Moseseyoka Akolaline agale toawe akane ali-kitameka papete oa plane toane ikilepa pademoka anu weneme titiane wamekene eya wane uku. ²³ Keraisu taatekoa nokome tete moa mea tuamedeka. Nome tukomeke ali atoa naniko kamo pomotoa one namolo takoa kamo pamedeka. Kamo pokomepa Akolaliyo Yu yeneka e ku pa yateneka toa moa pa takatekamo i i wa toawe amedeka wa Poloyo Ageripa-pala oka.

²⁴ Polo pinali one wa kei pikome nimo oa kakaka Pesasiyo teigakome okome i ago Polo leau oa kake wini okono, pademo pademota yakoa luaneya teke pinali neke wa wene bebo akatapeadeko wa telo okome okale okome ²⁵ kamo koniyali Pesasi, leau ekene wamukuno, poti uutukoane kakene ipa niminimo uku. ²⁶ Ako tobou ago Ageripayo anu ina ukumopa yatekala tokome tokano, one mekakoane ikilepa atiki toane kakene uku. Ina ukule-kitipa paigakoa taneya menano, ee nimini wa oneme wene toko. ²⁷ Tobou ago Ageripa ne eya wane yatekene uku. Akolaline agale toawe

akane ali-kitame papete wia mekapiane agalepa enipa nimini akediki wa neme wene toko-pe. Ee nimini wa neme wene toko wa Poloyo oka. ²⁸ Poloyo nimo okale Ageripayo okome wini agale tigini ikilepa noanume Keraisunole takamotoa oko-pe-kale okome ²⁹ agale tigini ekeneka ludu pitikoane ekeneka Akolaliyo eya tomotoane kini kowitikakene uku. Tobou ago neka anu agale opi yakoa meki-kitika kiwi peya no keneya ago latimotono ta wane kowitikakene uku. Noanu yono kapa po kakaneya kaku toa dikaneya kamotoane wamuku wa Poloyo oka.

³⁰ Nitikale tobou ago Ageripa natono Benaisita Yudea ta talo tane ago Pesasi toa kipala opia mekoi peya kamotokoa pokoi. ³¹ Nitoa akolono pote ootakutukakete ekete i ago wia tukatekoleka po yapu pitikatekoleka pade piameadeko wa oma pokoi. ³² Nitikoli Ageripayo Pesasi-pala okome ae i agomepa Sisayo one koiso yatekamotoane uku wa wamoo tokapa padele poanele toameadekono, poano pa wa neme one po kotokoa wetekatekale pioo toka wa oka.

27

Polo Lome Take Ue Dipike Mea Pekenemo

¹ I yene totopa ue dipike Itali take ipete mekoa wetekato wa oi pedoa plane ta patakale Poloka ete po yapu pitane yene padeka-kitika tobou poyo ago Dulasine yonoke moa pianeya. Dulasine einagopa ako odene meane tobou ago Sisane poyo yatene ago. ² Nitaneyake Esia ta matanu ludu ue dipi

noai tane ta-kitike kutu pima poademe Aderami-tiame ta pia nekene ue dipike toto peapeteko mea pokoo. Eya ago Masedonia keneke plane Tesalonaika take opiane ago Arisakasi toto-pala opia mea poka. ³ Nitoa ue dipike mea pote podolikama Saidone take witakoo. Eidapa Du-liasiyo Polo mama motokome okome neke oyalawe mekita eta kokoa mepoano pa. Neke noateko nee eya metekete toino, pa wa okale katepitoa pome mepoka. ⁴ Wa naniko eni ta tewitiko pokolo pupulegeme oto-kama popokakoa kaka. Nitaneyake Saiperase tame pupulege pedekale popokamoka lono ete keneya pimotua kokotoa ponokoo. ⁵ Kokotoma ponetepa Silisia Pabilia tata matanu ete pimotua kusa ue muke penekete Lisia keneke plane Maira take witaponokoo. ⁶ Eni takepa tobou poyo agome toto mea poateko ue dipi pade tuku toa kakeneya. Nitoapa Itali take kutu poademe Alesaderia pia nekene ue dipi enetekoapa pato wa toto moa mekaka. ⁷ Nitikale mea pokolo ta pataka pade-mene pupulegeme oto-kama popokakoa kaka. Nitikale Naidasi ta patukoa kutu poadete wili tokoa kawa teko tokale paka lono Keriti take pokoo. Nitoapa Keriti tame pupulege pedeka lono kokotoa Salomone ta patukoa ponokoo. ⁸ Keriti matanu eko keneya pimotua potii wa kutu kokotoa ponete kusa ue koianeka tugaponokoo. Nipa Lasia ta liti pupulege popokamoko lono ue dipi pinoai taneta tugaponokoo.

⁹ Ta kainya mati patakamotua eida mea kakoo. Mea kakooka Yu yene kini losule tekete nee tekei wawa noamatekoi oipa wete penaneyake

pupulege tadalita uu wa noka tokene taatekoa nome kaka. Nitaneyake Poloyo eya wa pubu oka. ¹⁰ Ame-loe opido mea pokolopa ue dipi wia k_aua kopapu atua ali-kiti tua too wa pubu oka. ¹¹ Nitikaleka tobou poyo agome Poloyo okamo yakamokome eya agota ue dipi yopik-ago ue dipi pinagota kini agale yakoa toka. ¹² Eida ue dipi pinoai tane takepa pupulege tadalita taatekoa noka tokene-mene poti kilikoa piamele toamokale tekete ue dipike mekoi-kiti peya matiyame Pinikisi ta kutu pipote enato wa oi pedoa pikoi. Keriti ta keneke latiane Pinikisi taapa pupulege wedoa popokoa kawamene ta tokome ni tokoi.

Pupulege Tadalita Uu Wa Noka Matiyame

¹³ Wa nani keneya pupulege poti kawia popokakale eneketepa kini oi pedoa pikoona toa Pinikisi take oyake mea tugapoo wa wene pikete eni ta tewitikoa pokoi. Nitoa Keriti ta matanu eko keneya pimotoa kokotoa ponokoi. ¹⁴ Eni ta pene tewitikoa pokooka pupulege mati Keriti lono titimoa popokawineya noka. ¹⁵ Nitoa ue dipi dekoa popokakale pupulege pine wia noka lono poadete wili toa kawa teko tokale wakolo pupulegeme dekoa aua poka. ¹⁶ Nitikale paka katekoa mea penekete tube kusa ue muke plane ta Kooda wa ibini akene ta patukoa ponokoo. Eni de taame pupulege pedekale peneketepa po kakamo_a lia aua nekene ue dipi deya oto tube ue dipike liimoa kakadete wili tokoa kakoo. ¹⁷ Ate liimoa kakatekoapa tube ue dipi pilage wia pedoa pitakaya tokale pupu yename ue dipi

kouna lono poome lutua tagatapekoi. Nititikoapa pupulegeme ue dipi Libia ta matanu liti ue kekulu kibi tonu keneya kakeneta popokoa aua pokome wia mitikoa kaugaya tokale eya tokoi. Ue dipi pigike lekane yomoke tukane mamina petene keawe moa pikoi. Nitikoli pupulegeme ue dipi pa popokoa aua poka. ¹⁸ Podolikama pupulege uu wa popokoa kawa aua pokale pupu yenamepa ue dipi yaapemotoa kopapu moa kusa uele pitikakala tokoi. ¹⁹ Wa podolikama ue dipi wa yaapemotoa ue dipi pupu toatekoiya wane-kiti po eya moa kusa uele pitikakala tokoi. ²⁰ Nitoapa ta pataka pade-mene lou tagoi wedome agopa takatapeneya pa mea ponokoo. Nipa pupulege tadalita pa uu wa okoa kaka matiyame toto peya tua atuamedeko wa wene pia mekoo.

²¹ Pupu ali-kiti nee wawa noameneya pa pupu tokoa kakoi pake Polo kini lene yoto pome kakome okome ame-lawe Keriti ta opi tewitikoa poameo wane okounakale yakoa tikinakeya. Yakoa toi tokapa nipa i ke enekakoa kawa kinikiya tadoa atua padele toamoo toka. ²² Opi wene yaapeaneyameamene. I ue dipi uele atuatekoyake odene agoka tua atukile toamoono, piti moameo. ²³ Akolaliyo nopa one wa takoa motoka tokolo onekele takama puku agome uku. Ete piapa oneme wetekane edelo ago no kakouta nokome okome ²⁴ oya Polo piti moamea. Nepa ako to-bou ago Sisane leneke poke kamedeko. Nita-medekono, Akolaliyo ne pewe witikome wini yene peyapa nekeya-kiti wa neke yonoke pikano, odene agoka tua atukile toamoo wa edelo agome onokano, ²⁵ wene yaapeaneyameati. Akolaliyo

eni akedekopa taatekoa too wane oneke wene tugakene uku. ²⁶ Kusa ue muke plane ta deya eni matanuke i ue dipi pewikoa pitikatekoyake uku wa Poloyo oka.

²⁷ Atoa leme (14) kakoa ta pataka-pete pupulege pa popokakoa kakomepa ue dipi Ederia wa ibini akene kusa ue lono ete otota pa popokoa aukoa kaka. Nitikale tube likonu pupu yename pade ta nami kunuka piko patu wa eya tokoi.

²⁸ Ue kekulu plane itono pikome tokole enadete po namike kue ua tukatekoa eina adeka pikutu toa enema pokoi. Itono kebonoke tugakaya wa tokoi. Nitoa titikete po uele pitikoa limo limo toa motekete yonota lido akoa kotu pia enekolipa kapidi (20) kakoa adekake itono tadeka. Kuku keneya pekete wa pitikoa limoa enekoli wagene melepu (15) kakoa adekake itono tadeka. ²⁹ Ue tigotoma pekedekale eneketepa ue kekulu tube kue pikata pewikoa pitikakaya tokale eya tokoi. Ue dipi pa lauaneya pimotoa tekete mabo kakeneya wane tuyono tene lono po kakoa uele pitikakoi. Pitikatekoa ta wete pata pata wa kowitoa kakoi.

³⁰ Nitoapa pupu yene tube ue dipi toa poadete eya tokoi. De ue dipi ue talike moa tukaketikakoi. Nipa mabo kakeneya pade-mene ue dipi timini lonoka uele pitikadete keneya lede eni yotokoa tokoi. ³¹ Nitikoli enekome Poloyo poyo tobou ago kakata pokome okome wini pupu ali-kiti tube ue dipi keneke toto-pala odeneka meamokolipa Akolaliyo kiwi toa moamoo-kale ³² poyo ali-kitame de ue dipike kakoa tukane po-mene wakamu toa de ue dipi paka pomotoa wakoi.

³³ Ta pene patama nokaka Poloyo e yene kow-

itikome okome ta pataka atoa leme (14) kakoa-peta ke enekakale mea nee noameneyano, nee pade opi moa noe. ³⁴ Kipala padeleka toamoono, ue dipi katepitoa poadetepa nee noatino noe wa ootokoapa ³⁵ e yene kakakoa palawe wane moa Akolali-pala ke wa oa popimotokome naka. ³⁶ Nitikale enekete peyame ke wa wedia mea moa nakoi. ³⁷ Eni tube ue dipike toto meko yene ege kadukaka oi moapa koome kadukoa wa lene timini togoikoa kolo (276) kakoa meadekoo. ³⁸ Nee adekoa nootokoapa pupu ali-kitame ue dipi wa yaapetekakoi. Nipa ue dipi keneke lobutua pikoina witi kũ moa kusa uele pitikakoi.

Ue Dipi Kusa Ue Matanuke Wia Mataloganemo

³⁹ Ta patakale enekoli e taapa maida ta patu wa padeka lono kusa ue koianeka kibi piitapekale enekete ue dipi kuka tugakoa pia enato wa eya tokoi. ⁴⁰ Ue dipi lauaneya pimotoa uele pitikakoinakeya-mene po wakamu toa wakoi. Nititikoapa ue dipi kiyotokoa pomotoa tene lono poome kebetoa kakane yomo peteneta po keetapekoi. Timini lonoka mamina petene pigike lekane yomoke ate moa tukakoi. Pupulegeme ue dipi matanuke popokoa aua pomotoa tekete ni tokoi. ⁴¹ Nitikoli pupulegeme ue dipi popokoa aua pokome ue kekulu kibi tono keneya kakeneta wia matalogaka. Tene anakoa kamotoa wago ue kibike wia mataloganeya kaka. Nitikale tene lonopa ueme lokokoa kawa pedoa tadekakolokaneya. ⁴² Nitaneyake poyo ali-kitamepa po yapu pitikatekoi yene yonoto pia paka petoa pokayano, wia tukato wa wene

pikolipa ⁴³ kiwi yopikagome Polo toane mouno wene pikome tokome wia tukameo wa oka. Nitikome okome uele yonoto pia wene tiki-kiti kiwi namolo takoa uele pitoa matanuke yonoto pia poe. ⁴⁴ Ete-kiti kipa yomo pilage-kitika ueme wia pedekolokane yomo-kitika tebetaneya pia pamene wa oka. One eni okana toa petoa peketepa padeka ue nakameneya peya matanuke witoa pokoi.

28

Molita Take Mekete Tanemo

¹ Toto matanuke eni petoa pote kaketepa eni taapa Molita ta tadeko wa wene tokoo. ² Eni take meane yename toto mama moa wedoa auapekala tokoi. Nipa ta nokome niti-pala tokale tokome toe moa yotokakete kiwi peya noe wa makutukoa motokoi. ³ Nitikakoa Poloyo toe adali wekotoa moa toele pitikakale toe potome kiimotokale tokome ali wia tukako kaya yomo adali pake meaneya witimotokome nokome Polono yono waneke tani-aneyaya tuka. ⁴ One yono waneke tanianeyaya tukale enekete eni take yename ekete ekee i agopa ali wia tukane ago tadeko. Ue nakameneya petoa nokanake kayame tania tukamedekale tuono, enato wa enekakoi. ⁵ Enekakoli Poloyo kaya toe pake tadekatekoa kakale one-pala padeleka toamoka. ⁶ Nitikale one tigini yoa lobutuko patu, one kakota aua pitakome tuko patu wa nepikoa kakoiyake padeleka toamokale enekete kini wene wia wakete ekete i ago tuamokono, pulali tadeko wa okoi.

⁷ Eniya liti eya ago Pabiliyasi one itono-mene pianeya. Einagopa Molita ta talo toa meane ago. Einagome toto makutukoa motokome ta pataka teboloke one yapu moa mekoa nee epetaneya takoa lawetekala toka. ⁸ Einagono etene tepe moa poto yene taneya pianeya. One yene taneya pikata Polo pokome Akolali kowitikoa yono pia epetekaka. ⁹ Nitaneyake eni kusa ue muke plane ta deyakepa yene pitane ali atoa Polo mekata notekala kakoli epetekakala toka. ¹⁰ Nitaneyake eni yename ke wa toto peya pewe wia kakoi. Wa naniko ue dipi padeke mea poadete mekooka tone mea pekete noatekoya eya ue dipike moa pikoai tokoi.

Molita Ta Tewitikoa Lome Take Pekenemo

¹¹ Molita ta tokene teboloke mea kawa pade ue dipike lewia pote mea pokoo. Eni ue dipipa Alesaderia ta pia Molita take nekeneya. Nipa pupulege tadalista taatekoa noka tokene-meneke pa eida pianeya. Eni ue dipipa pinagome pulali Susine manata yomini kayo ekete Kasito Polokosita wa ibini akeneya. ¹² Ue dipike peapetekoa mea pote Sairakuse take witapekete ta pataka teboloke eida mekoo. ¹³ Eida mea tewitikoa pote Risiame take witapokoo. Podolikama pupulege toto nokoo lono titia popokaka. Nitoa popokoa kawa aua pokale ta pataka takutake Puteoli take witapokoo. ¹⁴ Eidapa Yesunomo yakoa motane yene kotukolo ekete ta pataka tatono (7) kakoa-peta kipala opia meato wa makutukoa motokoi. Nitikoli eida mea kawa tewitikoa Lome take pokoo.

¹⁵ Nitoa ka ludu poadete pokolopa Lome take mea Yesunomo yakoa motane yename toto noatekomo yakamotekete kotua nokoi. Padeka-kitame Apiase Makesike kotua note wa padeka-kitame eni ta patukoa Pasidia Yapu Tebolo wa ibini akene take kotua note tokoi. Nitikoli enekete Poloyo Akolali-pala ke wa oa wene weye akeneya kutu poademe poka. ¹⁶ Toto Lome take pote kakolo Lome ta yopia meane yename Polo po yapu pitikamekete yapu pade keneke one yopiateka poyo ago-pala meamele toko wa moa mekakoi.

Polo Lome Take Mekome Tanemo

¹⁷ Ta tebolo takoa patakale Poloyo Lome take meane Yu yenane tobou ali-kiti kiwi noe wa agale oa wetekakale obomoa nokoli okome anukameyo toto Yu yatene-pala padeleka toamoane tone kaua-mikitane totonoka tetekamoane tokoluka Yerusalem Yu yename no dekoa Lomane yenane yonoke moa pikoi. ¹⁸ Nitikoli no pitia yakatekoa no i ago wia tukatekole piameadekono, neke yapu pa wa wetekadete tokoli ¹⁹ Yu yename menakama okoi. Nitikoli ekene kini koiso tokamotono, ako tobou ago Sisayo anu koiso pitia yatekamotoane uku wane okou. Nipa Yu yatene koiso akoane ouno wene piamekeneke okou. ²⁰ Ina ukulekepa anu oya-lawe kipala agale oadene tekene oboa noe wane agale oane wetekakouna. Ete Iserele yename Akolaliyo taatekoa tokale nepia mekete wedia meki toane noanumeka nepiane mekuleke kapa poo kakoa kebetaneya kaku wa Poloyo oka.

²¹ Nimo okale ekete Yudea Yu yenameka nekemo pade oto wia wetekamo toto mekota

nekene Yu yenameka enika enimo wamoa ne akoa akene agale pademoka wamoa tokoi. ²² Enilepa toamokoiyake ta piko peya pitiki-kitame eni weneya totono litia tiki yene akoa ikino, pinali neke wa kei platekomo yakoono, ²³ ipete wa oto nekete yakoo wa oi mea pokoi. Eni oi nokale eina ali peya mati Polo mekata obomoa nokoli Poloyo Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo i i wa toawe a oka. Nipa Moseseyoka Akolaline agale toawe akane ali-kitameka Yesuke papete oa plane toa pine toa olaukakome okome Yesu onepa eina Keraisu wa papete ibini oa plane ago wa onekemo olaukoa meka. Nipa Yesuke wene tugamotoa toa enekome likonu witia titimoa olaukoa mea ta likaka. ²⁴ Nitikale padeka-kitame winipa nimini oko wa one okamo yakoa moa wa padeka-kitame yakoa moamadete wakoi. ²⁵ Nitoa odene wene piameneya tewitikoa pokoika Poloyo agale pade oa metekome okome ae Epetane Yominiyopa tone kaua-mikiti-pala oatekamo Akolaline agale toawe akane ago Aisaia wene takakome eya wa akeneya.

²⁶ *Iyatene kini kaleme yakoa meake yakoa moamoa leneme enoa meake enoa moamoa toi. ²⁷ Iyatene kolotini lupi taneya mekete kaleme wedoa yakamele toamokolo mea lene-pala lakaputukoa yawa tiki. Enipa leneme enoa moa kaleme yakoa moa teketepa ipa Akolaline pekuno, noa tato wa nookedo tepe kolotini pekoo pikolipa latekou wa Aisaiayo toawe akaneyano, enipa nimini akedeko.*

²⁸ Kipala i ukumo yakoe. Akolaliyo ali atoa toa motokome tokomo e ku pa yatene pitiki toa oa

pupitikaneya. Nitaneyake eni pa yename one eni tokomo yakoa moi wa Poloyo oka. ²⁹ (Nimo okale yakamotekete e Yu yene one mekata tewitikoa pote agale tetoa oma pokoi.)

³⁰ Polo mali takutake Lome take mekilepa one pitika yapu pinago kue mea topo tootokoa meka. One eni yapu nokoi peya Poloyo ke wa makutukoa mokala toka. ³¹ Nitoapa Akolaliyo ali atoa talo tokome tokomo Ali Muno Yesu Keraisunomoka i i wa atiki toa mea olaukakala toka. Nitikalepa enika enimo olaukamea wa padameka wamokoi.

**Weneya Totonu Keraisu Yesunomo
The New Testament in the Witu Language (also known
as the Wiru Language) of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Witu long Niugini**

copyright © 1990, 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Witu (Wiru)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

160088da-6131-52e6-9b0f-c3dc6e8c6abb